

Aanvraagdossier voor de erkenning
van een integratiedienst voor
Waregem
31 december 2010

Voorwoord

De multiculturele samenleving is een feit. Ook in onze stad. In Waregem wonen er 94 nationaliteiten. Circa 6% van de Waregemse populatie is van vreemde afkomst. Het betreft mensen met een vreemde nationaliteit of tot Belg genaturaliseerde personen.

Deze feiten brengen grote uitdagingen met zich mee. De aanwezigheid van andere culturen leidt tot een verrijking voor onze samenleving. Het zorgt soms ook voor spanningen en problemen. De multiculturele samenleving creëert uitdagingen op allerlei terrein.

Het Waregems stadsbestuur wil niet passief toezien op deze uitdagingen. Integendeel, het stadsbestuur is van oordeel dat het een actieve rol te spelen heeft in de organisatie van deze multiculturele samenleving.

Stad Waregem nam de taak ter harte om een integratiebeleidsplan op te maken. DeSOM vzw West-Vlaanderen, de dienst internationale samenwerking en een gedreven medewerkster Integratie zorgden voor de voorbereiding van dit plan. Ik wil dan ook niet nalaten om hen te danken voor hun engagement en hun inzet op de talrijke vergaderingen en inspraakmomenten.

Het uitgewerkte beleidsplan dat werd opgemaakt in nauwe betrokkenheid met alle relevante diensten en in overleg met de migrantengemeenschappen, probeert antwoorden te formuleren op alle aspecten die vandaag de integratie van allochtonen bemoeilijken. Om een actief integratiebeleid te kunnen voeren, richt het stadsbestuur een stedelijke integratiedienst op. Deze dienst heeft tot taak om op een systematische manier het beleidsplan uit te voeren en hefbomen te ontwikkelen die een harmonieuze samenleving bevorderen.

Om een actief integratiebeleid te kunnen voeren, richt het stadsbestuur een stedelijke integratiedienst op. Deze dienst heeft tot taak om op een systematische manier het beleidsplan uit te voeren en hefbomen te ontwikkelen die een harmonieuze samenleving bevorderen.

Het uitgewerkte beleidsplan dat werd opgemaakt in nauwe betrokkenheid met alle relevante diensten en in overleg met de migrantengemeenschappen, probeert antwoorden te formuleren op alle aspecten die vandaag de integratie van allochtonen bemoeilijken.

Het stadsbestuur is zich terdege bewust van het feit dat een goede integratie de inzet vergt van tal van diensten, organisaties en verenigingen. Het welslagen van de integratie staat of valt met de inzet en de houding van de Waregemse bevolking en niet in het minst van de bevolkingsgroepen van allochtone afkomst zelf.

Een sleutelopdracht voor de lokale overheid bestaat er bijgevolg in om op een constructieve en systematische manier een overlegplatform te creëren waar de diversiteit aan actoren, de diensten en voorzieningen en de migrantengemeenschap zelf elkaar ontmoeten met de diverse beleidsverantwoordelijken.

Het gebrek aan communicatie leidt gemakkelijk tot heel wat misverstanden en bemoeilijkt de oplossing van tal van samenlevingsproblemen. Deze vaststelling is meer en meer een kenmerk van onze individualistische maatschappij waar burens elkaar nog nauwelijks ontmoeten of kennen. Dit probleem stelt zich nog scherper daar waar mensen wonen die geen Nederlands spreken. Het integratiebeleidsplan doet bijgevolg heel wat inspanningen om anderstalige Waregemnaren actiever aan te zetten tot het volgen van Nederlandse taallessen.

Daarvoor moet in eerste instantie het aanbod Nederlands voor anderstaligen uitgebreid en gedifferentieerd worden. Gelijktijdig zullen anderstalige Waregemnaren systematisch aangespoord worden tot het volgen van deze cursussen.

Het Waregems integratiebeleidsplan voor de periode 2011-2013 voorziet in heel wat concrete acties die moeten leiden tot een harmonieuzere samenleving tussen verschillende culturen met als ultiem doel te komen tot een groter wederzijds respect en een gelijkheid van kansen voor eenieder op een volwaardig burgerschap. Deze opdrachten situeren zich zowel op het sociaal-culturele als het sportbeleid, op de aanpak van achterstelling in het onderwijs als het stimuleren van taalonderricht, het creëren van tewerkstellingskansen voor eenieder als het garanderen van een sociale mix in huisvesting, ... Ook door een kwalitatieve dienstverlening aan de hele Waregemse bevolking, met specifieke aandacht voor etnisch-culturele minderheden, wordt een betere integratie nagestreefd.

Stad Waregem kiest voor goed samenleven tussen multiculturele Waregemnaren !

Jo Neiryck
schepen van integratie

Inhoud

Voorwoord.....	2
Inleiding.....	7
1. Korte historiek migratie	9
2. Integratiebeleid	9
2.1. Algemeen beleidskader integratiebeleid Vlaamse overheid.....	9
2.2. Algemeen kader van de stad Waregem	12
2.2.1. Beleidskader Waregem	12
2.2.2. Decretale voorwaarden	13
2.2.3. Organigram van stad Waregem	14
2.2.4. Afstemming met andere stedelijke beleidsplannen.....	15
2.2.5. Kwaliteitszorg.....	18
2.3. Actoren, participatie en overlegstructuren.....	22
2.3.1. Actoren.....	22
2.3.2. Participatie en overleg.....	23
3. Maatschappelijke context Waregem	26
3.1. Politiek	26
3.1.1. Het stadsbestuur.....	26
3.1.2. OCMW.....	27
3.2. Geografie en situering.....	27
4. Omgevingsanalyse maatschappelijke domeinen	28
4.1. Demografie	28
4.1.1. Definities.....	28
4.1.2. Cijfermateriaal bevolkingssamenstelling	29
4.1.3. Spreiding van Belgen, nieuwe Belgen en vreemdelingen.....	32
4.1.4. Voornaamste bevindingen analyse demografie	34
4.2. Inburgering.....	35
4.2.1. Stappen binnen het primaire inburgeringstraject.....	35
4.2.2. Het secundaire inburgeringstraject.....	40
4.2.3. Voornaamste bevindingen analyse inburgering.....	41
4.3. Onderwijs.....	41
4.3.1. Taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid.....	41
4.3.2. Ondersteuning externe diensten.....	42
4.3.3. SWOT-analyse onderwijs bij bevraging doelgroep.....	42

4.3.4.	Voornaamste bevindingen analyse onderwijs.....	44
4.4.	Tewerkstelling	44
4.4.1.	Evolutie in werkloosheid	44
4.4.2.	NWWZ volgens leeftijd, geslacht en opleidingsniveau	45
4.4.3.	Andere vergelijkbare steden	46
4.4.4.	Begeleiding werkzoekenden	46
4.4.5.	SWOT-analyse werkgelegenheid bij bevraging doelgroep.....	52
4.4.6.	Intern personeelsbeleid.....	53
4.4.7.	Voornaamste bevindingen analyse tewerkstelling (extern en intern)	54
4.5.	Wonen.....	54
4.5.1.	Woonplan stad Waregem.....	54
4.5.2.	Huisvesting.....	55
4.5.3.	Sociale cohesie binnen de wijken.....	58
4.5.4.	Voornaamste bevindingen analyse wonen.....	59
4.6.	Vrije tijd.....	59
4.6.1.	Cultuur.....	60
4.6.2.	Jeugd	62
4.6.3.	Sport.....	62
4.6.4.	Andere lokale verenigingen	63
4.6.5.	OCMW.....	63
4.6.6.	Allochtone verenigingsleven	64
4.6.7.	SWOT-analyse vrije tijd bij bevraging doelgroep	65
4.6.8.	Beschikbare infrastructuur	67
4.6.9.	Voornaamste bevindingen analyse vrije tijd	69
4.7.	Samenleven in diversiteit - integrale veiligheid	69
4.7.1.	Inspraak en participatie	70
4.7.2.	Inclusief beleid.....	70
4.7.3.	SWOT-analyse samenleven in diversiteit bij bevraging doelgroep	71
4.7.4.	Voornaamste bevindingen analyse samenleven in diversiteit	72
4.8.	Toegankelijke basisdienstverlening.....	72
4.8.1.	Dienstverlening stad en stedelijke vzw's.....	73
4.8.2.	OCMW.....	74
4.8.3.	Samenwerking stadsdiensten en OCMW.....	75
4.8.4.	SWOT-analyse toegankelijke basisdienstverlening bij bevraging doelgroep....	76

4.8.5. Voornaamste bevindingen analyse toegankelijkheid basisdienstverlening	76
5. Beleidsplanning integratie	77
5.1. Proces	77
5.2. Gesprekken in het kader van het integratiebeleid.....	77
5.2.1. Interne visievorming	78
5.2.2. Focusgroep externe zaken	78
5.2.3. Focusgroep diensthouders stadsdiensten.....	78
5.2.4. Overleg met OCMW	79
5.2.5. Overleg met relevante externe actoren.....	80
5.3. Bevraging van de doelgroep.....	80
5.4. Input beleid Waregem	81
5.5. Feedback beleidsplan integratie en actieplan	81
6. Bijlagen	82
6.1. Lijst van tabellen en figuren	82
6.2. Werktekst interne visievorming	83

Inleiding

De Waregemse samenleving verandert in een snel tempo. De samenstelling van de diverse bevolkingsgroepen evolueert door een toename van het aantal vreemdelingen van diverse origine. Ook samenlevingsvormen binnen de allochtone gemeenschap evolueren.

Het stadsbestuur van Waregem wil zo efficiënt en effectief mogelijk omgaan met deze veranderingen en binnen alle beleidsdomeinen de uitdagingen aangaan om deze veranderende samenleving vorm te geven met aandacht voor sociale samenhang en cohesie. De uitdagingen hierbij zijn om alle burgers te laten participeren aan het maatschappelijk gebeuren op grond van gelijkwaardigheid en met respect voor ieders eigenheid.

Burgers van diverse herkomst wegwijs maken in onze complexe samenleving is niet eenvoudig. Hen naar een verantwoordelijk burgerschap en volwaardig deelnemen aan deze samenleving begeleiden blijft een hele uitdaging en vergt een gedegen diversiteitsbeleid.

Om deze reden heeft stad Waregem beslist om een integratiebeleid/diversiteitsbeleid uit te werken. Het Waregemse stadsbestuur wil de best mogelijke maatschappelijke dienstverlening aanbieden die voor alle burgers zo toegankelijk mogelijk is. Een deel van die diensten kan stad zelf aanbieden maar voor nog veel meer zaken is de burger aangewezen op andere voorzieningen en organisaties.

Dit beleidsplan wil daarom niet enkel benoemen wat de integratiedienst kan ondernemen. Het probeert ook een reeks doelstellingen en acties te beschrijven waarin een belangrijke rol kan vervuld worden door alle stadsdiensten en de vele andere actoren in stad. Op deze manier hopen we te kunnen groeien naar een gecoördineerd integratiebeleid.

Dit plan bevat de krachtlijnen van het integratiebeleid. Deze werden in overleg met de verschillende belanghebbenden uitgetekend na een uitgebreide omgevingsanalyse. Op basis van de knelpunten en opportuniteiten werden de doelstellingen voor de volgende drie jaar uitgewerkt.

Het beleidsplan bestaat uit twee delen:

Een eerste deel bevat een uitgebreide omgevingsanalyse. Deze schetst het algemeen wettelijk en decretaal kader van het Vlaams integratiebeleid en het specifieke beleidskader van stad Waregem met een uitleg over de afstemming van het integratiebeleid voor de komende drie jaar op de diverse bestaande stedelijke beleidsplannen.

De omgevingsanalyse geeft ook een gedetailleerde omschrijving van de knelpunten en opportuniteiten die moeten aangegrepen worden om te werken aan de opbouw van een harmonieuze samenleving tussen de verschillende culturen in Waregem met als ultiem doel te komen tot een groter wederzijds respect en een gelijkheid van kansen voor eenieder op een volwaardig burgerschap. Deze situeren zich op diverse maatschappelijke domeinen zoals algemene dienstverlening, onderwijs, tewerkstelling, taal....

Daarnaast wordt ook een beschrijving gegeven van de verschillende integratie actoren in Waregem en de diverse belanghebbenden.

Het tweede deel geeft een gedetailleerde omschrijving van de diverse doelstellingen die stad Waregem met het beleidsplan integratie nastreeft voor de komende 3 jaar en de acties die zullen worden uitgevoerd om deze doelstellingen te bereiken.

Het Waregems integratiebeleidplan is geen op zich staand noch categoriaal beleid maar een inclusief beleid dat afstemming zoekt met de stedelijke beleidsnota en een geïntegreerd geheel vormt met de bestaande beleidplannen van diverse gemeentelijke diensten.

Voor de periode 2011-2013 zijn een 90-tal acties voorzien om een gezond multicultureel samenleven in Waregem te garanderen. Bij de uitwerking van deze acties wil stad Waregem in de eerste plaats een coördinerende rol spelen om een efficiënte samenwerking tussen de verschillende integratiepartners te bewerkstelligen om gezamenlijk te werken aan het slagen van een gezond inburgeringsbeleid. Daarom situeren de verschillende acties zich zowel op het vlak van:

- het sociaal-culturele, jeugd- en het sportbeleid waarbij de nodige inspanningen worden gedaan om alle Waregemnaren te laten participeren in het vrijetijdsaanbod;
- het uitbouwen van een gelijke kansenonderwijs om de achterstelling in het onderwijs van jongeren van allochtone afkomst te verminderen en zo hun integratie te bevorderen;
- het stimuleren en uitbreiden van taalonderricht en lessen maatschappelijke oriëntatie (normen, rechten en plichten van de Vlaamse samenleving) voor nieuwkomers en inburgeraars van diverse nationaliteiten;
- het creëren van tewerkstellingskansen voor eenieder;
- het bevorderen van sociale cohesie in gemengde buurten om kwaliteit van samenleven en veiligheidsgevoel in de sociale wijken te garanderen;
- het sensibiliseren van alle Waregemnaren en de bevolkingsgroepen van allochtone afkomst rond het belang van een harmonieuze samenleving;
- het verder garanderen van een kwaliteitsvolle dienstverlening aan alle burgers;

Een overzicht van de strategische en operationele doelstellingen is terug te vinden in een aparte bijlage.

1. Korte historiek migratie

Migranten trekken om uiteenlopende redenen naar een Westers land : om er te werken, om een gezin te vormen of er zich mee te herenigen, om te studeren of om asiel aan te vragen. Het aantal niet-Belgen is de laatste 20 jaar bijna onafgebroken gestegen en heeft een historisch peil bereikt: ondertussen is bijna 1 op 6 inwoners van ons land van allochtone herkomst. Hun werkelijk aantal ligt zelfs hoger. Personen die Belg zijn bij geboorte maar waarvan de vader, moeder of grootouders van allochtone herkomst zijn, zijn in dit cijfer immers niet opgenomen. Hun aantal ligt in Vlaanderen lager dan in Brussel of Wallonië en meer dan de helft is van EU-afkomst.¹

Als gevolg van de economische migratie eind jaren '60, vestigen veel Marokkanen zich blijvend in Waregem. De families die hier reeds tewerkgesteld zijn, laten hun familie overkomen in het kader van de gezinshereniging die in die periode uitdrukkelijk werd aangemoedigd met de brochure 'vivre et travailler en Belgique'.

Typerend voor Waregem is de blijvende migratie van families, die hoofdzakelijk afkomstig zijn uit het rifgebergte van Marokko. Dit maakt dat in Waregem een groot deel van de Marokkaanse gemeenschap afkomstig is van dezelfde familie (clan) en uit dezelfde streek.

De migratie, specifiek in Waregem, werd nog niet in kaart gebracht. Historisch zijn er weinig gegevens bewaard over de geschiedenis van de migratie binnen Waregem.

Samen met de archiefdienst willen we daarom in de toekomst een project opzetten om deze Marokkaanse geschiedenis in Waregem in kaart te brengen, in samenwerking met de migranten die binnen dit project een stem krijgen.

2. Integratiebeleid

In dit hoofdstuk situeren we eerst hoe het integratiebeleid van Waregem kadert binnen de algemene doelstellingen en prioriteiten van het Vlaams inburgering- en integratiebeleid.

In een tweede deel omschrijven we hoe het integratiebeleidsplan kadert binnen de algemene beleidsnota van stad Waregem en de specifieke reeds bestaande beleidsplannen van diverse stedelijke diensten.

In een derde deel tenslotte beschrijven we de voornaamste integratie actoren binnen stad en de diverse bestaande overlegstructuren rond integratie.

2.1. Algemeen beleidskader integratiebeleid Vlaamse overheid

Omggaan met de gevolgen van migratie betekent aan de ene kant ervoor zorgen dat mensen die hier aankomen zo snel mogelijk duidelijkheid hebben over hun (on)mogelijkheden om hier hun bestaan op een zinvolle wijze verder uit te bouwen, er zo snel mogelijk voor zorgen dat ze uit kunnen

¹ personen met een EU-afkomst worden door de VDAB niet als allochtoon beschouwd

zoeken hoe ze met hun competenties op een autonome en zinvolle manier kunnen deel uitmaken van onze samenleving en dat ze de daarvoor vereiste nieuwe vaardigheden , inzichten en competenties kunnen verwerven. Omgaan met de gevolgen van migratie betekent aan de andere kant dat mensen met een migratiegeschiedenis in de reguliere voorzieningen terecht kunnen (deze moeten daartoe ook voor hen toegankelijk zijn), en dat de samenleving als geheel steeds beter leert omgaan met diversiteit (beeldvorming, sociale cohesie ed).

De diverse migraties bepalen de huidige culturele en etnische diversiteit in onze samenleving.

Culturele en etnische diversiteit in onze samenleving is een feit. De aanhoudende externe immigratie in combinatie met een groeiende groep nieuwe Vlamingen maakt dat Vlaanderen nog verder zal verkleuren. Zo effectief en efficiënt mogelijk met deze feitelijkheid leren omgaan is een van de belangrijke uitdagingen waar we met z'n allen voor staan. Sinds 2004 is inburgering daarom uitgegroeid tot een volwaardig en prioritair beleidsthema. Hierbij is resoluut gekozen voor een maatschappijmodel waarin mensen samenleven op grond van gelijkwaardigheid, binnen een gemeenschappelijk kader van normen en waarden en met respect voor ieders eigenheid. Het einddoel ervan is een actieve participatie van eenieder aan de Vlaamse samenleving en het creëren van een voldoende sociale samenhang in die samenleving.

Om hun plaats te vinden in onze maatschappij moeten nieuwe Vlamingen gelijke kansen hebben op vlak van onder meer onderwijs, werk, sociale contacten. Dat impliceert een blijvende en versterkte aandacht voor de toegankelijkheid van reguliere voorzieningen voor alle burgers, dus ook voor burgers van allochtone herkomst. Anderzijds moeten burgers van allochtone herkomst gestimuleerd en ondersteund worden om te participeren aan de samenleving.

Culturele en etnische diversiteit in onze samenleving is een feit. De aanhoudende externe immigratie in combinatie met een groeiende groep nieuwe Vlamingen maakt dat Vlaanderen nog verder zal verkleuren. Zo effectief en efficiënt mogelijk met deze feitelijkheid leren omgaan is een van de belangrijke uitdagingen waar we met z'n allen voor staan. Sinds 2004 is inburgering daarom uitgegroeid tot een volwaardig en prioritair beleidsthema. Hierbij is resoluut gekozen voor een maatschappijmodel waarin mensen samenleven op grond van gelijkwaardigheid, binnen een gemeenschappelijk kader van normen en waarden en met respect voor ieders eigenheid. Het einddoel ervan is een actieve participatie van eenieder aan de Vlaamse samenleving en het creëren van een voldoende sociale samenhang in die samenleving.

Om hun plaats te vinden in onze maatschappij moeten nieuwe Vlamingen gelijke kansen hebben op vlak van onder meer onderwijs, werk, sociale contacten. Dat impliceert een blijvende en versterkte aandacht voor de toegankelijkheid van reguliere voorzieningen voor alle burgers, dus ook voor burgers van allochtone herkomst. Anderzijds moeten burgers van allochtone herkomst gestimuleerd en ondersteund worden om te participeren aan de samenleving.

De migratie neemt verschillende vormen aan, heeft verschillende oorzaken en gevolgen. Onze samenleving kwam ten gevolge hiervan steeds voor andere uitdagingen te staan. In de toekomst zal dit niet anders zijn. Ook al is migratie een federale aangelegenheid, de consequenties en het omgaan met nieuwe vormen van diversiteit zijn ook steeds Vlaams en lokaal.

Integratiedecreet²

Deze uitgangspunten zijn vertaald het integratiedecreet van de Vlaamse Regering met volgende belangrijke beleidlijnen:

Driesporenbeleid: Emancipatie, toegankelijkheid en samenleven in diversiteit zijn de sleutelwoorden.

1. Emancipatie.

Het emancipatiebeleid streeft naar een evenredige participatie aan de samenleving van de bijzondere doelgroepen.

2. Toegankelijkheid.

Reguliere voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor alle burgers. Iedere burger heeft recht op een kwaliteitsvolle dienstverlening, los van zijn of haar afkomst. Ondersteuning van interculturaliseringsprocessen en/of bredere diversiteitsprocessen bij besturen, voorzieningen en organisaties.

3. Samenleven in diversiteit.

Aandacht voor beeldvorming, sensibilisering en interculturele samenwerking. Samenleven in diversiteit is een verantwoordelijkheid van iedereen. De overheid wil daarom een ruimer draagvlak creëren voor een diverse samenleving. Onder andere door sensibiliseringsacties op te zetten, de sociale cohesie te versterken en samenlevingsproblemen op te lossen.

4 uitdagingen:

Het inburgerings- en integratiebeleid van de Vlaamse regering voor de komende jaren is uitgesplitst in 4 zogenaamde uitdagingen. Het beleid dat gevoerd wordt moet er toe bijdragen dat meer nieuwe Vlamingen effectief participeren aan onze samenleving (uitdaging 1) en dat de doelmatigheid van het aanbod verder verbetert (uitdaging 2). Om dat te realiseren zijn efficiënte en effectieve beleidsinstrumenten van doorslaggevend belang en moet er een gecoördineerd beleid worden gevoerd (uitdaging 3). Bovendien moet het beleid systematisch opgevolgd en geëvalueerd worden (uitdaging 4).³

Duidelijke taakafbakening

- Werken aan empowerment en participatie: opdracht van de participatieorganisatie (het huidige Minderhedenforum), de federaties en de eigen organisaties van ‘nieuwe Vlamingen’. Zij behartigen ook de belangen van de ‘bijzondere doelgroepen’.
- Werken aan toegankelijkheid: opdracht voor integratiecentra, integratiediensten en het Vlaams Expertisecentrum Migratie en Integratie (VLEMI), Regiefunctie voor lokale besturen.

Regiefunctie lokale besturen:

Ook al is migratie een federale aangelegenheid, de consequenties en het omgaan met nieuwe vormen van diversiteit zijn ook steeds Vlaams en lokaal.

Het decreet legt de verantwoordelijkheid voor het voeren van een integratiebeleid bij de steden en gemeenten. De lokale besturen regisseren het lokale integratiebeleid. De Vlaamse overheid verwacht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten dat ze bij de lokale besturen het draagvlak voor het integratiebeleid vergroot. Om met kennis van zaken een integratiebeleid uit te werken is het voor lokale besturen belangrijk om te vertrekken van een analyse van trends, kansen, knelpunten en bedreigingen die aanwezig zijn.

² Uit integratiedecreet, Vlaams Minderheden Centrum

³ Uit beleidsnota van minister Bourgeois

*Uitvoeringsbesluit integratiedecreet goedgekeurd*⁴

Na advies van de Raad van State hechtte de Vlaamse Regering op 12 november 2010 haar definitieve goedkeuring aan het uitvoeringsbesluit bij het decreet Vlaams Integratiebeleid. Volgende onderdelen worden in uitvoering gebracht: de installatie en werking van de commissie Integratiebeleid; de erkenning en subsidiëring van het Vlaams Expertisecentrum Migratie en Integratie, de participatieorganisatie, het hoofdstedelijk integratiecentrum en organisaties die zich richten tot de trekkende beroepsbevolking; de regiefunctie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de procedure en voorwaarden voor de toekenning van projectsubsidies.

2.2. Algemeen kader van de stad Waregem

2.2.1. Beleidskader Waregem

Een goede integratie van deze migranten in de maatschappij is van groot belang. Elke stad met een zeker percentage burgers van allochtone herkomst maakt hier zijn werk van. Ook de Vlaamse en federale regering hebben hierrond een prioriteitenplan opgezet. Om met kennis van zaken een integratiebeleid uit te werken, is het belangrijk te vertrekken van een analyse van sterktes, kansen, knelpunten en bedreigingen die aanwezig zijn.

Missie en visie integratiebeleid voor Waregem

Visie

Een leefbare en harmonieuze samenleving gebaseerd op wederkerigheid en samenspraak tussen alle burgers van Waregem wordt bevorderd. Elke iedere burger moet de mogelijkheid krijgen om volwaardig aan het maatschappelijk gebeuren te participeren.

Hierin willen we specifieke aandacht voor de positie van kansengroepen. Meer specifiek over mensen van allochtone herkomst.

Missie

De stad Waregem wil haar inwoners bewust maken van de meerwaarde die een diverse samenleving kan bieden. We willen daarbij weerstanden en drempels die kansengroepen ervaren wegwerken, zodat alle burgers een gelijke aanspraak kunnen maken op hun rechten, maar tegelijk bewust worden gemaakt van hun verantwoordelijkheden als burger.

Om dit te bereiken wil stad Waregem samenwerken met diverse actoren, publieke en private diensten om hun werking beter op elkaar af te stemmen en de diverse doelgroepen meer te betrekken bij het uitwerken van het te voeren beleid.

⁴ Binnenl@nd van 23 november 2010, digitale nieuwsbrief van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Dit wordt verwezenlijkt via 4 kernopdrachten:

- Het voeren van een inclusief beleid
- Het voeren van een onthaalbeleid voor nieuwkomers
- Het betrekken van de doelgroepen bij het uitwerken van dit beleid
- Communiceren van het beleidsplan naar de ganse bevolking

Stad heeft 2 taken als regisseur:

- Ontwerpen van een drie jaarlijks beleidsplan in samenwerking met alle actoren en doelgroepen
- Coördineren en beter afstemmen van aanbod van publieke en private diensten

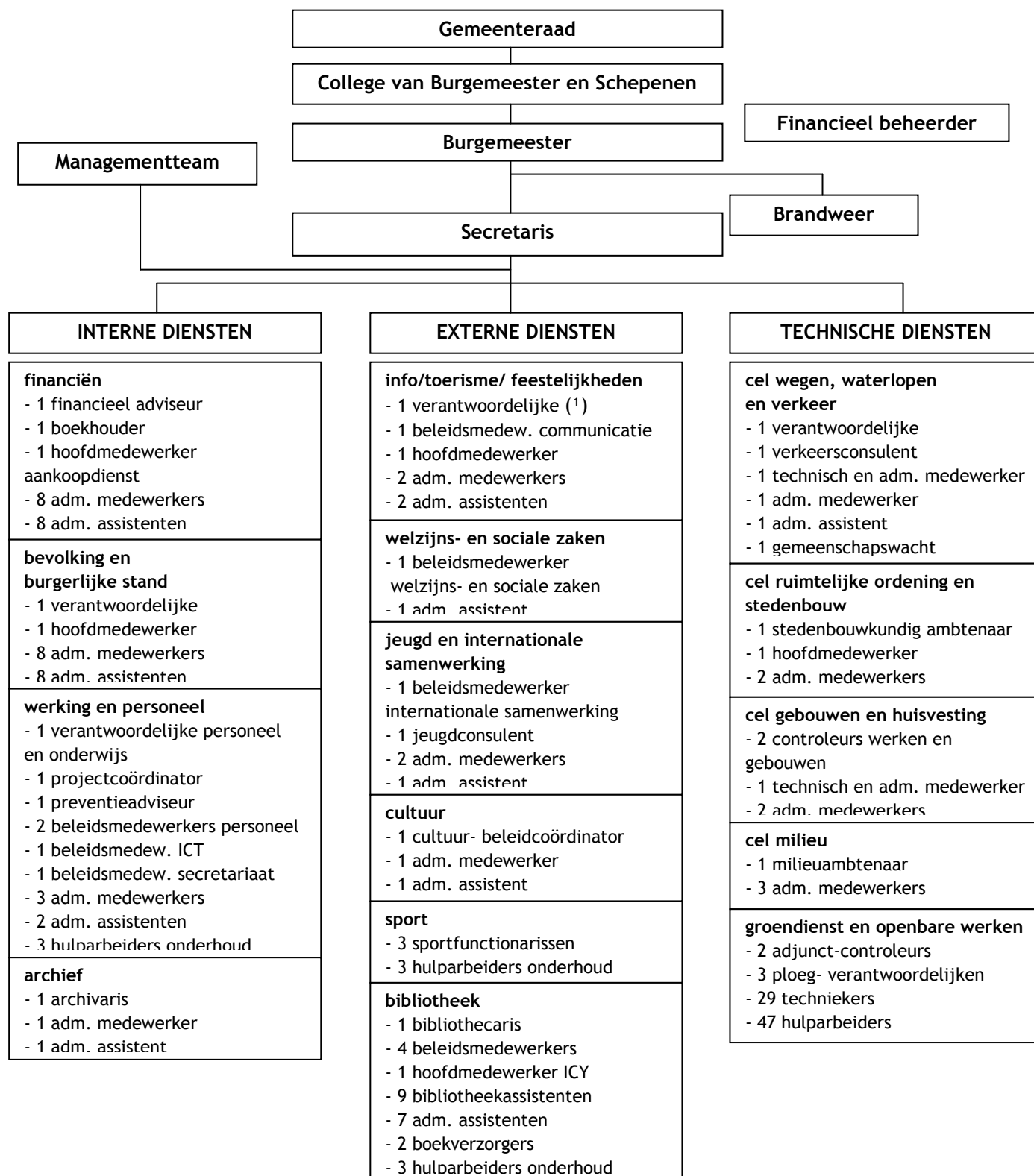
2.2.2. Decretale voorwaarden

Een stadbestuur moet voldoen aan volgende decretale voorwaarden om in aanmerking te komen voor de oprichting van een integratiedienst.

- Schepen, bevoegd voor het lokaal integratiebeleid: Jo Neiryck, schepen onderwijs, jeugd, internationale samenwerking en integratie.
- Integratieambtenaar: Rita Kestier, beleidsmedewerker internationale samenwerking, wordt halftijds aangesteld voor integratie. Brigitte Benoit, medewerker integratie, wordt voltijds aangesteld.
- De plaats van de dienst internationale samenwerking valt onder het departement externe zaken (zie organigram). Via integraal en inclusief werken wordt het werk maken van diversiteit en samenleven gecoördineerd, met als uitgangspunt gedeelde verantwoordelijkheid, dit zowel van de stad Waregem als van haar burgers.
- Met het provinciaal integratiecentrum deSOMvzw werd een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. DeSOMvzw begeleidt en ondersteunt stad Waregem bij het uitwerken van toekomstige krijtlijnen met betrekking tot het bevorderen van integratie/diversiteit binnen de stad en het uitwerken van een kader waarbinnen een beleidsplan integratie op maat van stad Waregem kan uitgetekend worden.
- Dit meerjarenplan is tot stand gekomen via overleg en bevraging met relevante actoren, dit zowel intern als extern en met inspraak van de doelgroep. De koppeling van het beleidsplan integratie met het gemeentelijk beleidsplan (waar diversiteit integraal is opgenomen) gaf ons nog meer inspraakmogelijkheden.

2.2.3. Organigram van stad Waregem

Schema 1: organigram stad Waregem

(1) Het diensthoofd Externe Zaken is diensthoofd voor de dienst info/toerisme/feestelijkheden, welzijns- en sociale zaken, jeugd en internationale samenwerking en lid van het managementteam voor alle externe diensten. De Dienst Internationale Samenwerking, en dus ook het luik integratie, wordt rechtstreeks vertegenwoordigd in het managementteam.

2.2.4. Afstemming met andere stedelijke beleidsplannen

In dit hoofdstuk zien we hoe de verschillende stedelijke beleidsplannen rekening houden met diversiteit en participatie van de diverse doelgroepen waaronder ook mensen van allochtone herkomst.

Inclusief beleid

Het integratiebeleid is geen op zich staand beleid. Er wordt zowel intern als extern een inclusief beleid gevoerd. Het is belangrijk dat belendende sectoren bij de opmaak en de uitvoering van hun beleid rekening houden met de doelgroep etnisch-culturele minderheden. Het integratiebeleid doorkruist alle sectoren en beleidsdomeinen.

Een gecoördineerd lokaal beleid

Een lokale integratiedienst is de motor voor een lokaal integratiebeleid. Een integratiebeleid is geen categoriaal beleid gevoerd door één dienst voor één doelgroep. Het is wel een beleid ten dienste van alle burgers en groepen gevoerd door alle verschillende geledingen, diensten en functieniveaus. Het stadsbestuur neemt hier een trekkende en regisserende rol in.

Gelijke kansen en emancipatie

De stad dient in te staan voor een verdraagzame en solidaire samenleving waarin iedereen gelijke kansen moet krijgen en emancipatie geen inhoudloos begrip is. Het stedelijk gelijke kansenbeleid moet een actief gelijke kansenbeleid zijn en kan zich in onze stad vertalen zowel binnen het eigen personeelsbeleid, waarbij de stad het goede voorbeeld geeft als naar de gehele bevolking. De stad streeft ernaar dat alle inwoners de kans krijgen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven.

Beleidsplan stad Waregem 2007-2012

Het beleidsplan 2007-2012 bevat een hoofdstuk rond integratie waar de krijtlijnen van een integratiebeleid werden uitgetekend. Een harmonieuze relatie tussen autochtone en allochtone bewoners staat hierbij centraal.

“Via een integratiebeleidsplan of minderhedenbeleidsplan wil het stadsbestuur actief werk maken van een harmonische relatie tussen autochtone en allochtone inwoners van de stad. Goed samenleven tussen multiculturele Waregemnaren is tweerichtingsverkeer. Enerzijds doen de andere cultuurgemeenschappen daadwerkelijk inspanningen om zich lokaal te integreren. Anderzijds moeten allochtonen het nodige respect en gelijke kansen krijgen. Het stadsbestuur neemt hier een trekkende en regisserende rol in”

Belangrijke elementen om dit harmonieus samenleven te bereiken zijn :

- De bevolking wordt vertrouwd gemaakt met migrantenwerking en integratiebeleid. Er worden acties ondernomen om de autochtone en allochtone inwoners van Waregem dichter bij elkaar te brengen, in respect voor elkaars religieuze, historische en culturele achtergrond en gewoontes. De gehele bevolking wordt geïnformeerd en betrokken bij het gevoerde beleid t.a.v. etnisch-culturele diversiteit.
- Het stadsbestuur wil de sociale, educatieve en professionele redzaamheid van etnisch-culturele minderheden verhogen via kwaliteitsvolle opleidingen in de volwasseneducatie.

- Er wordt een structureel overleg georganiseerd met diverse diensten, instanties en verenigingen in Waregem die bezig zijn met de integratie en inburgering van deze multiculturele bewoners.

Sociale zaken, welzijn en gelijke kansen⁵

Het stadsbestuur beoogt het welzijn van alle bevolkingsgroepen (mannen en vrouwen, jongeren en senioren, personen met een handicap, personen van allochtone herkomst ...) zodat ze op een harmonieuze manier kunnen samenleven.

Secretariaat, voorbereiding en opvolging van diverse adviesraden(seniorenadviesraad; lokaal overleg kinderopvang; adviesraad voor personen met een handicap; stuurgroep Waregem gezond; begeleidingscommissie en adviesgroep gelijke kansen) en beleid gebeurt in de dienst welzijn en sociale zaken en wordt niet opgenomen in dit plan.

Cultuurbeleidsplan: sensibiliseren voor culturele diversiteit in Waregem⁶

De stad Waregem wil de cultuurparticipatie maximaliseren: zoveel mogelijk mensen moeten kunnen deelnemen aan cultuur.

Iedereen heeft recht op culturele zelfontplooiing, recht om deel te nemen aan het culturele en sociale leven in een gemeenschap. Met andere woorden, cultuurparticipatie als middel tot integratie en emancipatie van alle burgers. Waregem wil hier aandacht aan besteden en benadrukt een **cultureel gelijke kansenbeleid**, vanzelfsprekend zonder de individuele vrijheid om niét deel te nemen te hypothekeren.

De cultuurdienst wil aandacht schenken aan culturen van andere herkomst en de Belgen **sensibiliseren voor de culturele diversiteit** in onze stad. Via gemeenschapsvormende initiatieven kan de confrontatie tussen Belgen en burgers van allochtone herkomst een verrijkende ervaring zijn als ze in een sfeer van openheid en gelijkwaardigheid plaatsvindt. Overleg en samenwerking met de dienst internationale samenwerking/integratie is hier een must. Culturele verenigingen van allochtone gemeenschappen worden ondersteund vanuit de dienst integratie, doorstroming van deze verenigingen naar de cultuurraad is vervolgens een aanzet om inwoners van allochtone herkomst in het brede socio-culturele veld te integreren.

Participatie - aandacht voor specifieke doelgroepen

Alle inwoners van Waregem krijgen de kans om deel te nemen aan het culturele en maatschappelijke leven. De stad streeft naar een maximale cultuurparticipatie van zoveel mogelijk bevolkingsgroepen en stimuleert de culturele diversiteit. De stad neemt hiervoor initiatieven naar verschillende doelgroepen, spoort drempels op die een hindernis vormen voor participatie en werkt gepaste oplossingen uit.

⁵ Uit lokaal sociaal beleidsplan 2008-2013

⁶ Uit cultuurbeleidsplan 2008-2013

*Jeugdbeleidsplan*⁷

Het jeugdwerk moet ook toegankelijk zijn voor maatschappelijk zwakkere kinderen en jongeren en minderhedengroepen: opmaak van een toegankelijkheidsplan in samenwerking met verschillende verenigingen; vorming voor jeugdwerk organiseren rond maatschappelijke kwetsbaarheid; jeugdorganisaties werken mee aan een open buurtgerichte activiteit.

In het subsidiereglement wordt uitdrukkelijk bepaald dat jeugthuizen moeten openstaan **‘voor alle jongeren, zonder onderscheid van ras, geslacht, levensbeschouwelijke of politieke overtuiging.’** Ook het belang van een open speelpleinwerking wordt onderstreept: “een speelpleinwerking is er voor alle kinderen, ongeacht verstandelijke mogelijkheden, sociale status, ideologie, woonplaats, of lidmaatschap van een school of vereniging. De speelpleinwerking waakt erover om de drempel om aan de werking deel te nemen zo laag mogelijk te houden en streeft naar lage deelnameprijzen en eenvoudige inschrijvingsmodaliteiten.”

Via samenwerking met de jeugddienst willen we extra inzetten om jongeren van allochtone herkomst te bereiken in het jeugdwerk.

*Sportbeleidsplan*⁸

De stad Waregem wil streven naar een ‘sport voor allen’ beleid met sportmogelijkheden voor kinderen, jongeren, inwoners van allochtone herkomst, inwoners met een handicap, senioren, kansarmen,...

Diversiteit en toegankelijkheid

De stedelijke sportdienst wil in de komende legislatuur bijzonder aandacht hebben voor diversiteit en toegankelijkheid van de sport in haar stad. Alle inwoners van Waregem moeten de kans krijgen om deel te nemen aan het sportieve leven. Er zal getracht worden om specifieke doelgroepen die men nu minder in sportmiddens terug kan vinden (personen met een handicap, inwoners van allochtone herkomst, senioren, kansarmen, ...), aan te zetten tot meer sportbeoefening en tot verdere integratie. De stedelijke sportdienst zal hiervoor initiatieven nemen naar diverse doelgroepen en trachten om drempelverlagend te gaan werken. Samenwerking met andere diensten zal hierbij zeker een must zijn. Ook het OCMW kan een volwaardige partner zijn.

Integratiebeleid OCMW

Het OCMW beschikt nog niet over een algemeen integratiebeleid. De integratiegedachte zit wel verweven in de praktische werking van de verschillende diensten. Deze verschilt van dienst tot dienst. Op beleidsniveau is er nog geen afstemming en werden nog geen algemeen geldende basisprincipes ontwikkeld specifiek voor het thema integratie. Wel is het zo dat het OCMW vertrekt van het uitgangspunt dat elke burger er terecht kan. Op deze manier wordt de laagdrempeligheid gegarandeerd voor zo veel mogelijk verschillende doelgroepen.

⁷ Uit jeugdbeleidsplan 2008-2010

⁸ Uit sportbeleidsplan 2008-2013

Het OCMW overweegt het idee om in de toekomst een overkoepelende beleidsnota integratie uit te werken. Op dit moment zijn er echter nog geen concrete plannen.

Het draagvlak en de bereidheid om op beleidsniveau te werken aan diversiteit en integratie zijn zeker aanwezig. Ook op vlak van afstemming zijn er geen belemmeringen, aangezien het thema kadert in het Lokaal Sociaal Beleid.

De aandacht voor integratie en diversiteit komt aan bod in een aantal delen van het huidige beleidsplan van het OCMW (Cel tewerkstelling - opvolging inburgering, NT2, voor mensen die in contact komen met arbeidsbegeleider).

2.2.5. Kwaliteitszorg

Kwaliteitsbeleid stad Waregem

Het kwaliteitsbeleid van stad Waregem vormt een onderdeel van het algemeen beleid. Het kwaliteitsbeleid is een bewuste beleidsvisie. Het vloeit voort uit enerzijds de bepalingen van het gemeentedecreet, en anderzijds uit de specifieke wettelijke voorschriften voor de diverse taakdomeinen van de lokale besturen. Aanvullend op het wettelijk kwaliteitskader poogt de stad een eigen kwaliteitsniveau te creëren met een duidelijke meerwaarde voor de eigen organisatie en de externe actoren, aan wie de stad diensten verleent.

Interne kwaliteitshefboom ICS

Door de implementatie van het gemeentedecreet in 2007 kregen de gemeenten de verplichting om een intern controlesysteem (ICS) te ontwikkelen. Vanuit het ICS wordt het kwaliteitsbeleid aangestuurd en geëvalueerd.

Conform art. 100 van het gemeentedecreet kreeg de gemeentesecretaris, in nauw overleg met het managementteam (MAT) de duidelijke opdracht het ICS op te starten.

Het ICS van stad Waregem trad in werking op 2 oktober 2007. Het ICS wordt als volgt gedefinieerd en gebaseerd op:

- Interne controle is een ingebouwd geheel van maatregelen en procedures, met betrekking tot financiële, administratieve en operationele activiteiten. Het wordt uitgevoerd en gedragen door de ganse organisatie, en het verschaft het management een redelijke zekerheid over het bereiken van de doelstellingen, het naleven van de regelgeving, het bekomen van betrouwbare informatie, het efficiënt en economisch inzetten van de middelen, en het voorkomen van fraude.
- De opstart van het ICS van Waregem baseerde zich op een aantal prioritaire doelstellingen en inherente⁹ en residuele¹⁰ risico's.

⁹ Een inherent risico geeft de belangrijkheid aan van het risico voor de stad, rekening houdend met:
- de waarschijnlijkheid dat dit risico kan/zal voorkomen;
- de impact voor de stad, als het risico zich toch voordoet;
maar zonder rekening te houden met de bestaande beheers- en controlemaatregelen

¹⁰ Een residueel risico geeft de belangrijkheid aan van het risico voor de stad, rekening houdend met:
- de waarschijnlijkheid dat dit risico kan/zal voorkomen;
- de impact voor de stad, als het risico zich toch voordoet;
maar waarbij wel rekening gehouden wordt met de bestaande beheers- en controlemaatregelen

- Aan de hand hiervan worden acties opgesteld en bekendgemaakt aan het personeel om voldoende draagvlak binnen de stadsdiensten te garanderen en het personeel te responsabiliseren voor kwaliteitsvolle dienstverlening
- Jaarlijks rapporteert het managementteam over het ICS aan de beleidsorganen (College van Burgemeester en Schepenen en Gemeenteraad) en aan het personeel.

Externe middelen kwaliteitsbeleid

- Naast de interne kwaliteitshefboom van het ICS, reikte het gemeentedecreet ook externe middelen aan, zoals klachtenbehandeling en rechtstreekse inspraakorganen voor de burger, zoals mogelijkheden tot volksraadplegingen en verzoekschriften. Deze middelen vullen de bestaande gemeentelijke advies- en overlegorganen aan.
- Om de bekomen kwaliteit te borgen worden alle processen en werkafspraken vastgelegd in interne procedures, die over de ganse organisatie consulteerbaar zijn.
- Bij het opstellen van deze procedures worden de desbetreffende diensten en medewerkers intens betrokken, zodat zij gedragen en werkbaar zijn.

Minimale sectorale kwaliteitseisen

Elke integratiedienst moet voldoen aan de minimale sectorale kwaliteitseisen. Een deel van deze eisen zijn vervat in de kwaliteitseisen waaraan een stadsbestuur moet voldoen en waarvoor er al procedures bestaan.

Tabel 1: overzicht van stand van zaken van minimale kwaliteitseisen en bestaande procedures

Kwaliteitssysteem	Stand van zaken
Conditionele elementen	
Organisatiestructuur + overleg + communicatiekanalen	<p>Met doelgroep:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ad hoc overleg met vertegenwoordigers en sleutelfiguren zelforganisaties, moskeeën ... (volgens behoefte) <p>Intern :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkoverleg integratiedienst tussen integratieambtenaren (2 wekelijks) : informerend, ondersteunend en adviserend - Teamoverleg dienst internationale samenwerking/integratie (2 wekelijks): coördinerend en ondersteunend - Beleidsoverleg met schepenen integratie (maandelijks): beleidsvoorbereidend - Dienstoverleg externe zaken (wekelijks): informerend , ondersteunend en adviserend - Via diensthoofd externe zaken in Management Team - Ad-hoc werkgroepen integratiedienst - OCMW (volgens behoefte) <p>Binnen de sector:</p>

	Zie 2.3.2. participatie en overleg: bovenlokaal en ondersteunend
Functiebeschrijvingen (ook kwaliteitszorg)	Medewerkers integratiedienst: – Brigitte Benoit en Rita Kestier Kwaliteitszorg: – Management team – Project coördinator Vic Barbary + Klaas Decock
Personele middelen	2 Medewerkers integratiedienst: – Brigitte Benoit en Rita Kestier

Minimale kwaliteitseisen	
Gebruikersgerichtheid	De mate waarin de integratiedienst, de gebouwen, de materialen, de medewerkers, de procedures, de werkvoorschriften... afgestemd zijn op de specifieke behoeftes van de gebruiker en hoe de gebruiker de dienstverlening 'aan de lijve' ervaart.
Klachtenprocedure	Voldaan
Maatregelen bijsturen werking klachtenprocedure	Voldaan
Samenwerking met integratiecentrum, steunpunten	Voldaan Samenwerkingsovereenkomst DeSOM vzw
Overleg betrokken doelgroepen	Uitbreiding te realiseren via ad-hoc werkgroepen integratie, oprichten integratieraad en uitwerken alternatieve inspraak methodieken om doelgroepen beter te betrekken bij beleidsvoorbereiding, uitvoering en evaluatie
Geïntegreerd werken	Afstemmen diverse beleidsplannen stadsdiensten en OCMW
Methodieken resultaatgerichte doelgroepenwerking	Verder uit te werken en te verfijnen
Overleg gemeentelijke diensten en OCMW	Voldaan Zie 2.3.2. participatie en overleg: lokaal
Gebruik van evaluatie-instrumenten	Voldaan
Definitie van en overleg met relevante externe actoren	Bestaande overleg- en communicatiekanalen
Maatschappelijk aanvaardbaar	Basiswaarden van waaruit de dienstverlening vertrekt
Actief communicatiebeleid	Constante update en actualisering i.s.m. dienst info en communicatie
Doeltreffend	Juiste dingen doen om vooropgestelde doelen te realiseren
Gebruik evaluatie instrumenten	Procedure voor evalueren en bijsturen meerjarenplan
Bijsturen werking	Procedure voor evalueren en bijsturen meerjarenplan

Doelmatig	Beschikbare middelen verhouden zich tot de resultaten -efficiëntie waarmee gewerkt wordt- de dingen juist doen
Interne organisatiestructuur	Organisatiestructuur - organogram
Personeelsplan	Functieomschrijving medewerkers integratie - organogram
Multi-ethnische personeelsbeleid integratiedienst	Missie en doelstellingen - functieomschrijving medewerkers integratie
Begeleiding van externe krachten	
VTO beleid	Voldaan
Functiebeschrijving en evaluaties personeel	Procedure evaluatie deskundigheid en functioneren personeel (evaluatie en functioneringsgesprekken)
Gezond financieel beleid + begroting	Jaarlijkse begroting

Procedures	
Opmaken meerjarenplan en afstemmen ervan op andere relevante actoren binnen de categoriale sector	Voldaan
Evalueren en bijsturen meerjarenplan	Voldaan
Klachtenprocedure	Voldaan
Evalueren deskundigheid en functioneren personeel	voldaan
VTO plan	Voldaan
Maatregelen voor bijsturing	Voldaan
Vormgeving en voortgangscontrole financieel beleid	Voldaan
Aanwerving	Voldaan
Procedure overleg tussen integratiediensten en integratiecentra	Nog verder uit te werken en te verfijnen
Procedure voor het analyseren en evalueren van het gevoerde minderhedenbeleid	Nog verder uit te werken en te verfijnen
Garantie elementen	
Procedure voor onderhoud kwaliteitshandboek	Nog verder uit te werken

2.3. Actoren, participatie en overlegstructuren

2.3.1. Actoren

Stad Waregem en OCMW zijn de hoofdactoren in het beleidsplan integratie.

Stad

Interne diensten:

(bevolking en burgerlijke stand, financiën, archief, en personeel en werking)

De dienst bevolking heeft een belangrijke taak in de opvang en doorverwijzing van nieuwkomers. Elk verblijf heeft zijn specifieke eigenschappen en vereisten. Verblijven in België, werken in België, asielzoekers, elektronische vreemdelingenkaart, naturalisatie, inburgering,... worden op deze dienst behandeld.

De financiële diensten en het archief hebben sporadisch contact met burgers van allochtone herkomst. De dienst personeel en werking staat oa. in voor de werving van het stadspersoneel, waaronder ook personen van allochtone herkomst.

Technische diensten:

De technische diensten als cel wegen, waterlopen en verkeer, cel ruimtelijke ordening en stedenbouw, cel gebouwen en huisvesting, cel milieu hebben eerder sporadisch contact met burgers van allochtone herkomst.

In de groendienst en openbare werken zijn een groter aantal werknemers van allochtone herkomst tewerkgesteld.

Externe zaken:

Externe zaken omvat de dienst info/toerisme/feestelijkheden, cultuur, bibliotheek, welzijns- en sociale zaken, sport, jeugd en internationale samenwerking/integratie. Deze stadsdiensten zijn een belangrijke insteek in het integratiebeleid en worden daarom actief betrokken bij de opmaak van het beleidsplan integratie.

OCMW

Sociale dienst

Bewoners kunnen er terecht voor financiële hulp, juridische hulp, arbeidsbegeleiding en opleiding, regionaal sociaal verhuurkantoor, opvangcentrum, medisch paspoort, verwarmingstoelage.

Projecten buurtwerk en Werkplus Waregem:

- Het buurtwerk Torenhof streeft ernaar om het sociaal contact onder de mensen te versterken. Doelstelling is om op die manier de leefbaarheid in de wijk Torenhof te verhogen. Via veelvuldig contact probeert de buurtwerker goed op de hoogte te zijn van het reilen en zeilen in de wijk Torenhof: met alle bewoners kennismaken en luisteren naar vragen en opmerkingen. Samen op zoek gaan naar hoe de wijk erop vooruit kan gaan: samen dingen organiseren, samen het wijkleven versterken en samen het buurtimago verbeteren. Welke de concrete acties zijn, hangt grotendeels af van wat buurtbewoners zelf vragen en voorstellen... De buurtwerker ondersteunt met andere woorden vooral in wat bewoners willen, doen en nastreven. Samen met hen.

- Vanuit een geïntegreerde visie op tewerkstelling en opleiding richt Werkplus Waregem zich, als initiatief van het lokaal bestuur tot volwassenen uit kansengroepen die moeilijk aansluiting vinden met de arbeidsmarkt. Werkplus Waregem clustert 2 VZW's en bestrijkt een gans palet van gerelateerde opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven : een sociale werkplaats vzw Tandem met 3 werkateliers (Strijkijzer - Veloods en Klus-ter) enerzijds en een lokaal initiatief diensteneconomie vzw DieNaMo, anderzijds.

Lokaal Opvang Initiatief: Het Waregems opvangcentrum bestaat uit 2 peilers: 1. Opvang van mensen die in een probleemsituatie verkeren en tijdelijk onderdak en begeleiding nodig hebben. 2. Opvang van asielzoekers in het LOI en project alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA). In beide initiatieven krijgen asielzoekers geen financiële steun meer maar wel opvang, materiële hulp, psychosociale hulpverlening en hulp bij hun procedure. Deze mensen worden toegewezen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

2.3.2. Participatie en overleg

Lokaal

Overleg stad en OCMW

Er is een politiek overleg tussen stad en OCMW. De burgemeester en 3 schepenen vertegenwoordigen stad Waregem, de voorzitter van het OCMW en 3 raadsleden vertegenwoordigen het OCMW. Minstens om de drie maanden komt het overlegcomité samen.

Daarnaast is er een stuurgroep lokaal sociaal beleid die het Lokaal Sociaal beleidsplan, dat samen met deze stuurgroep opgemaakt werd voor de periode 2008-2013, verder opvolgt. In dit overleg zetelen dezelfde vertegenwoordigers als in het politieke overleg, aangevuld met de beleidsmedewerker welzijn- en sociale zaken en het diensthoofd Externe Zaken. Dit overleg wordt extern begeleidt door een medewerkers van het welzijnsconsortium.

Lokaal sociaal beleid

Het decreet 'lokaal sociaal beleid' wees het lokaal bestuur, met name het stadsbestuur en het OCMW, een regisserende rol toe.

Het Lokaal Sociaal Beleidsplan (LSB) stelt tot algemeen doel de sociale behoeften van de bevolking te (h)erkennen en hieraan op de meest efficiënte, effectieve en klantvriendelijke manier tegemoet te komen. Het LSB kwam tot stand in overleg en samenwerking tussen het OCMW en het Stadsbestuur waarbij rekening gehouden werd met de zienswijze van de diverse adviesraden.

In het LSB werd expliciet gekozen om het sociaal huis te zien als een (digitaal) netwerk van loketten waardoor dienstverlening nog beter kan. Het LSB 2008-2013 werd ingediend bij de Vlaamse overheid op 31/12/07.

Vier thema's - waaronder integratie - komen in dit plan niet aan bod. Het luik integratie werd bewust niet opgenomen omdat bij de opmaak van het LSB reeds de overtuiging was dat integratiebeleid een specifiek beleidsplan nodig heeft. Uiteraard betekent dit niet dat stad en OCMW geen beleid voeren op deze vlakken. Het is echter de logische consequentie van prioriteiten te bepalen. Gezien deze prioriteitenkeuze het resultaat is van grondige voorstudies en diverse overlegmomenten kunnen we stellen dat deze keuze gedragen wordt door de vele actoren in het sociale beleid.

De stedelijke dienst ontwikkelingssamenwerking werd in 2007 omgevormd tot 'dienst internationale samenwerking'. Deze naamswijziging is vooral een symbolische keuze. Het betekent immers dat de inhoudelijke werking van de dienst sinds 2007 veel meer dan alleen maar ontwikkelingsbeleid (dat zich in Waregem concentreert rond Rwanda) behandelt. Noord-Zuid-sensibiliseringsprojecten, contacten met de moskeeën, met diverse buitenlandse gemeenschappen en lokale actoren in luik integratie in de stad worden daar nauwgezet onderhouden. Ook met het Lokaal Opvanginitiatief van het OCMW zijn regelmatige contacten om integratie te bevorderen.

Netwerk vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede:

Diverse stedelijke diensten (cultuurdienst, sociale dienst, sportdienst, jeugddienst, internationale samenwerking), het cultuurcentrum, het OCMW en Welzijnsschakels slaan de handen in elkaar om gedurende 5 jaar de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede te verhogen. Daarin hebben we constante aandacht voor drempels die de doelgroep moet overwinnen vooraleer ze kunnen deelnemen.

In het kader van het participatiedecreet diende Waregem in 2008 een afsprakennota vrijetijdsparticipatie voor personen in armoede in bij de Vlaamse administratie. De afsprakennota werd opgemaakt met bovenvermelde diensten. De Waregemse afsprakennota 2009-2013 werd goedgekeurd door de Vlaamse overheid waardoor in 2009 van start kon worden gegaan met het uitdenken van initiatieven/activiteiten/aanbod die de doelgroep, nl. personen in armoede, rechtstreeks ten goede komt. Op regelmatige basis wordt met de verschillende partners overleg gepleegd zodat het lokale netwerk structureel kan gaan samenwerken. Samenwerkingsvormen worden bestendigd en mogelijk uitgebreid met betrekking tot financiële drempels (zoals goedkopere of gratis tickets voor deelname aan het vrijetijdsaanbod), nieuwe samenwerkingsvormen ontstaan met het oog op duurzame participatiebevordering, zoals omkaderingsactiviteiten, begeleiding, groepsactiviteiten, vrijetijdsaanbod specifiek gericht op de doelgroep, werken rond eigenwaardegevoel, buurtwerk met wijkgerichte initiatieven, sociaal-artistieke projecten,... Sinds kort maakt ook SV Zulte-Waregem deel uit van dit structureel overleg die zich via 'community-projecten' wil profileren als een sociaal maatschappelijk actieve voetbalclub.

NT2-werkgroep Waregem

In 2009 werd het lokale 'NT2-overleg' omgevormd tot een lokaal overleg van taal en integratie omdat het Huis van het Nederlands het 'NT2-overleg' in Kortrijk organiseert.

Met de aanwerving van een medewerker integratie wordt dit overleg terug opgestart op initiatief van stad Waregem. Sinds december 2010 wordt opnieuw een overlegplatform voor NT2-actoren georganiseerd. In het kader van NT2 is het belangrijk om in Waregem een samenwerking tot stand te brengen tussen de verschillende actoren. Stad Waregem wil hier een blijvende coördinerende rol in spelen. De deelnemende actoren zijn het OCMW, Huis van het Nederlands, basiseducatie, CVO, werkwinkel VDAB, dienst bevolking, deSOMvzw en onthaalbureau. Dit overleg staat in zijn kinderschoenen waardoor verdere structurerende uitwerking nodig blijken.

Bovenlokaal

Provinciaal Overleg integratiediensten West-Vlaanderen

Het Provinciaal Integratiecentrum West-Vlaanderen organiseert ongeveer 5 keer per jaar een overleg met integratieambtenaren uit Oostende, Kortrijk en Brugge. Ook medewerkers vanuit de

Vlaamse administratie en het Vlaams Minderhedencentrum zijn aanwezig. Stad Waregem wordt voortaan ook uitgenodigd.

Regionaal Overleg Minderheden:

Het ROM heeft als doel om de dienstensector in Zuid west-Vlaanderen een antwoord te bieden op vragen die leven over de dienstverlening aan etnisch culturele minderheden. Het ROM organiseert twee keer per jaar een bijeenkomst met een informatief aanbod voor de regio Zuid West-Vlaanderen. Hierbij willen ze ook netwerken aanreiken. Een stuurgroep geeft mee inhoud aan de trefmomenten. Volgende organisaties maken deel uit van de stuurgroep: Bond Moyson, AZ Groeninge, OCMW Kortrijk, stad Kortrijk, vzw deSOM.

Er werden contacten gelegd met de integratiedienst van Kortrijk om deel te nemen aan het Regionaal Overleg Minderheden. Het is geen klassiek overleg maar het zijn bijeenkomsten, vorming, studiedagen voor actoren uit de regio Kortrijk die actief zijn in de minderhedensectoren. Twee maal per jaar worden de bijeenkomsten georganiseerd door een stuurgroep, waarvan Waregem momenteel nog geen deel uitmaakt.

Ondersteunend

Vlaams Expertisecentrum Migratie en Integratie (het vroegere Vlaams Minderhedencentrum VMC): Informatieverstrekking (website, nieuwsbrief, publicaties,...), methodiekwontwikkeling (interculturaliseren, sociale cohesie), vorming, beleidsontwikkeling (onderwijs, inburgering, opvang, woonwagenterreinen, lokaal beleid), advies en studiewerk rond rechtspositie (vreemdelingenwetgeving), expertise ontwikkelen en ontsluiten.

Provinciaal integratiecentrum deSOM vzw West-Vlaanderen: gebiedsdekkend aanbod voor alle gemeenten (voornamelijk waar geen integratiedienst is), ondersteuning diensten gericht op toegankelijkheid voorzieningen en samenleven in diversiteit.

Concreet voor Waregem betekent dit het ontwikkelen van een kader waarbinnen een diversiteitsplan op maat van Waregem uitgewerkt kan worden.

3. Maatschappelijke context Waregem

3.1. Politiek

3.1.1. Het stadsbestuur

Bestuur	CD&V
Zetels	de gemeenteraad bestaat uit 33 raadsleden: CD&V: 23, Open VLD: 4, SPA Spirit: 4, Vlaams Belang: 2
College van burgemeester en schepenen Kurt Vanryckeghem	Burgemeester - voorzitter gemeenteraad - voorzitter politieraad - algemene coördinatie - personeel - politie & brandweer - preventie en bescherming op het werk en algemene veiligheid - protocol
Rik Soens	Financiën - woonbeleid - patrimonium - autonoom gemeentebedrijf
Chantal Coussement	Sport - sociale zaken - feestelijkheden - toerisme - emancipatie
Kristof Chanterie	Ruimtelijke ordening - economie & tewerkstelling - verkeer & mobiliteit - vzw Het Pand
Jo Neiryck	Onderwijs -jeugd - internationale samenwerking - integratie
Peter Desmet Pietro Iacopucci	Milieu - groen - energie - bevolking - burgerlijke stand Cultuur - bibliotheek - info & communicatie - informatica
Henri Dewitte	Openbare werken - waterbeheersing - landbouw
Schepen bevoegd voor integratie	Jo Neiryck
Stadssecretaris	Guido De Langhe
Titularis-raadsleden	Freddy François, Veerle Deconinck, Jules Godefroid, Willy Benoit, Georges Vantieghem, Mario Verhellen, Guy Adams, Jaak Lefevre, Maria Polfliet, Xavier Wyckhuysse, Guy Van den Eynde, Davine Dujardin, Bart Kindt, Connie Devos, Ann-Sophie Kindt, Heidi Vandenbroeke, Els Naessens, Bruno Lahousse, Hilde Dewever, Henri Destoop, Dieter Alyn, Delphine Cloet, Christel Markey, Anne-Mie Meerschman, Désiré Van Damme
Ontvanger	Geert Coussement

3.1.2. OCMW

Voorzitter	Joost Kerkhove
Secretaris	Bruno De Backer
OCMW-raadsleden	Lionel Beheydt, Nele Callebert, Michel Chanterie, Marie-Jeanne Dejaeghere, Tom Demunter, Marie-Claire De Smet, Christian Dewaele, Marie-Paule Buyck, Charly Vande Maele, Marianne Verbeke
Ontvanger	Joseph Vandaele

3.2. Geografie en situering

Waregem is gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen, vlak aan de grens met Oost-Vlaanderen en dicht bij de Franse grens. De centra van Kortrijk, Gent en Rijsel bevinden zich op zo'n 20 à 40 km. De stad beslaat een oppervlakte van 4.434 ha en telt naast de hoofdgemeente Waregem nog 3 deelgemeentes: Sint-Eloois-Vijve, Desselgem en Beveren-Leie. Deze zijn gelegen ten westen / noordwesten van het Waregemse stadscentrum en bevinden zich langs de Leie, een rivier van belang voor het watertransport en eveneens een toeristische aantrekkingspool.

Waregem maakt deel uit van de sterk verstedelijkte en geïndustrialiseerde as Menen-Kortrijk-Waregem. De stad is makkelijk bereikbaar door zijn uitstekende ligging aan de E17, en via de gewestweg N43 Kortrijk-Gent. Ook de spoorlijn Kortrijk-Gent heeft een IC/IR stopplaats in het station van Waregem.

4. Omgevingsanalyse maatschappelijke domeinen

4.1. Demografie

4.1.1. Definities

In deze omgevingsanalyse worden verschillende termen gehanteerd voor het benoemen van de doelgroep. Afhankelijk van de context wordt een verschillende term gebruikt.

Migranten

Wanneer we het over de migratie in België hebben, gebruiken we de term ‘migranten’. Er zijn emigranten (zij die naar het buitenland trekken) en er zijn immigranten (buitenlanders die naar België komen).

Nieuwe Belgen

Met ‘nieuwe Belg’ wordt in dit plan bedoeld iemand die in België (Waregem) woonachtig is en de Belgische nationaliteit verworven heeft. Mensen kunnen de Belgische nationaliteit verwerven door gezinshereniging, huwelijk, naturalisatie (=3 jaar hoofdverblijfplaats in België), geboorte,... Wie zelf in het buitenland is geboren hoort tot de eerste generatie, wie in België is geboren behoort tot de tweede generatie.

Vreemdeling

Als we over een ‘vreemdeling’ spreken in dit plan, dan bedoelen we iemand die in België (Waregem) woonachtig is maar de Belgische nationaliteit (nog) niet verworven heeft. Het is belangrijk op te merken dat er zeker rekening moet worden gehouden met het verschil tussen de begrippen ‘vreemdeling’ en ‘nieuwe Belg’. Het aantal ‘vreemdelingen’ is een relatief kleine groep binnen de totale Waregemse bevolking.

Inwoners van allochtone herkomst

Wanneer we spreken van inwoners van allochtone herkomst, dan bedoelen we in dit plan de groep ‘vreemdelingen’ en de groep ‘nieuwe Belgen’ samen.

Nieuwkomers - oudkomers - inburgeraars

Mensen die uit het buitenland komen en zich in België inschrijven zijn ‘nieuwkomers’. Deze nieuwkomers kunnen instappen in een inburgeringstraject, dan worden ze ‘inburgeraar’. We gebruiken deze term in het kader van het inburgeringsbeleid. Oudkomers zijn eigenlijk mensen die reeds langer dan een jaar nieuwkomers zijn en naar aanleiding van een huurcontract, of omdat ze een uitkering ontvangen verplicht zijn een inburgeringstraject te volgen.

4.1.2. Cijfermateriaal bevolkingssamenstelling

Belgische nationaliteitsverwerving

Mensen kunnen op verschillende manieren de Belgische nationaliteit verwerven. Heel wat inwoners zijn door nationaliteitsverwerving Belg, maar niet van Belgische herkomst .

Bij de instroom, wanneer mensen terechtkomen bij de regionaal trajectbegeleider Inburgering, zijn gezinsherenigers (bij familie die al in België is gevestigd) een constante grote groep:

In 2005: 48 op 72 =66,66%¹¹

In 2006: 63 op 86 =73,25%

In 2007: 75 op 97 =77,31%

In 2008: 68 op 114 =59,64%

In 2009: 73 op 117 =62,39%

Tabel 2: bevolkingssamenstelling 2008

2008 ¹²			
Totaal Waregem	35963 (100%)		
Belg	33926 (94,33%)		
allochtone herkomst	2037(5,66%)	nieuwe Belg	1311 (3,64%)
		vreemdeling	726 (2,01%)

Tabel 3: bevolkingssamenstelling september 2010

september 2010 ¹³			
Totaal Waregem	36547 (100%)		
Belg	34338 (93,95%)		
Allochtone herkomst	2209 (6,04%)	nieuwe Belg	1270 (3,47%)
		vreemdeling	939 (2,56%)

In 2008 waren er 5,66% inwoners van allochtone herkomst in Waregem. Reeds 3,64% hebben de Belgische nationaliteit verworven.

Op 1 september 2010 zijn 6% van de inwoners in Waregem van allochtone herkomst.

¹¹ Cijfers deSOMvzw, inburgering

¹² Cijfers npdata

¹³ Cijfers dienst bevolking Waregem

Inwoners van allochtone herkomst volgens werelddeel ¹⁴

Het grootste aantal inwoners van allochtone herkomst zijn afkomstig uit Afrika (=bijna de helft), meer bepaald uit Marokko. Daarnaast is de Europese Unie ook sterk vertegenwoordigd in Waregem. In 2008 telde Waregem 84 verschillende nationaliteiten. In 2010 zijn dit er 94.

Tabel 4: inwoners van allochtone herkomst volgens werelddeel

2008			
Totaal allochtone herkomst	2037 (5,70%)		
EU herkomst	608 (1,70%)	EU unie	557 (1,50%)
		niet EU unie	51 (0,10%)
niet EU herkomst	1426 (4,00%)	Turkije	138 (0,40%)
		Azië	202 (0,60%)
		Afrika	1013 (2,80%)
		Amerika	70 (0,20%)
		Oceanië	2 (0,00%)
vluchtelingen herkomst	3 (0,00%)		
		- Marokko	894 (2,50%)

Vreemdelingen volgens land van herkomst ¹⁵

Tabel 5 toont de top 10 van landen waarvan het grootste aantal vreemdelingen afkomstig is.

Tabel 5: vreemdelingen volgens land van herkomst

land van herkomst 2008	aantal in 2008	land van herkomst 2010	aantal in 2010
Marokko	206	Marokko	197
Frankrijk	75	Polen (Rep.)	125
Nederland	67	Nederland	86
Polen (Rep.)	66	Frankrijk	70
Duitsland (Bondsrep.)	31	Italië	38
Turkije	29	Turkije	28
Italië	27	Duitsland (Bondsrep.)	28
Verenigd Koninkrijk	16	Spanje	24
China	13	Congo (Dem. Rep.)	24
Thailand	12	Verenigd Koninkrijk	17

Als we de cijfers van 2008 en 2010 vergelijken, merken we dat de grootste groep vreemdelingen uit Marokko blijft komen. Daarnaast is het aantal vreemdelingen uit Polen opvallend hoger dan twee jaar terug, met bijna een verdubbeling in 2010. We willen hierbij opmerken dat de toename van Polen vooral arbeidsmigranten zijn die gezien worden als mensen met een tijdelijk verblijf.

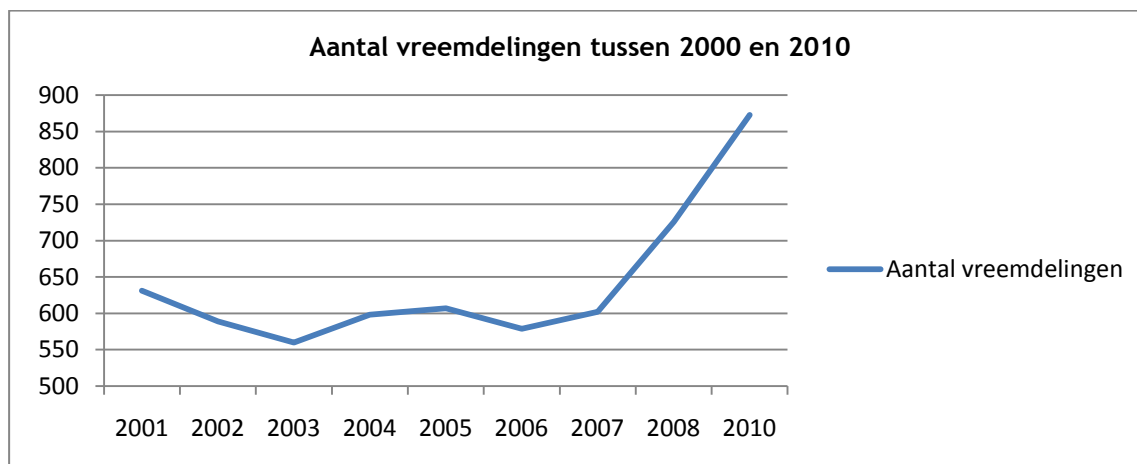
¹⁴ Cijfers npdata

¹⁵ Cijfers npdata

Evolutie

Figuur 1 toont het aantal vreemdelingen in Waregem tussen 2000 en 2010.

Figuur 1: aantal vreemdelingen tussen 2000 en 2010

Tussen 2000 en 2003 verminderde het aantal vreemdelingen. Daarna was er een geleidelijke stijging tot 2005 waarna er terug een kleine daling wordt vastgesteld. In 2006 merken we een lichte stijging maar vanaf 2007 gaat het aantal vreemdelingen in stijgende lijn. We merken hier terug op dat de grote stijging van de laatste jaren wellicht te maken heeft met het grote aantal Poolse arbeidsmigranten.

Asielzoekers ¹⁶

Het Waregems opvangcentrum bestaat uit 2 peilers: Enerzijds opvang van mensen die in een probleemsituatie verkeren en tijdelijk onderdak en begeleiding nodig hebben. Hiervoor is één huis beschikbaar voor 5 alleenstaande mannen (meestal bij scheiding). Anderzijds is er opvang van asielzoekers in het lokaal opvanginitiatief (LOI). In dit LOI krijgen asielzoekers geen financiële steun, maar wel opvang en materiële hulp (onderdak, voedsel,...). Ook kunnen zij beroep doen op psycho-sociale hulpverlening, hulp bij hun procedure, taallessen. Deze mensen worden toegewezen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Er bestaat in Waregem geen algemeen opvangcentrum. De 46 asielzoekers die worden toegewezen vanuit het Ministerie wonen in totaal 13 huizen. De bezettingsgraad is 46 en blijft steeds dezelfde: er is regelmatig verloop, maar binnen de 3 dagen is er een volgende nieuwe toewijzing. Ook de plaatsen staan vast, maw wanneer een gezin vertrekt komt een gezin in de plaats, wanneer een alleenstaande vertrekt komt een alleenstaande in de plaats. Omdat er momenteel op nationaal vlak een tekort is aan opvangmogelijkheden, is er recentelijk een kleine uitbreiding met 1 huis (7 tijdelijke uitbreidingen). De nationaliteiten zijn heel uiteenlopend en niet gebonden aan Waregem maar afhankelijk van de toewijzing.

Sinds september 2009 is er ook een lokaal opvanginitiatief dat zich specifiek richt op alleenstaande minderjarige asielzoekers (NBBM). Concreet betekent dit dat het LOI de toegewezen jongeren begeleidt om zelfstandig te leren leven. Een 7-tal jongeren (enkel jongens) verblijven samen in een

¹⁶ Info OCMW Waregem

huis en worden begeleid tot de leeftijd van 18 jaar of tot einde schooljaar van het jaar waarin ze 18 jaar worden. Afhankelijk van hun procedure kunnen zij daarna zelfstandig gaan wonen indien ze erkend zijn of worden zij verder opgevolgd in het volwassen LOI indien de procedure nog lopende is. De nationaliteit van deze jongens is momenteel overwegend Afghaans.

4.1.3. Spreiding van Belgen, nieuwe Belgen en vreemdelingen

Om uiteenlopende redenen kiest men om in Waregem of één van de deelgemeenten te wonen. Wat bepaalt waar mensen zich gaan vestigen? Welke toegang tot woongelegenheden is er? Gaat men in de buurt van oude landgenoten wonen? Is de schoolkeuze een bepalende factor?

Verdeling in de deelgemeenten ¹⁷

Tabel 6 schetst een vergelijking van de oppervlakte met daarbij het aantal Belgen en het aantal vreemdelingen.

Tabel 6: aantal inwoners vergeleken met de oppervlakte per deelgemeente

	Waregem	Beveren-Leie	Desselgem	St-Eloois-Vijve
oppervlakte	2681ha (60%)	636ha (14%)	738ha (17%)	379ha (9%)
Belgen	21127	4978	4977	3256
nieuwe Belgen	875	108	104	183
vreemdelingen	615	52	103	169
Totaal inwoners	22617	5138	5184	3608

Als we in tabel 6 het totale aantal inwoners bekijken, dan zijn die evenredig verdeeld volgens de oppervlakte per deelgemeente. Bekijken we echter het aantal inwoners van allochtone herkomst dan valt het op dat, met uitzondering van Waregem centrum, St-Eloois-Vijve verhoudingsgewijs het meest inwoners heeft van allochtone herkomst. St-Eloois-Vijve is tevens de deelgemeente met de kleinste oppervlakte in vergelijking met de andere deelgemeenten.

Tabel 7: procentuele verhouding aantal inwoners van allochtone herkomst met aantal Belgen

	Waregem	Beveren-Leie	Desselgem	St-Eloois-Vijve
Belgen	93,4	96,9	96,01	90,2
nieuwe Belgen	3,87	2,1	2,01	5,1
vreemdelingen	2,72	1,0121	1,99	4,7
NB + V	6,59	3,11	3,99	9,76

¹⁷ Cijfergegevens Dienst Bevolking

In tabel 7 bekijken we de verhouding vreemdelingen+nieuwe Belgen tegenover het aantal Belgen binnen de deelgemeenten afzonderlijk. We merken op dat de grootste concentratie inwoners van allochtone herkomst (NB+V) wonen in St-Eloois-Vijve nl bijna 10%.

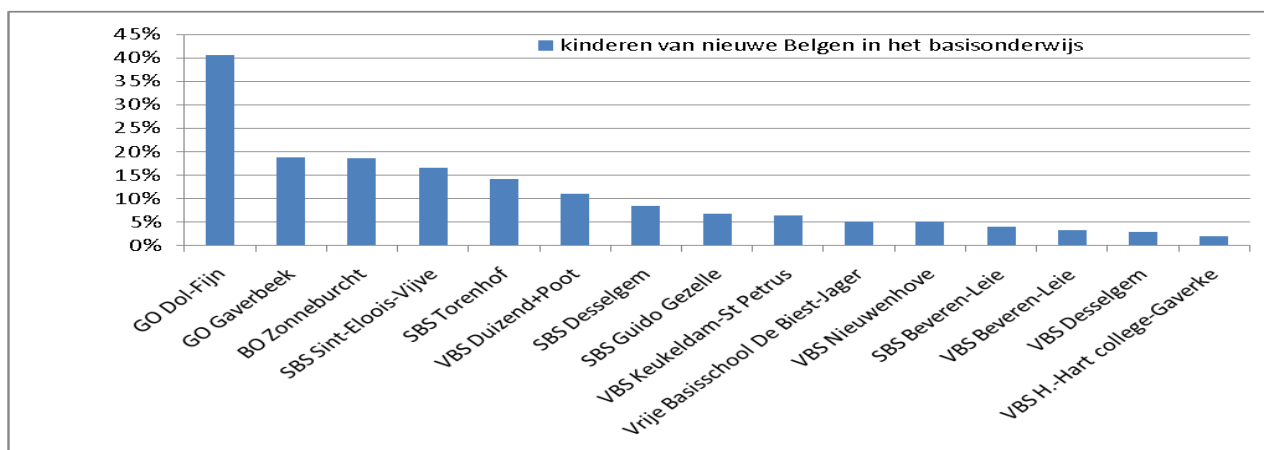
Verdeling in het onderwijs ¹⁸

Kleuter en basisonderwijs

Mensen kunnen in Waregem de keuze maken tussen verschillende onderwijsnetten, nl. het vrije basisonderwijs, het stedelijke onderwijs en het gemeenschapsonderwijs. Enkele leerlingen kunnen die keuze niet maken omwille van leerproblemen en worden doorverwezen naar het bijzonder onderwijs, de school Zonneburcht in Waregem.

Er zijn 15 scholen, en in totaal 20 vestigingen, van het kleuter- en basisonderwijs over de verschillende netten heen. Elke deelgemeente heeft zowel vrij als stedelijk onderwijs, in het centrum van Waregem is er ook gemeenschapsonderwijs. Alle scholen zijn toegankelijk voor jongens en meisjes.

Figuur 2: aantal kinderen van nieuwe Belgen in het basisonderwijs

Enkel de basisschool van het gemeenschapsonderwijs Dol-fijn behaalt 40% en kan een concentratieschool genoemd worden. 5 basisscholen halen tussen de 10 en 19% leerlingen van allochtone herkomst, de andere 14 basisscholen hebben minder dan 9% leerlingen van allochtone herkomst.

In het gemeenschapsonderwijs zijn het grootste aantal kinderen van nieuwe Belgen ingeschreven, gevolgd door het bijzonder basisonderwijs en het stedelijk basisonderwijs. Het bijzonder basisonderwijs telt wel een groot aantal kinderen die geen inwoner zijn van Waregem.

In het vrije basisonderwijs zijn het minst aantal kinderen van nieuwe Belgen ingeschreven. Het vrije basisonderwijs in St-Eloois-Vijve, waar een hoger aantal kinderen van nieuwe Belgen zijn ingeschreven, is hierbij een uitzondering. St-Eloois-Vijve is een deelgemeente van Waregem waar een groot aantal nieuwe Belgen woont.

¹⁸ Gegevens basis- en secundair onderwijs Waregem

Deze cijfers zijn vergelijkbaar met het totale aantal nieuwe Belgen woonachtig in deze (deel)gemeenten. Enkel Nieuwenhove, waar een groot aantal nieuwe Belgen woont, is hier een uitzondering. Dit komt omdat er in de sociale woonwijk oudere kinderen wonen die niet meer in het basisonderwijs zitten.

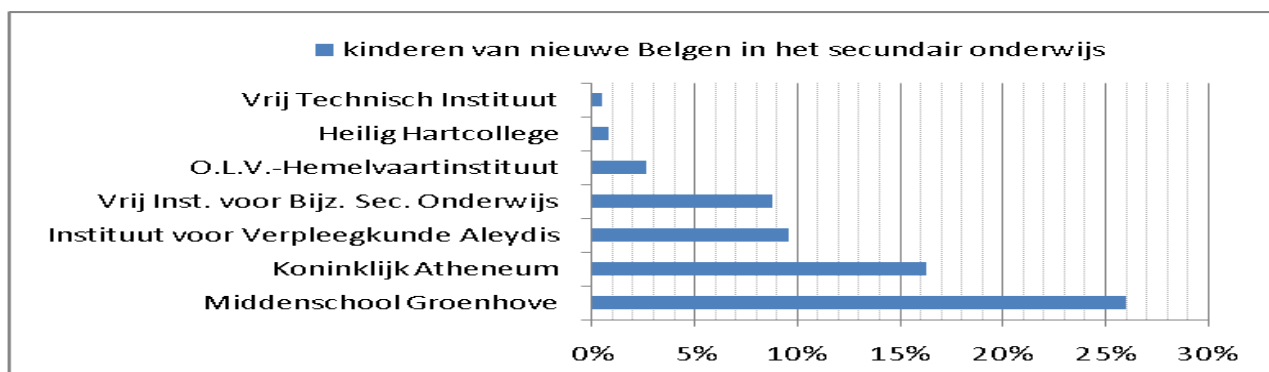
Secundair onderwijs

Na het basisonderwijs is de stap naar het secundair onderwijs een logisch gevolg. Ook hierin heb je in Waregem een ruime waaier waaruit je een keuze kan maken voor je kind.

Zeven scholen in Waregem staan garant voor tal van opleidingen. Er zijn geen scholen gevestigd in de deelgemeenten. Zowel het vrije onderwijs als het gemeenschapsonderwijs zijn hier vertegenwoordigd. Alle scholen zijn ook toegankelijk voor zowel jongens als meisjes.

In het Hoger Beroepsonderwijs voor Verpleegkunde Aleydis wordt enkel vierdegraads secundair onderwijs gegeven. De school is toegankelijk voor zowel jongens als meisjes maar traditioneel zijn hier meer vrouwelijke leerlingen vertegenwoordigd.

Figuur 3: kinderen van nieuwe Belgen in het secundair onderwijs

De Middenschool Groenhove van het gemeenschapsonderwijs (26,02%) en het Koninklijk Atheneum (16,26%) scoren het hoogst betreft leerlingen van allochtone herkomst in het middelbaar onderwijs.

Opmerking bij figuur 3: het Vrij Technisch Instituut beschikt niet over gegevens betreft kinderen van nieuwe Belgen, waardoor de grafiek geen volledig beeld weergeeft van de realiteit. In werkelijkheid zijn er meer leerlingen van allochtone herkomst, maar dit konden we niet in cijfers weergeven.

4.1.4. Voornaamste bevindingen analyse demografie

Bij de instroom, wanneer mensen terechtkomen bij de regionaal trajectbegeleider Inburgering, zijn gezinsherenigers een constante grote groep.

In september 2010 zijn er in Waregem 2209 (6,04%) inwoners van allochtone herkomst: 1270 (3,47%) nieuwe Belgen en 939 (2,56%) vreemdelingen. Bijna de helft zijn afkomstig uit Afrika, meer bepaald

uit Marokko. Het aantal vreemdelingen uit Polen (vnl. arbeidsmigranten) is de laatste twee jaar verdubbeld.

In het gemeenschapsonderwijs zijn het grootste aantal kinderen van nieuwe Belgen ingeschreven, gevolgd door het stedelijk basisonderwijs. In het vrije basisonderwijs zijn het minst aantal kinderen van nieuwe Belgen ingeschreven, met uitzondering van VBS St-Eloois-Vijve. We merken op dat de grootste concentratie inwoners van allochtone herkomst (NB+V) wonen in St-Eloois-Vijve.

4.2. Inburgering

Wie naar België komt, moet zich integreren in een nieuwe maatschappij met een andere taal, andere cultuur en gewoonten en andere regels. De overheid wil nieuwkomers in België helpen om zich beter in te burgeren.

Inburgering is een interactief proces waarbij de overheid aan nieuwkomers een specifiek programma aanbiedt. Dat programma stelt hen in staat om zich de nieuwe sociale omgeving eigen te maken. En het draagt ertoe bij dat de samenleving de nieuwkomers als volwaardige burgers gaat erkennen. Het doel is de volwaardige participatie van nieuwkomers aan de samenleving.

Mensen met een migratiegeschiedenis zoeken zo snel mogelijk uit hoe ze met hun kwalificaties, ervaring en competenties een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Hiertoe stellen ze zich ontwikkelingsdoelen die ze trachten te realiseren gedurende hun inburgeringstraject. Op onderstaande bladzijden schetsen we hoe dat proces in Waregem verloopt.

4.2.1. Stappen binnen het primaire inburgeringstraject

Het inburgeringstraject wordt gecoördineerd door het Onthaalbureau Inburgering (in West-Vlaanderen maakt het Onthaalbureau deel uit van de werking van deSOM vzw) en bestaat uit een vormingsprogramma ondersteund door een individuele begeleiding van de inburgeraar. Het programma wordt samengesteld uit lessen Nederlands, maatschappelijke oriëntatie (het leven in België met zijn normen en waarden) en loopbaanoriëntatie (keuzes maken, vorming volgen ifv vinden van een job).

Stap 1 : Doorverwijzing naar het Onthaalbureau Inburgering

Als nieuwkomer in Vlaanderen krijgen mensen de kans om Nederlands te leren en vele dingen over de Vlaamse samenleving te weten te komen. Bij hun inschrijving krijgen nieuwkomers een folder met informatie over het inburgeringstraject. Deze folder is beschikbaar in 12 talen. Volgens het decreet betreffende het inburgeringsbeleid (28 februari 2003) en het uitvoeringsbesluit daaromtrent (30 januari 2004) ben je verplicht om dit inburgeringstraject te volgen.

Maandelijks bezorgt de dienst bevolking van de stad Waregem een lijst van nieuwkomers aan het Onthaalbureau Inburgering. Het Onthaalbureau Inburgering helpt de nieuwkomers op weg in de Belgische samenleving.

Stap 2 : Onthaal door regionaal trajectbegeleider Inburgering van deSOM vzw¹⁹

De regionaal trajectbegeleider Inburgering heeft de 1ste en 3de donderdag van de maand in Waregem een zitdag op de dienst burgerlijke stand en begeleidt nieuwkomers die aangeschreven worden voor de aanmelding of die doorgestuurd worden via de dienst bevolking van de stad.

Enkel wie doelgroep is kan deelnemen: Ofwel heb je een vreemde nationaliteit en een wettelijk verblijf in België (uitzonderingen zijn asielzoekers²⁰ die nog geen 4 maanden asielprocedure hebben lopen, vreemdelingen met een tijdelijk verblijfsdoel, niet-EU studenten die op basis van studies in België verblijven, arbeidsmigranten die geen definitieve tewerkstelling kunnen bekomen).

Ofwel heb je een Belgische nationaliteit maar ben je in het buitenland geboren en heb je minstens één ouder die ook in het buitenland geboren is en een wettelijk verblijf in België heeft.

Ofwel ben je een ouder met een vreemde nationaliteit en op zoek naar een school voor je minderjarige kinderen.

Een grote groep mensen is **verplicht** om een traject te volgen. Deze groep worden uitgenodigd voor een intakegesprek waar uitgelegd wordt dat zij verplicht een inburgeringstraject moeten volgen. De regionaal trajectbegeleider bekijkt samen met de inburgeraar welk programma hij/zij nodig heeft. De trajectbegeleider werkt daarvoor intensief samen met HvN (Huis van het Nederlands) en de VDAB. De inhoud van het inburgeringstraject wordt opgenomen in een inburgeringscontract dat de nieuwkomer afsluit met het onthaalbureau.

Andere nieuwkomers kunnen wel **rechthebbende** zijn. Dit zijn mensen uit EU-landen en hun familieleden, en arbeidsmigranten die zicht hebben op een permanent verblijf. Sommige van deze mensen volgen toch een deel van het inburgeringstraject want bvb. om een huis te huren moeten huurders een basiskennis van de Nederlandse taal beheersen.

Personen uit nieuwe EU-lidstaten zoals Polen, die in Waregem de laatste twee jaar in aantal is verdubbeld, worden niet bereikt. Hoewel zij geen verplichte inburgeraars zijn, zouden zij waarschijnlijk wel baat hebben bij inburgering. Deze mensen spreken bijna uitsluitend Pools, wat de communicatie heel moeilijk maakt.

Tabel 8: de instroom van nieuwkomers in Waregem, met daarbij het aantal verplichte (VP) en rechthebbende (RH) inburgeraars die een contract ondertekenden (IB-contract) en het aantal daarvan die reeds een inburgeringattest (IB-attest = tussen aanmelding tot heden, bvb. instroom 2005, attest behaald in 2009) behaalden.²¹

Tabel 8: instroom nieuwkomers in Waregem

jaar	instroom geslacht		instroom status		IB contract getekend		IB attest behaald	
	man	vrouw	VP	RH	VP	RH	VP	RH
2005	32	40	12	26	11	20	7	10
2006	54	32	21	17	19	15	6	7
2007	57	40	44	13	37	11	11	5
2008	54	64	48	20	45	11	16	4
2009	68	49	52	13	50	5	16	3

¹⁹ Info regionaal trajectbegeleider inburgering deSOMvzw

²⁰ Asielzoekers zijn verplicht lessen MO te volgen, maar geen lessen Nederlands

²¹ Cijfers Huis van het Nederlands

Bovenstaande cijfers (tabel 8) tonen dat de groep ‘verplichte inburgeraars’ sinds 2007 blijft toenemen. Dit is in overeenkomst met het inburgeringdecreet dat de ‘doelgroep verplichte inburgeraars’ sterk heeft uitgebreid:

- Nieuwkomers met een niet-EU+ nationaliteit, en hun familieleden, indien ze voor het eerst met een verblijfstitel van meer dan 3 maanden ingeschreven zijn in het Rijksregister. Familieleden (ook met een niet-EU+nationaliteit) van een EU+onderdaan behalve België.
- Belgische nieuwkomers indien ze voor het eerst sedert niet langer dan 12 opeenvolgende maanden ingeschreven zijn in het Rijksregister.
- Minderjarige nieuwkomers als ze 18 jaar worden op het moment dat ze nog geen 12 opeenvolgende maanden voor het eerst met een verblijfstitel van meer dan 3 maanden ingeschreven zijn in het Rijksregister.
- Erkende vluchtelingen.
- Uitzonderingen op deze regel zijn: asielzoekers beschikken niet over een verblijfstitel van meer dan 3 maanden, maar zijn toch verplichte inburgeraars vanaf het moment zij meer dan 4 maanden in het land verblijven.
- Bedienaars van erediensten.
- Oudkomers die leefloon of werkloosheidsuitkering krijgen, kunnen ook verplicht worden door OCMW of RVA.

Stap 3 : Huis Van Nederlands (HvN)

Nederlands leren is voor anderstaligen die hier leven een eerste en bijzonder belangrijke stap in het integratieproces. De consulent van HvN heeft de 1ste en 3de donderdag van de maand in Waregem een zitdag in een lokaal naast de dienst internationale samenwerking/ integratie.

De educatieve consulente van HvN gaat samen met de anderstalige die Nederlands wil leren, op zoek naar de meest geschikte cursus. In een gesprek wordt gepeild naar de scholingsgraad, leerbehoeften, woonplaats, praktische mogelijkheden, enzovoort. Indien nodig, wordt er een covaartest (cognitieve vaardigheden) afgenomen. Op basis van alle verzamelde gegevens wordt de kandidaat-cursist doorverwezen naar de cursussen die het best bij zijn/haar persoonlijke behoeften aansluiten. Dit kan in het CBE (Centrum voor Basiseducatie) of het CVO (Centrum voor Volwassenenonderwijs) zijn. Dit advies is - in het belang van de cursist - bindend. HvN gaat ook, in het kader van de sociale huisvesting, de taalbereidheid na van kandidaat-huurders.

Tabel 9 toont de evolutie van het werkjaar 2005-2006 tot 2009-2010. Een werkjaar is telkens van 18 augustus tot 30 juni van het jaar erna.²²

Tabel 9: evolutie nieuwkomers

loket Waregem	totaal aantal contacten	doorverwijzing CVO	doorverwijzing CBE	sociale huisvesting	IB rechthebbend	IB verplicht
2005 - 2006	54	39	15	0	9	15
2006 - 2007	84	64	20	0	18	17
2007 - 2008	124	76	25	31	12	19
2008 - 2009	149	80	51	26	18	40
2009 - 2010	177	119	54	12	14	46

²² Cijfers Huis van het Nederlands

De groei van het aantal contacten jaar na jaar is duidelijk te zien. Het aantal burgers van allochtone herkomst dat zich bij HvN gaat aanmelden, al of niet op doorverwijzing van de regionaal trajectbegeleider inburgering, stijgt. In vijf jaar tijd is het aantal contacten meer dan verdrievoudigd.

Het aantal verplichte inburgeraars blijft stijgen. In het werkjaar 2008-2009 verdubbelde dit aantal in vergelijking met het werkjaar ervoor. Dit heeft te maken met de aanpassing van het inburgeringdecreet waardoor meer doelgroepen in aanmerking kwamen voor een verplichte inburgering.

Opmerkelijk is dat het aantal aanmeldingen in het kader van sociale huisvesting jaar na jaar daalt. Het laatste jaar was dit de helft minder. Dit kan te verklaren zijn omwille van de taaltest die afgelegd wordt door het sociaal verhuurkantoor zelf.

Stap 4 : Cursus Nederlands

Een basiscursus Nederlands is een vast onderdeel van het inburgeringsprogramma. Wie een inburgeringstraject volgt is verplicht het 1ste niveau Nederlands te volgen. Voor laaggeschoolde nieuwkomers en analfabeten is dat een cursus bij een CBE (centrum voor basiseducatie). Hooggeschoolde nieuwkomers volgen tijdens het primaire traject een cursus bij een CVO (centrum voor volwassenenonderwijs). De snelstlerende nieuwkomers ten slotte kunnen terecht bij de universitaire talencentra, buiten Waregem.

- **CBE** organiseert in Waregem cursussen in OC Eikenhove in de wijk Torenhof en sinds kort ook in de stedelijke muziekacademie. In het schooljaar 2009-2010 volgden 32 cursisten NT2-niet intensief en 17 cursisten alfa-niet intensief in Waregem. Zoals op voorgaande tabel (stap 3) te zien is, blijven de doorverwijzingen naar zowel CBE als naar CVO fors stijgen. In het werkjaar 2008-2009 verdubbelde de doorstroming voor CBE, wat voor wachtlijsten zorgde. Momenteel wordt dit aanbod uitgebreid. Om een nieuwe cursus op te starten zijn minimum 15 cursisten nodig. Als er te veel cursisten afvallen tijdens een module, wordt die stopgezet en moeten mensen naar Wielsbeke of Kortrijk.
- **CVO Sint-Paulus** organiseert opleidingen in Waregem, Avelgem en Tielt. In Waregem gaan de opleidingen door in het Vrij Technisch Instituut. In het schooljaar 2009-2010 volgden 170 leerling een cursus NT2 op doorverwijzing van HvN.
- **CVO Vlaamse Ardennen** organiseert opleidingen in Waregem, Oudenaarde, Kruishoutem en Ronse. In Waregem gaan de opleidingen door in de Westerlaan en in de Molenstraat. In de taalopleiding NT2 waren in het vorig schooljaar 2009-2010 voor het 1ste jaar half-intensief 12 cursisten ingeschreven.

In onderstaande tabel 10 tonen we een overzicht van het aanbod cursussen NT2 (Nederlands als tweede taal) in Waregem.

Opmerking: het aantal cursisten uit het schooljaar 2009-2010, van CBE in de muziekacademie, is niet ingevuld omdat de cursus pas sinds september 2010 doorgaat op die locatie.

Tabel 10: overzicht cursussen NT2 in Waregem²³

Onderwijsinstelling	2009-2010	voorzien 2010-2011	intensiviteit
CBE in muziekacademie		Alfa MOND 1+2 Alfa TECHN 5 Alfa MOND 3+4 Alfa lees- en schrijfgroep	Dagopleiding (1x 3u/week van sept.'10 tot juni.'11)
		NT2 BT3 (gealfabetiseerden)	dagopleiding (2x 3u/week van sept.'10 tot juni.'11)
CBE in Eikenhove Torenhof	49 cursisten	NT1 050 tussen 2	avondopleiding (1x 3u/week van sept.'10 tot april'11)
CVO St-Paulus	170 cursisten	intensief 1 ^{ste} jaar intensief 2 ^{de} jaar intensief 3 ^{de} jaar	dagopleiding (4x 3 lestijden /week van sept.'10 tot eind januari'11 en van feb.'11 tot eind juni'11)
		niet-intensief 1 ^{ste} jaar niet-intensief 2 ^{de} jaar niet-intensief 3 ^{de} jaar praatgroep	avondopleiding (2x 3 lestijden /week van sept.'10 tot juni'11)
CVO Vlaamse Ardennen	12 cursisten	half-intensief 1 ^{ste} jaar	van 7 dec.'10 tot 28 april'11

Uit een recente bevraging bij voetbalclub SV Zulte-Waregem blijkt dat de anderstalige voetballers van de club exclusief een cursus Nederlands aangeboden krijgen door het PTI Kortrijk in Waregem. Zij krijgen hiervoor ook een wettelijk attest.

Stap 5 : Maatschappelijke Oriëntatie (MO)

Nieuwkomers wegwijzen in de nieuwe samenleving is het doel van de cursus MO. De inburgeraar krijgt informatie (kennis) over het leven in België. Maar de inburgeraar leert ook hoe die kennis kan gebruikt worden in het dagelijkse leven (vaardigheden). Zelf wordt er via waarden en normen aan attitude gewerkt. Bijvoorbeeld onderwijs, mobiliteit, gezondheid, de Belgische staatsstructuur, enzovoort. Er is ook aandacht voor waarden en normen. In functie van hun ontwikkelingsdoelen krijgen ze begeleiding van een trajectbegeleider en maken ze in groep via een ervaringsgericht methode kennis met de verschillende aspecten van onze samenleving.

Onthaalbureaus organiseren de cursus MO zelf. De lessen gaan door in de eigen taal of een contacttaal van de inburgeraar: Nederlands, Frans, Engels, Arabisch, Russisch, Farsi en in andere talen wordt de cursus georganiseerd als er voldoende cursisten zijn.

De cursus MO duurt 60 uur.

Stap 6 : Loopbaanoriëntatie

Loopbaanoriëntatie heeft tot doel de inburgeraar te ondersteunen bij het (leren) maken van keuzes om zijn levensloopbaan verder uit te tekenen. Daarbij wordt vertrokken vanuit de wensen van de

²³ Gegevens Centrum Basiseducatie, CVO St-Paulus en CVO Vlaamse Ardennen

inburgeraar en de ervaringen en kwalificaties (zoals diploma's) die ze al hebben. Het programma loopbaanoriëntatie helpt nieuwkomers hun verdere loopbaan te plannen. Daarbij gaat het niet alleen om werk. Ook verder studeren of vrijwilligerswerk komen in loopbaanoriëntatie aan bod.

Er zijn drie types loopbaanoriëntatie:

- Inburgeraars met een **professioneel perspectief** kunnen begeleiding krijgen naar werk en zelfstandig ondernemingschap
- Inburgeraars met een **educatief perspectief** worden begeleid naar verdere studie
- Alle inburgeraars hebben een **sociaal perspectief** en krijgen begeleiding naar deelname aan het socioculturele aanbod, vrijwilligerswerk en andere vrijetijdsbesteding

De inwerkingconsulent van de VDAB van Waregem biedt werkzoekende nieuwkomers een pakket loopbaanoriëntatie aan op het eind van het primaire traject, dus na de cursus Nederlands en Maatschappelijke Oriëntatie. Ze krijgen er informatie over werken in België. En ze brengen hun eigen competenties in kaart aan de hand van een reeks oefeningen. Dat alles laat hen toe om een gefundeerde keuze te maken voor de toekomst.

Stap 7 : Attest

Nieuwkomers die het primaire inburgeringstraject volledig doorlopen hebben en regelmatig aanwezig waren in de les, krijgen een inburgeringattest.

Het aantal inburgeraars die een IB-contract afsluit verschilt met het aantal inburgeraars die ook het IB-attest haalt. Dit is afhankelijk van verschillende factoren zoals op de wachtlijst staan voor een cursus Nederlands, afhaken wegens medische redenen of het vinden van een job. Wanneer de verplichte inburgeraar zich niet tijdig meldt of wanneer hij/zij niet regelmatig het vormingsprogramma volgt, minimum 80% in elk onderdeel, kan hij/zij gesanctioneerd worden (effectieve geldboete van 50 tot 5000 euro). Opmerking hierbij is dat de verplichting van kracht is sinds 2004 maar de sanctie (boete) pas sinds maart 2009. Daardoor zal het aantal IB-contracten (inburgeringscontract) en IB-attesten (inburgeringsattest) de volgende jaren waarschijnlijk nog stijgen.

4.2.2. Het secundaire inburgeringstraject

Maar daar stopt het niet. Het primaire traject is maar een eerste stap. Nieuwkomers kunnen, althans in theorie, doorstromen naar een vervolgtraject: het secundaire inburgeringstraject. Het programma is minder algemeen, maar speelt in op de toekomstperspectieven van de nieuwkomer.

Tijdens het primaire inburgeringstraject verwerven inburgeraars kennis en vaardigheden die hen in staat stellen keuzes te maken voor hun verdere levensloopbaan. Tijdens het secundaire inburgeringstraject kunnen ze hun keuze vormgeven. Zo kan de inburgeraar een beroepsopleiding of een opleiding tot zelfstandig ondernemerschap volgen of verder studeren. Daarnaast kan hij ook vervolgcursussen Nederlands als tweede taal (NT2) volgen.

In tegenstelling tot het primaire traject wordt het secundaire traject niet door het onthaalbureau georganiseerd maar wordt het aangeboden door de reguliere voorzieningen, zoals de VDAB.

4.2.3. Voornaamste bevindingen analyse inburgering

De groep ‘verplichte inburgeraars’ blijft sinds 2007 toenemen. Dit is in overeenkomst met het inburgeringdecreet dat de ‘doelgroep verplichte inburgeraars’ sterk heeft uitgebreid. Het aantal burgers van allochtone herkomst dat zich bij het Huis van het Nederlands gaat aanmelden is in vijf jaar tijd meer dan verdrievoudigd.

De doorverwijzingen voor de taalcusus NT2 naar zowel CBE als naar CVO blijft fors stijgen. In het werkjaar 2008-2009 verdubbelde de doorstroming voor CBE, wat voor wachtlijsten zorgde.

4.3. Onderwijs

Er zijn 15 scholen, en in totaal 20 vestigingen, van het kleuter- en basisonderwijs over de verschillende netten heen. Elke deelgemeente heeft zowel vrij als stedelijk onderwijs, in het centrum van Waregem is er ook gemeenschapsonderwijs. Alle scholen zijn toegankelijk voor jongens en meisjes.

Ondanks de grote concentratie aan jongeren van allochtone herkomst in enkele scholen, kan men niet spreken over concentratiescholen in Waregem. Een concentratieschool heeft minsten 40% leerlingen van allochtone herkomst. Enkel de basisschool van het gemeenschapsonderwijs Dol-fijn behaalt net 40% en kan een concentratieschool genoemd worden. 5 basisscholen halen tussen de 10 en 19% leerlingen van allochtone herkomst, de andere 14 basisscholen hebben minder dan 9% leerlingen van allochtone herkomst.

De Middenschool Groenhove van het gemeenschapsonderwijs (26,02%) en het Koninklijk Atheneum (16,26%) scoren het hoogst betreft leerlingen van allochtone herkomst in het middelbaar onderwijs.

Tweewekelijks is er een inrichtende machtvergadering met de stedelijke basisscholen van Waregem. Er is geen structureel overleg over de verschillende onderwijsnetten heen. Wel is er halfjaarlijks een ad hoc overleg met alle basisscholen en stedelijke diensten met een specifieke vraag, bvb. werken rond milieu in school, project rond verkeer,...

Perceptie scholen met hoge concentratie leerlingen allochtone herkomst

- Scholen met een grote concentratie aan leerlingen van allochtone herkomst vrezen dat dit een negatieve impact heeft op het imago van de school. Daarnaast leeft ook het gevoel dat de school - door het grote aantal leerproblemen bij kinderen van allochtone herkomst - niet voldoende tegemoet kan komen aan de behoeftes van leergierige kinderen.
- Eén school heeft overwogen de naam van hun school te veranderen omdat die te veel zou verwijzen naar het negatieve imago van de wijk waarin de school is gelegen.
- Twee scholen zijn vragende partij voor een grotere politieke sturing van stad bij de spreiding van huisvesting en scholen.

4.3.1. Taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid

Taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid worden gezien als de belangrijkste thema's om de integratie van jongeren van allochtone herkomst in kleuter en basisonderwijs te bevorderen. Er

leeft bezorgdheid over de draagkracht bij de scholen. Er worden daarom door de scholen enkele participatiebevorderende maatregelen voorgesteld.

Zo zouden kinderen en ouders gestimuleerd moeten kunnen worden om ook thuis Nederlands te praten waardoor de taal op die manier vaker wordt geoefend. Communicatie met de ouders is een belangrijk actiepunt.

De sociale tolkdienst is een meerwaarde om het contact tussen de school en de ouders te versterken. Deze tolkdienst wordt door de stad gesubsidieerd. Anderzijds is het integratiebevorderend als ouders de Nederlandse taal verder kunnen oefenen in een voor hen vertrouwde omgeving om de drempel zo laag mogelijk te houden. Die omgeving kan bvb. de school zijn waar hun kind zit. Te gelykertyd kan hiervoor een ontmoetingsruimte gecreëerd worden waar ouders (lees burens) elkaar ontmoeten in een poging de afstand te verkleinen tussen verschillende culturen en de ouderbetrokkenheid op school te versterken.

4.3.2. Ondersteuning externe diensten

Alle scholen en ouders worden begeleid door CLB van hun net en stimuleren logopedie buiten de schooluren. De helft van de bevroegde scholen doen beroep op Auxilia, een vrijwilligersorganisatie van lesgevers die helpen bij het huiswerk. Maar er moet meer werk worden gemaakt van huiswerkbegeleiding, voor alle kansarme kinderen.

Alhoewel alle scholen het belang van tolken erkennen bij contacten met ouders van allochtone herkomst, doen minder dan 1/3 van de scholen beroep op de sociale tolkdienst van deSOM of Babel (telefonische tolkdienst).

Er is een intern overleg van Gok-leerkrachten binnen eenzelfde net. Ze komen samen om gemeenschappelijke problemen te bespreken. 2 scholen denken dat een netoverschrijdend overleg een meerwaarde zou kunnen vormen terwijl 1 school dit overleg nog wil uitbreiden met andere diensten via studiedagen waarop bepaalde thema's worden uitgediept.

4.3.3. SWOT-analyse onderwijs bij bevroging doelgroep

De doelgroep die werd bevroegd waren de moskeeën van Desselgem en Waregem, de organisaties Yasmine vzw, Be-You-Nited en Doenja die voornamelijk bestaan uit inwoners van Marokkaanse herkomst, en de praatgroep NT2 van het CVO St-Paulus die bestaat uit mensen van 10 verschillende (zowel Europese als Aziatische en Afrikaanse landen) nationaliteiten, waardoor een verscheidenheid aan input het resultaat is.

De resultaten van de bevroging zijn in dit plan terug te vinden onder de specifieke thema's onderwijs, tewerkstelling, vrije tijd, samenleven in diversiteit, toegankelijke basisdienstverlening.

Onderwijs

STERKTE

- Alle bevroegde kinderen gaan graag naar school en hebben veel (allochtone en ook autochtone) vriendjes. In het lager onderwijs worden kinderen niet geconfronteerd met racisme onder medeleerlingen.
- Taal wordt als heel belangrijk gezien, zowel het NL als meertaligheid (behouden eigen taalcultuur). Thuis wordt in alle gezinnen meerdere talen gesproken.
- Ouders kiezen bewust voor een school. Dit betekent ook de regels respecteren van school (bvb. geen Islamleer in vrij onderwijs). De lessen godsdienst zijn ruimer dan praten over de

Bijbelverhalen en God (ook andere godsdiensten komen aan bod, filosofie,...) en dat wordt als positief ervaren.

- Enkele ouders zijn actief op school: in de ouderraad, als wekelijkse fruitmama, leesmoeder, actief in de oudergroep op school en engageert zich om andere (allochtone) vrouwen hiertoe te stimuleren, er zijn ouders die komen naar schoolfeesten, oudercontacten,...
- De stelling dat ouders niet kunnen helpen bij huiswerk wordt niet ervaren als problematisch: dit kan opgelost worden door hulp te vragen aan familie, burens of vrienden, en de mogelijkheid bijlessen te krijgen op school.

Z W A K T E

- De NL taal blijft een probleem. Het is moeilijk om steeds NL te moeten praten in school (wil Arabisch praten tijdens speeltijd). Veel volwassenen kennen geen NL omdat de verblijfsvergunning (ikv werk) steeds werd verlengd en ze niet verplicht waren NL te leren.
- De reden waarom ouders afwezig zijn op het oudercontact is vaak omwille van de taalbarrière, ze vinden dat de school moet zorgen voor taalondersteuning.
- Het is moeilijk voor ouders om te participeren in de ouderraad: ze worden bekeken en geven het vlug op, er is ook soms een taalprobleem. Allochtone en autochtone ouders zitten niet samen tijdens schoolfeest.
- Jongeren ondergaan vooral in het secundair onderwijs discriminerend gedrag van leerkrachten omwille van hun achtergrond. Onder medeleerlingen wordt racisme ervaren.

M O G E L I J K H E D E N

- Er is ruimte om te praten in de lessen over geloof, cultuur,... Er is nood aan praten over racisme en discriminatie op school (bvb. in klassenuurtje).
- Volwassenen willen actief meewerken aan sensibilisatie in het secundair onderwijs rond integratie en andere culturen. Ze willen ouders ook overtuigen van het nut om betrokken te zijn bij de school van hun kind en om bvb. deel te nemen aan oudergroepen op school. Ouders kunnen meeleren (huiswerk kinderen). Anderstalige ouders worden het best bereikt via sleutelfiguren.
- Enkele volwassenen willen zich bijscholen om een nieuw diploma te halen. Er is nood aan begeleiding bij het bijscholen indien het diploma niet wordt erkend.
- Kinderen vinden meertaligheid belangrijk, zo ook het Arabisch leren in de moskee om te kunnen praten met de familie in het thuisland.
- Opmerking kind: waarom naar België komen als je geen 'Belgisch' wil leren?

B E D R E I G I N G E N

- Jongeren moeten in de refter tijdens de ramadan, ze vragen op de speelplaats te mogen of een eigen ruimte. Enkele jongeren willen eigen cultuur beleven: er is op school geen mogelijkheid om 5x/dag te bidden.
- Enkele jongeren willen in de klas NL praten maar Arabisch met vrienden tijdens speeltijd (≠integratie).
- Zowel de jongeren als de volwassenen vinden dat de stelling 'taalachterstand in onderwijs' niet klopt.
- In het secundair onderwijs is vaker ervaring met racisme onder medeleerlingen. Wanneer dit wordt gemeld doet de leerkracht er niets mee, er wordt geen aandacht aan besteed.
- Huwelijksmigratie wordt niet steeds als positief ervaren: er wordt thuis Arabisch gesproken waardoor de jonge moeders geen NL kennen en hun kinderen niet kunnen helpen met schooltaken.

4.3.4. Voornaamste bevindingen analyse onderwijs

Taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid worden gezien als de belangrijkste thema's om de integratie van jongeren van allochtone herkomst in kleuter en basisonderwijs te bevorderen. Ook netoverschrijdend overleg van Gok-leerkrachten om gemeenschappelijke problemen te bespreken, en ondersteuning via studiedagen waarop bepaalde thema's worden uitgediept, wordt als een meerwaarde gezien.

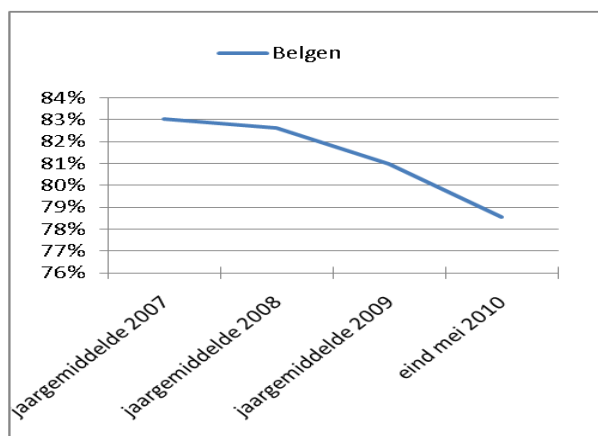
4.4. Tewerkstelling²⁴

In de huidige economische crisis is werkzekerheid heel belangrijk. Hoe zit het met de Waregemse inwoners van allochtone herkomst op de arbeidsmarkt?

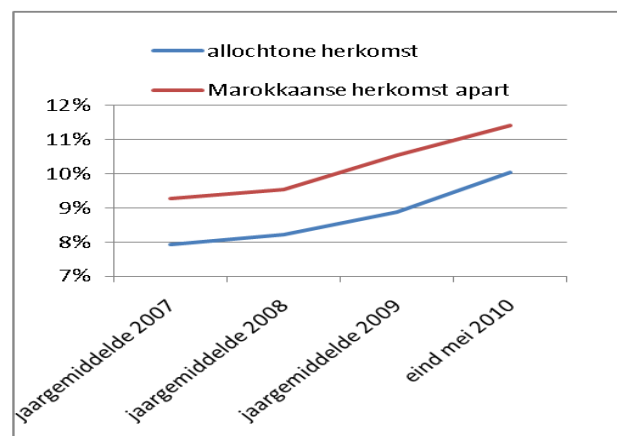
Noot: De afkorting NWWZ zal regelmatig terugkomen in de cijfers betreffende tewerkstelling en meer bepaald werkloosheid. De afkorting NWWZ betekent niet-werkende werkzoekende.

4.4.1. Evolutie in werkloosheid

Figuur 4: NWWZ Belgen 2007-mei 2010

Figuur 5: NWWZ van allochtone herkomst 2007-mei 2010

Figuur 4 toont de NWWZ Belgen tussen 2007 en mei 2010. We merken een duidelijke daling van het aantal NWWZ Belgen. Dit is een positieve evolutie gezien de economische groeivertraging.

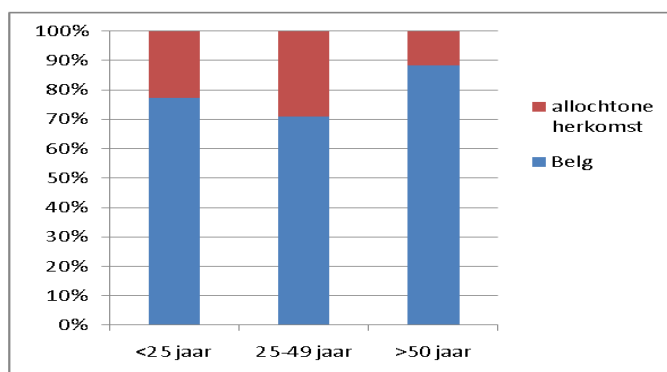
Figuur 5 toont de NWWZ van allochtone herkomst tussen 2007 en mei 2010. Hier merken we net het omgekeerde. De werkloosheidscijfers bij deze groep stijgen jaar na jaar.

²⁴ Cijfers VDAB-studiedienst

4.4.2. NWWZ volgens leeftijd, geslacht en opleidingsniveau

Figuur 6: NWWZ volgens leeftijd en herkomst

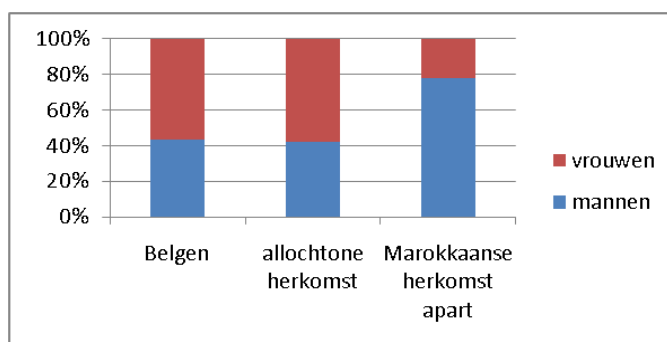
eind mei 2010		
Origine	leeftijd	
Belg	<25 jaar	136
	25-49 jaar	295
	>50 jaar	252
allochtone herkomst	<25 jaar	176
	25-49 jaar	416
	>50 jaar	285
Totaal		877

Conclusie: Als we de leeftijdscategorie >50 jaar bekijken, is de grootste groep de NWWZ Belgen. De leeftijdscategorie 25-49 jaar is de grootste groep bij de NWWZ van allochtone herkomst.

Figuur 7: NWWZ volgens geslacht en herkomst

eind juni 2010		
	mannen	vrouwen
Belgen	351	454
allochtone herkomst	28	38
Marokkaanse herkomst apart	21	6
Totaal	400	498

Conclusie: Er zijn in totaal een vierde meer NWWZ vrouwen dan mannen. Als we enkel de NWWZ van Marokkaanse herkomst bekijken, zijn er meer NWWZ mannen dan vrouwen, bij de NWWZ van andere nationaliteiten zijn er iets meer vrouwen dan mannen.

Tabel 11: NWWZ volgens opleidingsniveau en herkomst

Eind mei 2010	Belg	allochtone herkomst	Marokko apart	totaal
lager onderwijs+ 1ste graad secundair	179	26	39	244 (27,82%)
leertijd (Syntra)	14	1	0	15 (1,71%)
Deeltijds beroepssecundair	31	6	5	42 (4,79%)
2de graad secundair beroeps	118	6	11	135 (15,39%)
2 ^{de} graad secundair technisch	51	4	0	55 (6,27%)
2 ^{de} graad secundair algemeen	4	0	0	4 (0,46%)
3de graad secundair beroeps	98	13	24	135 (15,39%)
3 ^{de} graad secundair technisch	89	6	6	101 (11,52%)

3 ^{de} graad secundair algemeen	28	7	12	47	(5,36%)
3 ^{de} graad secundair kunst	3	1	0	4	(0,46%)
professionele bachelor	48	9	1	58	(6,61%)
academische bachelor	1	0	0	1	(0,11%)
Master	25	9	2	36	(4,10%)

Conclusie: De grootste groep NWWZ is vroegtijdig schoolverlater. Zowel bij de NWWZ Belgen, als de NWWZ van allochtone herkomst (en specifiek van Marokkaanse herkomst) is dit de grootste groep. Ook de 2de graad beroepssecundair scoort hier hoog.

Van de NWWZ die hun schoolloopbaan volledig hebben doorlopen (3de graad), zijn de NWWZ met het niveau beroepssecundair onderwijs het meest vertegenwoordigd. Daarna het technische en ten slotte het algemeen secundair onderwijs. Een uitzondering in deze laatste groep zijn de NWWZ van Marokkaanse herkomst die, in vergelijking met het algemene totaal in deze groep, hoger scoren.

4.4.3. Andere vergelijkbare steden

Tabel 12: NWWZ eind mei 2010

	Belg	%	allochtone herkomst	%	totaal
Kortrijk	1680	64,15%	939	35,85%	2619
Roeselare	1115	75,80%	356	24,20%	1471
Waregem	689	78,56%	188	21,44%	877
Harelbeke	573	81,16%	133	18,84%	706
Tielt	290	81,92%	64	18,08%	354
Deinze	467	82,51%	99	17,49%	566
Oudenaarde	690	84,87%	123	15,13%	813
Deerlijk	182	86,67%	28	13,33%	210
wielsbeke	176	86,70%	27	13,30%	203
Anzegem	230	95,04%	12	4,96%	242

Conclusie: tabel 12 werd gerangschikt volgens percentage werkloosheid bij NWWZ van allochtone herkomst. Waregem staat op de derde plaats na de centrumsteden Kortrijk en Roeselare. In vergelijking met Oudenaarde, die een vergelijkbaar totaal aantal NWWZ heeft als Waregem, scoort Waregem hoog betreft NWWZ van allochtone herkomst.

4.4.4. Begeleiding werkzoekenden

Anderstalige werkzoekenden

De consulenten van de VDAB in Waregem communiceren uitsluitend in het Nederlands. Anderstalige werkzoekenden die te weinig Nederlands begrijpen, worden direct doorverwezen naar een consulent die specifiek voor deze doelgroep is vrijgesteld.

Mensen vallen nog steeds uit de boot want de meeste werkgevers eisen dat men Nederlands kan (alhoewel je ook Nederlands kan oefenen op de werkvloer). Alle consultants kunnen werkzoekenden doorsturen die in aanmerking komen voor sociale tewerkstelling. Er zijn goede ervaringen met kringloopwinkel, Veloods, DieNaMo, Strijkijzer.

Invoegbedrijven: werkgevers krijgen subsidies (voor mensen die problemen hebben om op de arbeidsmarkt te komen). Bvb. doorstroming bedrijf Termote-Vanhalst: werven regelmatig mensen aan van allochtone herkomst, zijn meestal gekwalificeerde werkkrachten, krijgen specifieke taak (bvb. contacten met buitenland), ook veel mensen uit Frankrijk.

Tot mei 2010 konden werkzoekenden die de Nederlandse taal niet als moedertaal hebben instappen in het project 'ViaVia', waar individuele en intensieve (15 weken ½dag/week) sollicitatiebegeleiding werd aangeboden voor werkzoekenden die de Nederlandse taal niet als moedertaal hebben (max.10 pers.). Voorwaarden zijn motivatie tot werken en voldoende Nederlands kennen om training te volgen. ViaVia is enig in West-Vlaanderen (men komt dus ook van buiten Waregem). Ongeveer 65% van de cursisten vond werk, een klein deel stroomde door naar technische opleidingen. Het aandeel van cliënten zonder resultaat was miniem.

Omwille van een wervingsstop bij de VDAB, wordt het project stopgezet en kunnen deze mensen hier niet meer terecht, terwijl uit de werkloosheidscijfers net blijkt dat deze begeleiding noodzakelijk is.

In het algemeen kan gesteld worden dat er te weinig specifieke begeleiding naar tewerkstelling is voor werkzoekenden van allochtone herkomst. In Kortrijk is er wel een specifiek begeleidingsaanbod. De afstand vormt echter een drempel. Verder is er iemand uit Kortrijk aangesteld om 1 keer per maand zitdag te houden in Waregem. Dit is echter ontoereikend. VDAB is een belangrijke actor.

Specifieke taallessen

Na een TIBO-test, waarbij voldoende kennis van de Nederlandse taal moet worden aangetoond, kunnen werkzoekenden vakjargon aanleren. Enkele voorbeelden: Nederlands voor administratieve beroepen, voor technische beroepen, verkoop, zorgkabinet (kinderzorg, bejaardenzorg, verpleging,). Deze lessen gaan door in Roeselare, Kortrijk of Brugge.

Sociale tewerkstellingsinitiatieven

In de sociale werkplaats vzw Tandem en het erkend lokaal initiatief diensteneconomie vzw DieNaMo zijn mensen van allochtone herkomst tewerkgesteld. Meer dan de helft van de werknemers is anderstalig. In deze ondernemingen uit de sociale economie krijgen werknemers structuur, werk en opleiding. Via individuele ondersteuning maken ze een zichtbare groei door.

Op de werkvloer krijgt iedereen een gelijke behandeling. De voertaal is Nederlands en er wordt ook van elke werknemer verwacht dat hij of zij Nederlands spreekt op de werkvloer. Indien de kennis van het Nederlands ontoereikend is, worden taallessen voorzien. Hieromtrent zijn er duidelijke afspraken.

Tussen allochtone werknemers onderling zijn er soms spanningen. Het gaat dan voornamelijk om botsende culturen. De Ramadan biedt de autochtone medewerkers de gelegenheid om iets bij te leren over andere culturele gebruiken en gewoonten. Het gevoel heerst dat men iets opsteekt van mensen met een andere culturele achtergrond.

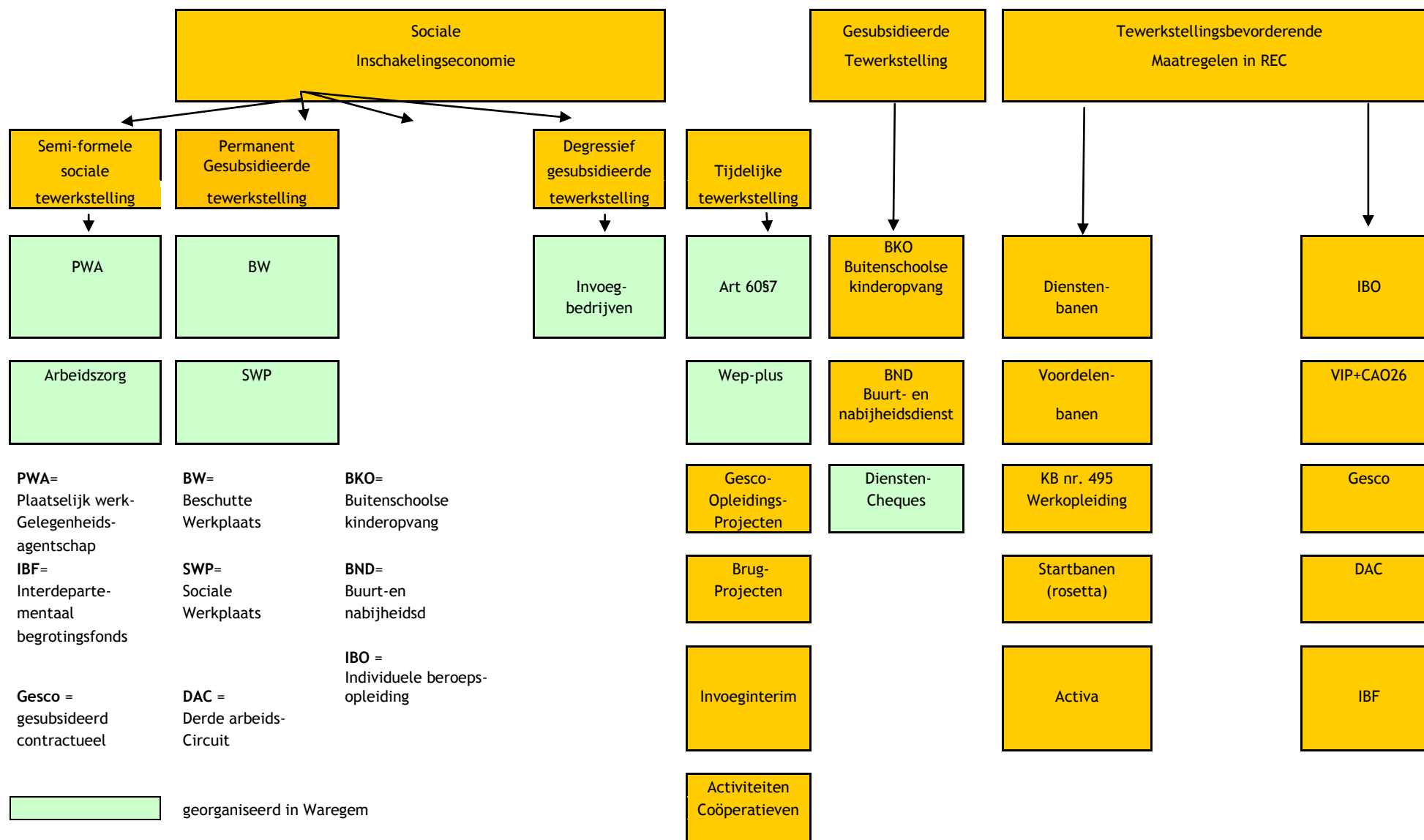
De bedrijfscultuur van de sociale werkplaatsen is erop gericht om mensen aan te spreken op hun ontwikkelingskansen en -mogelijkheden. Aangezien niet iedereen voldoende kansen heeft op de reguliere arbeidsmarkt is het nodig dat dergelijke tewerkstellingsinitiatieven blijven bestaan. De tewerkstelling van mensen van allochtone herkomst in het gewone circuit is moeilijk omwille van de taal- en communicatieproblemen en de cultuurverschillen. Dit is extra jammer, omdat tewerkstelling de integratie bevordert. In de sociale werkplaatsen merkt men keer op keer dat mensen die werken beter geïntegreerd zijn.

De oorspronkelijke doelgroep, laaggeschoolden en mensen met een psychische of sociale problematiek, zijn een minderheid geworden. Er worden heel veel mensen van allochtone herkomst aangemeld, omdat ze in het reguliere circuit geen kansen krijgen. Deze mensen zitten vaak niet op hun plaats. Ze zijn te sterk in vergelijking met de Belgen die er werken: ze hebben discipline, een goede attitude, ze begrijpen niet altijd waarom het bij andere mensen trager en moeilijker gaat en dat kan onderling voor wrevel zorgen.

[Schema 2: verschillende tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in Waregem.](#) ²⁵

²⁵ Uit Lokaal Sociaal Beleidsplan Waregem

Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in Waregem

Een actief en toekomstgericht werkgelegenheidsbeleid in het kader van een integratiebeleidsplan kan dankbaar gebruik maken van vermelde gevestigde werkgelegenheidsbevorderende instanties.

PWA: Reeds gedurende 14 jaar blijkt het PWA in Waregem een comfortabel vangnet voor langdurig werklozen die moeilijk in het reguliere arbeidscircuit terecht kunnen. Hoewel het initieel de bedoeling was deze mensen te reïntegreren op de arbeidsmarkt, blijven een relatief groot aantal onder hen in PWA-verband, tegemoet komen aan behoeften in de maatschappij waaraan via het reguliere arbeidscircuit niet of onvoldoende kan worden voldaan. PWA is sedert een zestal jaar ingebed in de werkwinkelorganisatie. Qua opvolging, begeleiding en opleiding heeft deze integratieve aanpak alvast zijn nut bewezen.

Arbeidszorg is een mogelijk alternatief voor mensen waarvan, zowel vanuit de reguliere als de beschermde tewerkstelling, de eisen te hoog gegrepen zijn. Dit wordt momenteel, sedert de erkenning in juli 2007, enkel in vzw Tandem aangeboden.

Sociale werkplaatsen creëren werkgelegenheid waarbij productiviteit gepaard gaat met aandacht voor de specifieke behoeften van de werknemers. Doorstroming wordt niet uitgesloten, maar wordt niet als norm vooropgesteld. De doelgroep is de meest 'achtergestelde' doelgroep van werklozen: namelijk 5 jaar werkloos en diploma niet hoger dan lager secundair onderwijs en fysieke, psychische of sociale moeilijkheden waardoor een tewerkstelling in het reguliere circuit niet haalbaar is.

Op basis van deze missie en visie wordt veel belang gehecht aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. De opdrachten richten zich op specifieke maatschappelijke behoeften waarbij de betrokkenheid van kansengroepen centraal staat.

De sociale economie Waregem streeft naar een personeelsbestand dat een afspiegeling is van de diversiteit in de samenleving zonder daarbij kwaliteitsstandaarden te verlagen. We willen onze medewerkers begeleiden en coachen om hun talenten en ambities om te zetten in kansen.

Vzw Kringloop heeft 6 tewerkstellingsplaatsen in Waregem. Vzw Tandem heeft 13 erkende sociale werkplaatsen. Deze plaatsen worden aangevuld met sociale tewerkstellingen art 60§7 van de OCMW-wet en voor vzw Tandem met sine-contracten voor tewerkstelling in kader van dienstencheques. Deze vorm voorziet in een verplichte omkadering per 5 werknemers. Met de vzw's (Tandem - RSVK - Kringloop) zijn samenwerkingsakkoorden afgesloten voor de opleiding en tewerkstelling van leefloners.

Binnen de werking van de vzw's gaat heel wat aandacht naar jongeren en personen van allochtone herkomst.

Invoegbedrijven zijn startende nieuwe bedrijven die, na een invoegperiode waarbij financiële ondersteuning nodig is, hun plaats innemen tussen gewone bedrijven in het economisch circuit. De activiteiten van het invoegbedrijf moeten een maatschappelijke meerwaarde hebben.

In Waregem kennen we Baobab Catering als invoegbedrijf. (6 tewerkstellingen). Sedert kort is ook heftruckbedrijf TVH als invoegbedrijf erkend.

Tewerkstelling in het kader van art 60§7 van de OCMW-wetgeving. Deze maatregel geeft het OCMW de opdracht al het nodige te doen om een betrekking te vinden voor een begunstigde (doelgroep): wanneer een persoon het bewijs moet leveren van een periode van tewerkstelling om het volledige voordeel van bepaalde sociale uitkeringen te krijgen (doorgaans gaat het om werkloosheidsuitkeringen) of teneinde de werkervaring van betrokkenen te bevorderen. De doelgroep zijn gerechtigden op leefloon.

Wep-plus is een maatregel om tijdelijke werkervaring (in principe 12 maanden) op te doen in combinatie met begeleiding op de werkvloer. Bedoeling is dat de kansen op doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt verhoogd worden. (doelgroep : minstens 2 jaar volledig werkloos of 1 jaar leefloon of fin. steun genieten)

In Waregem is Wep-plus van toepassing in het Kindercentrum, het stadsbestuur en het OCMW.

Dienstencheques. In principe komt iedereen die ingeschreven is als werkzoekende in aanmerking voor tewerkstelling in het kader van dienstencheques. Voor thuishulp met huishoudelijk karakter (schoonmaak woning, wassen en strijken, klein naaiwerk, bereiden van maaltijden) en hulp buiten de woning (strijkateliers, boodschappenhulp, mindermobielen centrale) kunnen mensen een beroep doen op de dienstencheques

Andere begeleiding

Mensen met een leefloon en mensen die onder budgetbegeleiding zijn van het OCMW worden begeleid bij het vinden van werk. Momenteel zijn er 53 mensen met een leefloon of steun ter grootte van leefloon. Daarvan zijn 32 mensen van allochtone herkomst (=60,4%). Van die 32 mensen hebben er 15 werk en zijn er 17 nog werkzoekende.

Ter info: inwoners die ingeschreven zijn in het Bevolkingsregister hebben recht op een leefloon, inwoners die ingeschreven zijn in het Vreemdelingenregister (ook erkende asielzoekers) hebben recht op leefloon of steun ter grootte van het leefloon, en inwoners die ingeschreven zijn in het Wachtregister hebben recht op steun ter grote van het leefloon.

De grootste redenen waarom cliënten van het OCMW (leefloon of niet) geen werk vinden:

- de arbeidsplaatsen in het OCMW zijn allemaal ingevuld
- taalprobleem bij de werkzoekende
- geen opvang voor de kinderen (werkzoekende heeft geen vervoer om kinderen weg te brengen)
- tijdelijke tewerkstelling in reguliere circuit (moeten een jaar gewerkt hebben om van leefloon te kunnen veranderen naar werkloosheidsuitkering)

Vrijwilligerswerk

Het buurtwerk Torenhof wordt geconfronteerd met een groep bewoners van allochtone herkomst die niet aan de slag geraakt, ook niet via het OCMW. Voor deze groep is een mogelijke optie om via vrijwilligerswerk in de wijk door te groeien naar tewerkstelling.

Via het vrijwilligerswerk van de stad wordt ook getracht om de lokale participatie en integratie van allochtonen te verhogen. Dit loopt echter niet zo goed. De mensen komen afspraken vaak niet na. Het vrijwilligerswerk is voor die doelgroep niet laagdrempelig genoeg. Het idee op zich is wel interessant, aangezien de mogelijkheden tot dagbesteding beperkt zijn. Kritische kanttekening hierbij is dat het concept vrijwilligerswerk vaak iets nieuws is voor mensen van allochtone herkomst. Een mogelijk idee voor de toekomst is een samenwerking tussen het LOI en de stad in het kader van het stadsfestival Mabatobato.

In het algemeen kan gesteld worden dat het OCMW zeker geïnteresseerd is in een betere samenwerking met de stad en nauwer betrokken wil zijn bij bestaande initiatieven en projecten.

Stiptheid

Veel cliënten van allochtone herkomst hebben moeite met stiptheid. Dit varieert van persoon tot persoon en van cultuur tot cultuur. Op tijd komen is iets typisch westers en dit botst soms met bepaalde gewoonten en gebruiken uit andere culturen. Een effectieve manier om mensen gewend te maken aan ons westers tijds patroon is tewerkstelling. Al werkend leert men om op tijd te komen en om gemaakte afspraken na te leven.

Bij een verdere uitwerking van de samenwerking in kader van Mabatabo zou het stiptheidsprobleem kunnen opgevangen worden door het LOI te laten instaan voor de gehele barwerking. Op deze manier zijn de bewoners permanent aanwezig en moeten ze niet elk apart op vastgelegde tijdstippen inspringen bij een andere groep of werking. Deze methode wordt succesvol toegepast in de Kringwinkel.

Doorstroming reguliere arbeidsmarkt

Vanuit het OCMW worden mensen verder opgevolgd, er is een goede communicatie. Vanuit de VDAB Waregem is er te weinig opvolging, in de VDAB van andere steden gebeurt dit wel.

In bedrijven is er te weinig instroom vanuit sociale tewerkstelling.

Rol ondernemers

Ten aanzien van de werkgevers probeert het OCMW te bemiddelen en te begeleiden, maar onderneemt verder geen gerichte acties. Wel zijn er acties in bedrijven rond duurzaam ondernemen.

4.4.5. SWOT-analyse werkgelegenheid bij bevraging doelgroep

Werkgelegenheid

S T E R K T E

- Jongeren vinden het belangrijk om verder te studeren. Ze willen naar de hogeschool, universiteit, bedrijfsbeheer, ingenieur, zelfstandig worden.
- De ouders van de bevroagde kinderen hebben werk. De vrouwen uit de bevroagde verenigingen hebben werk. Ze zijn ook tevreden met het werk dat ze doen.

Z W A K T E

- Er is grote werkloosheid. Veel volwassenen van de eerste generatie spreken weinig NL en zijn niet meer bereid om het te leren. Sommigen beheersen het NL niet goed omdat ze onmiddellijk zijn beginnen werken zonder eerst NL te volgen (Frans op werkvloer). Bij enkele volwassenen is de NL taal te zwak om te werken volgens diploma.
- Werk vinden is in het begin moeilijk.
- Niet elke werkloze heeft geen werk als gevolg van discriminatie, er zijn ook allochtonen die niet willen werken.

M O G E L I J K H E D E N

- Naast het (gelijkgestelde) diploma is de NL taal het belangrijkste om werk te vinden. Het is ook belangrijk om vol te houden na een negatieve ervaring.

- Sensibilisatie naar werkgevers toe is belangrijk. Er is ook overleg met werkgeversorganisaties nodig.
- Oplossing om discriminatie weg te werken: eerlijke behandeling =de eerste die komt en voldoet aan de voorwaarden krijgt de job.

BEDREIGINGEN

- Er wordt discriminatie op de arbeidsmarkt ervaren. Er is geen vertrouwen in interimbureaus: zijn niet bereid werk te geven aan allochtonen, hebben slecht beeld van allochtonen (allochtonen zijn lui, willen niet werken,...).
- Stelling van volwassene: ‘alle allochtonen die werkloos zijn willen werken, autochtonen die werkloos zijn willen niet werken.’
- Mensen zijn gefrustreerd omdat diploma hier niet geldig is, het gevoel voor niets gestudeerd te hebben. Enkele jaren uit het werkveld blijven omwille van taalstudie blijkt negatief om terug aan de slag te gaan.
- Sommigen ervaren geen taalprobleem op het werk: enkele volwassenen werken in een bedrijf in Waregem met allemaal Franstalige collega’s.

4.4.6. Intern personeelsbeleid

Personeelsbeleid stad Waregem

Er is al jaren een goede samenwerking met de VDAB via een tewerkstellingsoverleg. Dit overleg gaat driemaandelijks door in de VDAB, met partners stad Waregem, OCMW, en PWA Waregem, Deerlijk, Wielsbeke en Anzegem. Vooral de invulling van de contracten wep-plus en info over opleidingen wordt in dit overleg besproken. Hierbij worden vaak personen van allochtone herkomst tewerkgesteld. Aanwervingen voor vaste contracten gebeuren steeds met examen waarbij gepeild wordt naar kennis van wat je moet kunnen. Weinig personen van allochtone herkomst slagen hierin. Er is momenteel geen specifiek beleid hierrond.

In stad Waregem zijn 17 personen van allochtone herkomst tewerkgesteld in de diensten openbare werken, groendienst, onderhoud, archief, brandweer en academie voor beeldende vorming. Dit is 4,43% van het totale personeelsbestand, personeel stedelijk basisonderwijs niet meegerekend.

Een vaststelling is dat er heel weinig mensen van allochtone herkomst tewerkgesteld zijn in administratieve functies in het stadhuis (C-B-A niveau).

Structurele drempels

De grootste structurele drempel waardoor personen van allochtone herkomst niet slagen in een sollicitatie is het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal. Daarnaast zijn er soms problemen met het aanvaarden van vrouwelijk gezag en het zich houden aan afspraken betreft werktijden en vakantieperiodes. Hierdoor verliezen deze personen de kans op verlenging van hun arbeidscontract.

Personeelsbeleid OCMW Waregem

Zoals voor het personeelsbeleid van de stad Waregem is het OCMW ook betrokken in het tewerkstellingsoverleg met de VDAB.

In het OCMW zijn 18 personen van allochtone herkomst tewerkgesteld als verzorgende en bij het dienstpersoneel. Dit is 3,72% van het totale personeelsbestand.

Voor vzw Tandem zijn 12 van de 41 werknemers (29%) van allochtone herkomst, voor DieNaMo zijn 5 van de 13 werknemers (38%) van allochtone herkomst.

Een vaststelling is dat er geen enkele werknemer van allochtone herkomst tewerkgesteld is in administratieve functies binnen het OCMW (C-B-A niveau).

Structurele drempels

De grootste reden waarom weinig personen van allochtone herkomst tewerkgesteld worden binnen het OCMW is de grote taalbarrière. Het niet slagen in schriftelijke proeven vormde in het verleden een grote drempel, maar dit is op heden niet meer van toepassing omdat dit geen voorwaarde meer is om aan de slag te kunnen binnen het OCMW.

4.4.7. Voornaamste bevindingen analyse tewerkstelling (extern en intern)

We merken een duidelijke daling van het aantal NWWZ Belgen, maar een stijging bij de NWWZ van allochtone herkomst. De grootste groep NWWZ Belgen situeert zich in de leeftijdscategorie >50, bij de NWWZ van allochtone herkomst is dit de leeftijdscategorie 25-49 jaar. Na de na de centrumsteden Kortrijk en Roeselare scoort Waregem hoog betreft NWWZ van allochtone herkomst.

Waregem voorziet sociale tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen en er wordt door verschillende diensten begeleiding aangeboden bij het vinden van werk. (opmerking viavia?)

In de stadsdiensten en OCMW werken weinig personeelsleden van allochtone herkomst. Geen enkel personeelslid werkt in niveau A-B-C.

4.5. Wonen

4.5.1. Woonplan stad Waregem²⁶

Naar aanleiding van de opmaak van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan werd het woonoverleg eind 2005 opgestart. Verschillende besturen/vertegenwoordigers werden bij dit overleg betrokken: Stadsbestuur Waregem, OCMW Waregem, provinciebestuur West-Vlaanderen, intercommunale Leiedal, Regionaal sociaal verhuurkantoor, Sociale bouwmaatschappijen en organisaties uit de zorg- en dienstverleningssector.

In februari 2006 werd door Leiedal en het provinciebestuur een uitgebreid 'woonplan' voor Waregem voorgesteld, met een aantal cruciale werkpunten. Een woonplan is een door de gemeenteraad goedgekeurd gemeentelijk beleidsdocument waarin de krachtlijnen en keuzes voor het lokaal woonbeleid worden aangegeven. Het vormt het eindresultaat van een planningsproces door de verschillende lokale woonactoren dat vertrekt vanuit de kennis en analyse van de lokale woonsituatie en in een aantal stappen komt tot het formuleren van prioritaire beleidskeuzes en een tijdsgebonden actieprogramma.

²⁶ Uit Leiedal, woonplan stad Waregem

Een woonplan dat werd ontwikkeld in overleg met alle woonactoren heeft het nodige draagvlak om de slaagkansen van de concrete projecten en acties te waarborgen.

Via de opmaak van een woonplan weten diverse betrokken actoren en diensten wat er zich afspeelt in de gemeente op vlak van wonen, kunnen knelpunten gedetecteerd worden en kunnen beleidskeuzes onderbouwd worden. Het woonplan is een lange termijn werkdocument voor zowel administratie als beleid, is een insteek voor concrete projecten en zet aan tot continue overleg en bespreking.

De algemene doelstelling uit het woonplan van Waregem is het realiseren van een betaalbaar, gedifferentieerd, toereikend en kwaliteitsvol woningbestand en dit binnen een kader waarin de stad een actieve rol speelt. Uit deze algemene doelstelling en uit de analyse stellen we vier overkoepelende doelstellingen voor:

- **sociale huisvesting:** streven naar gemengde projecten op verschillende schaalniveaus en naar garanties voor sociale huisvesting op lange termijn
- **differentiatie woningaanbod:** toezien op en uitwerken van een voldoende differentiatie in woningtypes en doelgroepen
- **aanbodbeleid:** stimuleren van het effectief realiseren van voldoende, kwaliteitsvolle woningen
- coördinatie, voorbereiding en uitvoering van het stedelijk woonbeleid: verschillende taken van het woonloket uitbouwen

Deze doelstellingen vormen een steeds verdere verruiming van het kader. Een geïntegreerd stedelijk woonbeleid met communicatie en coördinatie vormt de basis voor alle andere doelstellingen. Een voldoende aanbod woningen is een voorwaarde om aan differentiatie van het aanbod te kunnen werken. Binnen de differentiatie gaat specifieke aandacht uit naar sociale huisvesting.

Om de doelstellingen tot uitvoering te brengen werd in het woonplan van Waregem een actieprogramma uitgewerkt. In een beperkt aantal items wordt verwoord waar de stad Waregem werk van dient te maken met betrekking tot de huisvesting. Telkens worden de verschillende actoren benoemd die essentieel zijn voor het slagen in het actiepunt.

Momenteel is het woonplan aan herziening toe en is het woonoverleg weer opgestart.

4.5.2. Huisvesting

Algemeen worden twee zaken vooropgesteld in het woonplan van Waregem:

- een voldoende aanbod aan sociale woningen
- een voldoende menging

Aanbod sociale huurwoningen

De sociale huisvestingsmaatschappijen:

- Mijn Huis is gevestigd in Harelbeke en beperkt zich tot de deelgemeentes Beveren-Leie en Desselgem.
- Helpt Elkander is in Waregem zelf gevestigd en ontwikkelde gebieden in Sint-Eloois-Vijve en de deelgemeente Waregem.

Tabel 13: Helpt Elkander²⁷

	aantal sociale woningen Helpt Elkander	totaal aantal wooneenheden	% vgl
Waregem	785	10 926	7,18
St-Eloois-Vijve	120	1 691	7,09

In vergelijking met het totaal aantal wooneenheden in Waregem centrum verhuurt 'Helpt Elkander' ± 7% sociale woningen. Daarvan worden de meeste sociale woningen verhuurd in de wijk het Torenhof (370 of 47%), de wijk Mussekouter (111 of 14%), de sociale wijk in Nieuwenhove (73 of 9%) en de wijk Gaverke (54 of 6,8%).

Ook in St-Eloois-Vijve verhuurt 'Helpt Elkander' ± 7% sociale woningen. Daarvan worden de meeste sociale woningen verhuurd in de wijk Oostpoort (65 of 54%) en de wijk Dompelpark (64 of 53%). De rest van de woningen is verspreid over Waregem.

Tabel 14: Mijn Huis²⁸

	aantal sociale woningen Mijn Huis	totaal aantal wooneenheden	% vgl
Desselgem	118	2 301	5,12
Beveren-Leie	45	2 334	1,92

'Mijn huis' Harelbeke verhuurt 118 woningen in Desselgem en 45 in Beveren-Leie.

In vergelijking met het totaal aantal wooneenheden in Desselgem verhuurt 'Mijn huis' ± 5% sociale woningen in Desselgem en bijna 2% in Beveren-Leie. De rest van de woningen is verspreid over Waregem.

Het aantal nieuwe huurders van Helpt Elkander, die niet geboren zijn in België, bedraagt de afgelopen 5 jaar 122 op een totaal van 386 nieuwe huurders. Dit is 31,61%. De rest van de woningen of appartementen is reeds langer verhuurd. 36 woningen zitten in een renovatieproject.

Woonprojecten OCMW²⁹

Het OCMW verhuurt geen eigen sociale woningen. Ze hebben wel een aanbod voor specifieke doelgroepen.

Het lokaal Opvanginitiatief (LOI) bestaat uit 13 opvanginitiatieven. In totaal is er een capaciteit van 39 erkende opvangplaatsen (+7 tijdelijke uitbreidingen +7NBBM). Het opvangcentrum voor daklozen huisvesten alleenstaande mannen.

Er zijn 4 functionerende doorgangswoningen. De opvang van mannen of vrouwen en kinderen is hierbij gewaarborgd. Deze zijn gesitueerd in Desselgem en Waregem.

Houding huiseigenaars

Op dit vlak heeft het OCMW negatieve ervaringen. Het vinden van een huurwoning verloopt heel moeilijk, zowel voor personen van allochtone herkomst als voor Belgische OCMW-cliënten. Immokantoren zijn op zich niet de boeman. Het probleem ligt vooral bij de huiseigenaars. Zij zijn weigerachtig om hun woning te verhuren aan OCMW-cliënten.

²⁷ Gegevens Helpt Elkander

²⁸ Gegevens Mijn Huis

²⁹ Uit Leiedal, woonplan Waregem

Sociaal verhuurkantoor

Het sociaal verhuurkantoor kampt dan weer met lange wachtlijsten. Ook voor het LOI is dit een probleem. Mensen vinden geen woonplaats in Waregem, waardoor ze noodgedwongen naar concentratiewijken in de grootsteden moeten trekken.

Doorstroming naar woningmarkt vanuit LOI

Het vinden van een woning via de huisvestingsmaatschappij is moeilijk voor mensen uit het LOI. Om in aanmerking te komen voor de procedure moet men immers 3 jaar in Waregem wonen.

Het OCMW begeleidt mensen die op zoek zijn naar een woning. Het gaat vooral om rondbellen en oplossen van praktische problemen. De drempel is vooral het ontbreken van een vast inkomen. De meeste LOI-cliënten hebben geen vast werk. Ook de algemene perceptie van de wooncultuur van asielzoekers en vluchtelingen vormt een extra drempel. Bij veel mensen leeft het beeld dat ze het huis “kapot zullen leven”. De huurwaarborg vormt dan weer geen drempel.

Een kanttekening hierbij is dat ook de voetbalploeg Zulte-Waregem problemen ondervindt bij het vinden van een woning voor hun ‘exotische’ spelers. Hiervoor werd specifieke begeleiding opgezet.

Ook **voldoende menging** wordt vooropgesteld in het woonplan van Waregem. Voor dit beleidsplan bekijken we dit specifiek naar de doelgroep ‘nieuwe Belgen’.

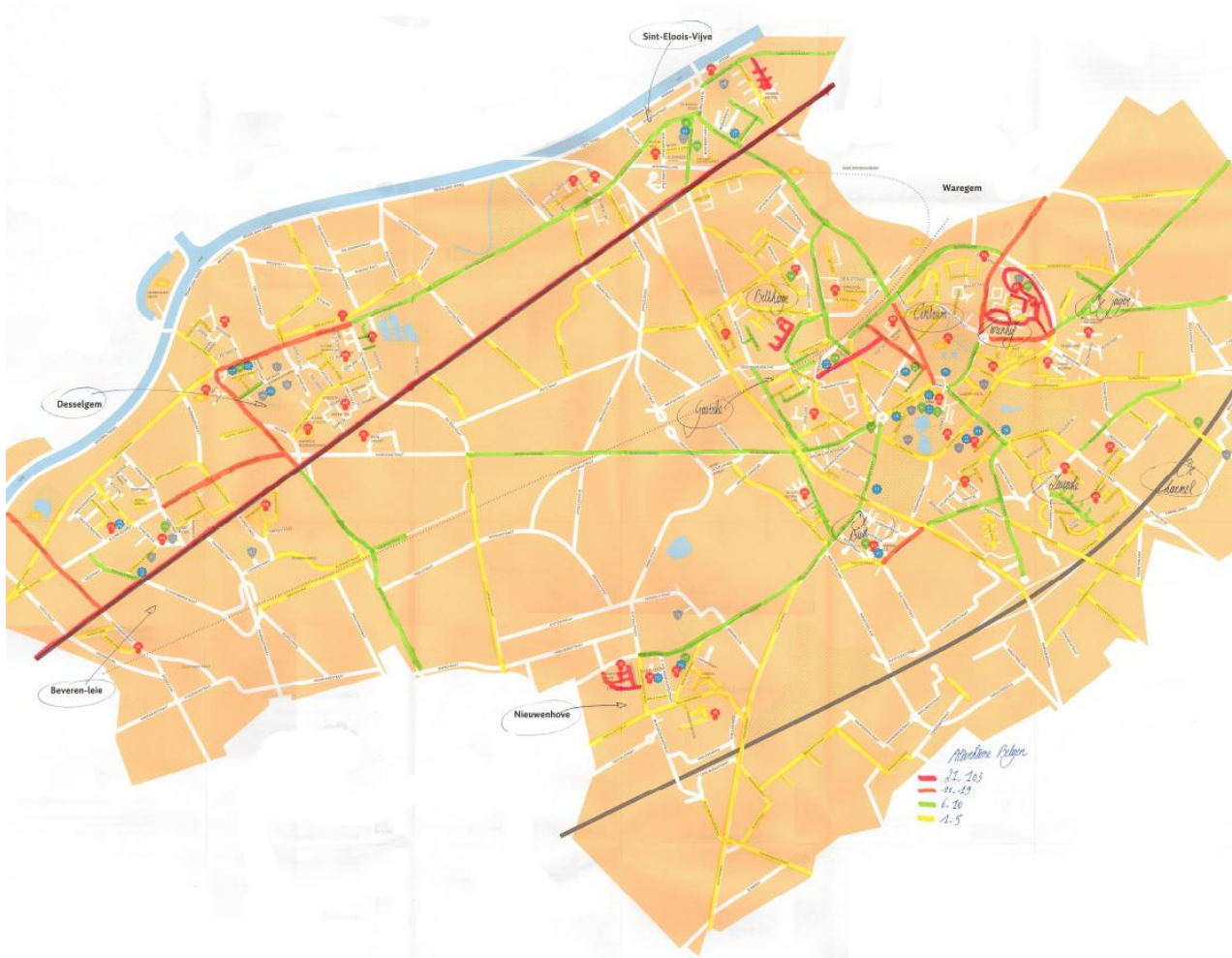
Tabel 15: aantal Belgen (inclusief nieuwe Belgen) en aantal vreemdelingen (exclusief wachtregister) in de verschillende kieswijken.

	Belg (inclusief nieuwe Belg)	vreemdeling	totaal
Centrum	6294	187	6481
Gaverke	4564	113	4677
Nieuwenhove	2790	50	2840
Torenhof	4259	174	4433
De Biest	2577	34	2611
De Bilkhage	1518	19	1537
Beveren Leie	5086	41	5127
Desselgem	5081	102	5183
St Eloois Vijve	3439	153	3592
	35608	873	36481

Naast Waregem centrum heeft de wijk Torenhof het meest aantal vreemdelingen. Daarna komen de wijk Gaverke en de deelgemeenten St-Eloois-Vijve en Desselgem.

Om een duidelijk beeld te schetsen van de wijken waar veel nieuwe Belgen wonen, werden op een kaart van Waregem de straten ingekleurd. Per straat werd het aantal nieuwe Belgen geteld.

kaart 1: wijken waar veel nieuwe Belgen wonen

Er zijn 12 straten met 21 tot 103 nieuwe Belgen per straat (rood), 11 straten met 11 tot 19 nieuwe Belgen per straat (oranje), 36 straten met 6 tot 10 nieuwe Belgen per straat (groen) en 150 straten tot 5 nieuwe Belgen per straat (geel).

4.5.3. Sociale cohesie binnen de wijken

Sociale cohesie is de mate waarin bewoners zich betrokken voelen en tonen op hun burens, hun buurt en de (lokale) samenleving als geheel.

Het buurtwerk Torenhof werkt reeds rond het bevorderen van de sociale cohesie binnen de wijk het Torenhof. Het buurtwerk in Waregem heeft als opdracht om de leefbaarheid in het gekozen werkgebied te verhogen via het bevorderen en verbeteren van het sociale en algemene leefklimaat, met een specifieke focus op aandachtsgroepen.

Vanuit het oogpunt diversiteit en integratie werden een drietal doelstellingen vooropgesteld :
Een eerste doelstelling vermeldt het bevorderen van het begrip en respect voor mensen met een diverse achtergrond.

Een tweede doelstelling houdt in dat het buurtwerk er mee voor zorgt dat de diversiteit die in de wijk aanwezig is, vertaald wordt in het buurtgebonden aanbod. Zo wordt momenteel onderzocht of er wijkvoetbal kan worden opgezet voor jongeren uit de wijk. Daarnaast wordt vanuit het buurtwerk geprobeerd om organisatoren erop te duiden dat ze, indien ze allochtonen willen bereiken, rekening moeten houden met bijvoorbeeld alcoholgebruik.

Een derde doelstelling wil bewoners actief stimuleren tot deelname. De opgestarte bewonersraad voor de problemen in en rond de hoogbouw in de wijk, kent geen allochtonen in de rangen. Via de huisbezoeken merkt het buurtwerk evenwel dat zij evenzeer wakker liggen van de problemen en ook oplossingen willen. Echter, mee de schouders zetten onder initiatieven om er iets aan te doen is een brug te ver. Het buurtwerk merkt dat deze groep vaak al tevreden is dat zij een woning kunnen huren en willen zich 'geen problemen op de hals halen'. En ook hier speelt de taalbarrière een rol.

Stadsbestuur streeft ism alle actoren naar een evenwichtige sociale mix in de sociale huisvestingsmogelijkheden in Waregem. Daarnaast vindt stad Waregem ondersteuning van en samenwerking met het buurtwerk belangrijk. Zo was er oa. samenwerking met de jeugd- en sportdienst bij de organisatie van de zomeraftrap, een sportevenement in het Torenhof om de zomer in te zetten.

4.5.4. Voornaamste bevindingen analyse wonen

Het aantal nieuwe huurders van Helpt Elkander, die niet geboren zijn in België, bedraagt de afgelopen 5 jaar 122 op een totaal van 386 nieuwe huurders. Dit is 31,61%. Het OCMW verhuurt geen eigen sociale woningen maar hebben wel een aanbod voor specifieke doelgroepen. Naast Waregem centrum heeft de wijk Torenhof het meest aantal vreemdelingen. Daarna komen de wijk Gaverke en de deelgemeenten St-Eloois-Vijve en Desselgem.

Het vinden van een huurwoning verloopt heel moeilijk voor OCMW-cliënten en personen van allochtone herkomst.

4.6. Vrije tijd

Naast taal zijn ook sport en cultuur belangrijke elementen die inwoners van allochtone herkomst een kans geven zich te integreren in de maatschappij en te participeren in het sociale leven. Ze geven mensen redenen om elkaar op te zoeken en samen dingen te ondernemen. De plaats waar dit spontaan gebeurt, is in clubs, verenigingen, maar ook in de wijk, op straat. Participatie en de kansen hiertoe zijn indicatoren als het gaat over integratie en betrokkenheid van inwoners van allochtone herkomst in onze samenleving van diversiteit.

In Waregem is er een zeer grote variatie aan verenigingen. Het klassieke verenigingsleven vangt echter maar een deel van de bevolking op. Bovendien wordt Waregem diverser en ontstaan nieuwe noden. Toch moet de sociale cohesie op een andere manier worden ingevuld. Anderzijds moeten we ook kijken welke mogelijkheden we hebben aan vrije tijd en welke de mogelijkheden zijn aan accommodatie om die vrije tijd tot stand te kunnen laten komen.

We willen ons hierbij ook de vraag stellen wat vrije tijd is binnen verschillende culturen. Onze invulling van vrije tijd kan ernstig verschillen met de invulling die inwoners van allochtone herkomst hier aan geven. Daarom is de communicatie hierover van essentieel belang. We moeten ons bewust zijn dat dit voor alle bevolkingsgroepen op termijn een verrijking en meerwaarde betekend.

Hier lichten we toe welk aanbod Waregem heeft betreft vrijetijdsbesteding. Zowel aan cultuur, in het verenigingsleven, als sport.

4.6.1. Cultuur

Cultuur zorgt voor deelname van mensen aan de gemeenschap en op die manier wordt de lokale gemeenschap nog verder versterkt. Het is dan ook belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen laten deelnemen aan het socioculturele leven.

De Cultuurdienst wil aandacht schenken aan culturen van andere herkomst en de Waregemnaren sensibiliseren voor de culturele diversiteit in onze stad. Via gemeenschapsvormende initiatieven kan de confrontatie tussen Belgen en inwoners van allochtone herkomst een verrijkende ervaring zijn als ze in een sfeer van openheid en gelijkwaardigheid plaatsvindt. Overleg en samenwerking met de dienst internationale samenwerking/integratie is hier een must. Culturele verenigingen van allochtone gemeenschappen worden ondersteund vanuit de dienst integratie, doorstroming van deze verenigingen naar de cultuurraad is vervolgens een aanzet om inwoners van allochtone herkomst in het brede socio-culturele veld te integreren.

Culturele actoren

Buiten de talrijke verenigingen om, is er in Waregem een ruim aanbod aan cultuur.

De hoofdbibliotheek is gelegen in Waregem en er zijn bibliotheekfilialen in de 2 deelgemeenten Desselgem en Sint-Eloois-Vijve. Naast de bibliotheek is ook het stadsarchief, gevestigd in het stadhuis, vrij toegankelijk.

Daarnaast is er het cultuurcentrum de Schakel, hebben we een cinema en een platform voor actuele kunst (m.n. Be-Part) in Waregem. De stedelijke kunstacademie (met een afdeling muziek, woord en dans en een afdeling beeldende vorming) is zowel in Waregem als in alle deelgemeenten aanwezig.

Lokale verenigingen

Verenigingen brengen mensen met gelijke interesses bij elkaar. Waregem kent een rijk verenigingsleven, we spreken van bijna 300 verenigingen. Die verenigingen zijn soms gericht op de jeugd of op ouderen, andere zijn voor elke leeftijd toegankelijk.

We willen hierbij wel vermelden dat deze selectie werd gemaakt adhv adresgegevens van verantwoordelijken, tenzij dit anders werd aangegeven. Bijgevolg is het mogelijk dat deze cijfers niet volledig overeenkomen met de totale aanwezigheid in de wijk zelf. Het geeft wel een beeld

van de aanwezigheid van de verantwoordelijken in de wijk en schetst de mogelijkheid om contact op te nemen met iemand in de omgeving, die de vereniging vertegenwoordigt.

In tabel 16 worden niet de verenigingen zelf opgesomd want Waregem telt er een paar honderd. Wel wordt een overzicht gegeven van de spreiding van verenigingen per sector. We bekijken waar deze zich situeren in de deelgemeenten, en in of nabij (concentratie-)wijken Torenhof (T), Mussekouter (M), Oostpoort (O) en de sociale woonwijk in Nieuwenhove (Sw).³⁰

Tabel 16: aantal verenigingen in de deelgemeenten

	Waregem		St.-Eloois-Vijve	Nieuwenhove	Desselgem	Beveren-Leie		
Concentratiewijken	T	M	O	Sw				
audiovisuele kunsten	4			1				
beeldende kunsten	3							
Theater	5	1	1					
Wijk- en feestcomités	19	3	3	4	3	5	4	
historisch erfgoed	2							
hobby/vrije tijd	5		1				1	
koor/zang	5	2	1	1		3	1	
Muziek	7		1			2	1	
natuur en milieu	2					2	3	
sociaal-culturele vorming	26	2	3	6	4	11	7	
Jeugdwerkinitiatieven	17	2		3	1	2	4	
Seniorenverenigingen	3	1		2	1	4	1	
Sportverenigingen	59	1	5	6	1	6	13	11

De inwoners van Waregem hebben duidelijk een ruim aanbod aan ontspanningsmogelijkheden. De meeste verenigingen situeren zich vanzelfsprekend in Waregem-centrum. Maar ook in de deelgemeenten is een ruim aanbod.

Wijk- en feestcomités komen niet in elke wijk voor. Ook voor jeugdwerkinitiatieven, sportverenigingen en seniorenverenigingen kunnen inwoners niet steeds terecht in de eigen wijk. De wijk Torenhof bvb. is een grote wijk met het hoogste aantal inwoners van allochtone herkomst, maar er is maar 1 sportvereniging aanwezig en geen enkel jeugdwerkinitiatief. Ook andere verenigingen zijn weinig vertegenwoordigd in de wijk. Dit maakt het participeren in een traditionele vereniging moeilijker.

Weinig verenigingen hebben leden van allochtone herkomst. Het hoogste aantal leden van allochtone herkomst komen voor in sportverenigingen. Verschillende verenigingen gaven aan dit te betreuren en in de toekomst te willen veranderen. Een organisatie gaf aan dat ze graag deze mensen bij hun werking zou willen betrekken, en heel gelukkig zou zijn mocht iemand in het bestuur willen zetelen maar ze niet goed weten hoe personen van allochtone herkomst te bereiken.

³⁰ Omgevingsanalyse 2009

4.6.2. Jeugd

Het decreet lokaal jeugdbeleid voorziet extra middelen voor de ondersteuning van jeugdwerkinitiatieven die de toegankelijkheid van het jeugdwerk verhogen voor kinderen en jongeren die zich in een sociaal-cultureel of sociaal-economische zwakke positie bevinden.

Jeugdwerkinitiatieven

In Waregem en Desselgem is er een jeugdhuis gevestigd. In Beveren-Leie, St-Eloois-Vijve en Nieuwenhove is er geen jeugdhuis. Het jeugdhuis in Waregem heeft geen leden van allochtone herkomst. Het jeugdhuis in Desselgem kent recentelijk een kleine groei van geïnteresseerde jongeren van allochtone herkomst omdat de verantwoordelijke betaalde werkracht van het jeugdhuis actief op zoek gaat naar nieuwe jongeren.

Tijdens de zomervakantie is er speelpleinwerking in Waregem en alle deelgemeenten aanwezig en bieden activiteiten aan of kinderen kunnen er gewoon vrij spelen. Speelplein- of vakantiewerking is er niet in de wijken zelf, met uitzondering van de Biest.

Tabel 17: jeugdwerkinitiatieven

	Waregem		St.-Eloois-Vijve	Nieuwenhove	Desselgem	Beveren-Leie
concentratiewijken	T	M	O	Sw		
Jeugdwerkinitiatieven	17	2	3	1	2	4

We konden reeds concluderen dat voor jeugdwerkinitiatieven inwoners niet steeds terecht kunnen in de eigen wijk. Van de 19 jeugdwerkinitiatieven in Waregem-centrum is geen enkele in de concentratiewijk het Torenhof aanwezig. Er zijn 3 jeugdwerkinitiatieven in St-Eloois-Vijve, waarvan geen enkel in de concentratiewijk Oostpoort.

Er zijn wel initiatieven, maar we kunnen ons terug de vraag stellen in hoeverre die gekend zijn bij de allochtone gemeenschap.

Binnen de jeugddienst kunnen kinderen, via Grabbelpas of Swappas in het centrum van Waregem, tijdens alle schoolvakanties zich inschrijven voor allerhande activiteiten. De jeugddienst heeft geen zicht op het aantal leden van allochtone herkomst omdat nationaliteit niet geregistreerd wordt, maar we merken wel een groei van kinderen van allochtone herkomst in de Grabbelpas.

De Swappas, activiteiten voor jongeren tussen 12 tot 16 jaar, bereikt weinig tot geen jongeren van allochtone herkomst. Jongeren in die leeftijdsklasse sluiten zich sowieso minder aan bij georganiseerde activiteiten. De jeugddienst is daarom, in samenwerking met de Dienst Internationale Samenwerking, gestart met een proefproject 'vindplaatsgericht werk' om de hangjongeren in Waregem te bereiken.

4.6.3. Sport

Onze stad wil een geïnspireerd 'sport voor allen beleid' voeren waarbij men zoveel mogelijk mensen in kwaliteitsvolle omstandigheden tot sportbeoefening wil aanzetten. Sport is voor veel

mensen een belangrijk onderdeel van het dagdagelijks leven. Gezonde ontspanning na de dagtaak, een manier om mensen te ontmoeten en sociaal contact te hebben.

De stedelijke sportdienst wil in deze legislatuur bijzondere aandacht hebben voor diversiteit en toegankelijkheid van de sport in haar stad. Alle inwoners van Waregem moeten de kans krijgen om deel te nemen aan het sportieve leven. Er wordt getracht om specifieke doelgroepen die men nu minder in sportmiddens terug kan vinden (personen met een handicap, personen van allochtone herkomst, senioren, kansarmen,...) aan te zetten tot meer sportbeoefening en tot verdere integratie. De stedelijke sportdienst neemt hiervoor initiatieven naar diverse doelgroepen en tracht om drempelverlagend te gaan werken. Samenwerking met andere diensten is hierbij zeker een must.

Er zijn in Waregem 44 verschillende sporttakken waarvoor je je kan inschrijven bij meer dan 100 verenigingen of organisaties. De meeste zijn gevestigd in Waregem en ook in de deelgemeenten is een aanbod.

Tabel 18: sportverenigingen

	Waregem		St.-Eloois-Vijve	Nieuwenhove	Desselgem	Beveren-Leie		
concentratiewijken	T	M	O	Sw				
Sportverenigingen	59	1	5	6	1	6	13	11

Uit een steekproef bleek dat in sportverenigingen, in vergelijking met andere verenigingen, het meest leden van allochtone herkomst voorkomen. Reeds eerder merkten we op dat er in de (concentratie-)wijken zelf weinig sportverenigingen aanwezig zijn.

Naast sportverenigingen is er steeds de mogelijkheid om op de stedelijke open terreinen aan sport te doen, al of niet georganiseerd. Ook (buurt-)speelruimten kunnen hiervoor gebruikt worden, bvb. om er te gaan voetballen. En die zijn wel in elke (concentratie-)wijk aanwezig.

4.6.4. Andere lokale verenigingen

In Waregem zijn ook gehandicapten- en seniorenverenigingen actief. In het Lokaal Sociaal beleidsplan is het gehandicapten- en seniorenbeleid ruim toegelicht.

Daarnaast werd recent het initiatief genomen om met verschillende stedelijke diensten (cultuurdienst, sociale dienst, sportdienst, jeugddienst), het OCMW en welzijnsschakels de handen in elkaar te slaan om de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede te verhogen.

4.6.5. OCMW

Specifiek aanbod

Via het dienstoverschrijdende 'netwerk participatie voor mensen in armoede' bevordert het OCMW de participatie van mensen van allochtone herkomst via aangepaste activiteiten, gecombineerd met interessante kortingen. Hierdoor beginnen mensen van allochtone herkomst stilaan meer deel te

nemen. Het OCMW biedt maandelijks een overzicht aan van haar aanbod aan sociaal-culturele activiteiten.

Deze activiteiten zijn specifiek bestemd voor de OCMW-doelgroepen. Hoewel de activiteiten opengesteld worden voor alle cliënten van het OCMW zijn er toch verschillen merkbaar in participatie tussen Belgen en mensen van allochtone herkomst. Dit betekent echter niet dat mensen van allochtone herkomst niet participeren. Op het Paasfeest waren bijvoorbeeld wel mensen van allochtone herkomst aanwezig. De participatie van mensen van allochtone herkomst aan de verschillende activiteiten van het OCMW wordt geregistreerd en bijgehouden.

Financiële drempel verlagen

Om de participatie aan vrijetijdsactiviteiten te stimuleren betaalt het LOI 80% terug van de kosten voor abonnementen (vb. sportabonnement). Op deze manier hebben asielzoekers ook contact met mensen buiten het opvangcentrum. Het 80/20-principe wordt nu vaak toegepast in het LOI. Deze maatregel kan eventueel verruimd worden naar andere diensten.

Het ontspanningsaanbod blijft ondanks de korting duur voor het LOI-cliënteel. De bewoners krijgen 64 euro per week waarmee ze hun uitgaven voor eten, persoonlijke hygiëne, etc. moeten betalen. De terugbetaling van 80% van de abonnementskosten gebeurt pas achteraf. Hierdoor blijft het moeilijk voor de bewoners om gebruik te maken van het lokale aanbod aan sport en cultuur. Voor bijkomende korting is weinig financiële marge. In dit verband is extra financiële ondersteuning zeker welkom.

Samenwerking met stadsdiensten

Het OCMW werkt samen met de jeugd- en sportdienst van stad Waregem zodat cliënten kunnen deelnemen aan het lokale vrijetijdsaanbod. De deelname aan sport- en culturele activiteiten leidt tot een betere integratie. Bij het organiseren van initiatieven hanteren OCMW en stad een inclusieve benadering. De activiteiten zijn niet enkel bestemd voor het OCMW- of LOI-cliënteel, maar zijn voor iedereen toegankelijk. Dit biedt kansen tot ruimere integratie. Voorbeelden van dergelijke initiatieven zijn Ketnet Freezzz (i.s.m. Jeugddienst) en de inschrijving van de bewoners van het LOI in sportactiviteiten (i.s.m. Sportdienst).

Daarnaast bestaat er geen structureel overleg tussen stad en OCMW omtrent de thema's integratie, migratie en diversiteit.

4.6.6. Allochtone verenigingsleven

Het allochtoon verenigingsleven is een relatief jonge sector, zeker in vergelijking met het traditionele verenigingsleven dat reeds een lange staat van dienst heeft binnen Waregem. De kennis over het allochtoon verenigingsleven is beperkt. Tegelijk krijgen we signalen dat deze sector, net als traditionele verenigingen, wel degelijk nood heeft aan ondersteuning. Hierbij moeten we steeds in het achterhoofd houden dat ondersteuning alleen kan als die niet beperkt blijft tot de eigen werking. Integratie is hier essentieel.

Allochtoon verenigingen maken weinig deel uit van het traditionele verenigingslandschap maar werken eerder op zichzelf. Zij kunnen mogelijke partners zijn als allochtoon en traditionele

organisaties zoeken naar manieren om elkaars cultuur beter te begrijpen en samenwerkingsmogelijkheden en raakvlakken vinden.

Zo is Doenja, een eerste initiatief in onze stad dat de brug slaat tussen het allochtone en traditionele verenigingsleven. KAV/Doenja is gegroeid vanuit vrouwen die eerst moeilijk in de cursus Nederlands geïntegreerd geraakten omwille van hun achtergrond en die dan zelf vroegen om een vervolgaanbod te krijgen, later in samenwerking met KAV. De vrouwen gebruiken het Nederlands als basistaal maar ze mogen sporadisch wel vertalen onder elkaar. Wegens het uitvallen van de verantwoordelijke, staan een aantal activiteiten op non-actief. Er worden wel nog turnlessen en naailessen aangeboden.

Een aantal allochtone verenigingen of organisaties zijn reeds gekend maar niet erkend.

- Moskeeën: Er zijn in Waregem twee moskeeën actief: één in Waregem, nl. Al Azhar en één in Desselgem, nl. Assounah. Beide moskeeën zeggen naast het gebed ook andere activiteiten aan te bieden voor kinderen en vrouwen, zoals Arabische lessen, Nederlandse lessen, sportactiviteiten en uitstappen. Omdat de beide moskeeën meer zijn dan enkel gebedsruimte worden ook zij tot de allochtone verenigingen gerekend. De moskee van Desselgem is de eerste officieel erkende moskee van West-Vlaanderen. De moskee van Waregem werd nog niet erkend.
- Yasmine vzw, vroeger gekend als Attakwa, is een groep van werkende vrouwen van allochtone herkomst uit Waregem die zich verenigd hebben. Yasmine vzw organiseert verschillende activiteiten voor islamvrouwen en meisjes, waaronder uitstappen, sportactiviteiten, en lezingen (islambeleving in België, hoe kunnen vrouwen zich hier ontplooien).
- Be-you-nited vzw is een recente vereniging van werkende vrouwen van allochtone herkomst uit Waregem en omstreken die zich willen ontplooien. Deze vrouwen richten zich tot alle vrouwen vanaf 20 jaar. Hun interesse gaat uit naar sport en cultuur en persoonlijke ontwikkeling.
- Activa is een vereniging voor jongeren van allochtone herkomst tussen 15 en 20 jaar, en gegroeid vanuit het besef dat er weinig aanbod is voor die leeftijdsgroep (binnen de moslimgemeenschap). Men wil vermijden dat jongeren zich gaan vervelen en willen hen helpen hun weg te vinden in het Waregemse leven. Activa organiseert voetbaltrainingen en uitstappen. Men wil kijken om een jaarplanning te maken. De vereniging is nog vrij nieuw.
- De Brede Horizon (Al Oefoek) komt uit Nederland maar zegt een band te hebben met Waregem omdat hier veel mensen uit dezelfde streek van Marokko komen, nl. Aclim. Ze zeggen geen moskee te willen zijn en willen enkel activiteiten aanbieden zoals Arabische lessen, Nederlandse lessen, spelen en sport, uitstappen, bijeenkomsten rond geloof en huiswerkbegeleiding.

Er zijn in Waregem nog mensen die zich verenigen maar die niet gekend zijn. In de toekomst wil de Dienst Internationale Samenwerking deze organisaties leren kennen en een samenwerking tot stand te laten komen.

4.6.7. SWOT-analyse vrije tijd bij bevraging doelgroep

Vrije tijd

S T E R K T E

- De bevroegde jongeren (jongens) sporten graag: fitness, basket, karate. Ze nemen deel aan sportactiviteiten van Waregemse clubs, actief in voetbalclub in Desselgem. Sommige ouders vinden het beter dat kinderen integreren in een bestaande voetbalclub.

Z W A K T E

- Behalve de Arabische taallessen en lessen in Islamcultuur voor kinderen binnen de moskeeën is volgens de doelgroep weinig aanbod voor een zinvolle vrijetijdsbesteding voor jongeren van 12-18 jaar. Het betreft hier vooral de ‘jongens’.
- Er wordt discriminatie ervaren in de bestaande ‘autochtone’ sportclubs: bvb. mogen niet deelnemen aan matches.
- Het is moeilijk om vrijwilligers te vinden voor een (allochtone) vereniging.
- Geen enkele bevroegde volwassene is aangesloten bij een traditionele vereniging. Jongeren zijn niet geïnteresseerd in een traditionele jeugdbeweging (kiezen liever zelf welke activiteit ze doen).
- Er is geen controle bij de speelpleintjes. Een eerder initiatief rond wijk Oostpoort werd niet verder opgevolgd, inspanningen gaan verloren. Er zijn weinig speeltoestellen in de wijken waar veel kinderen wonen, het jeugdcentrum is te ver voor de jongere kinderen.

M O G E L I J K H E D E N

- Een (allochtone) vereniging wil lid worden van de cultuurraad.
- Er is nood aan drempelverlagend aanbod in wijk. Er is vooral vraag naar vriendschappelijke voetbalmatches (niet in clubverband) in wijk.
- Volwassenen zijn bereid om op te treden bij conflicten of schade aan speeltoestellen melden. Ze willen helpen verantwoordelijkheid dragen in eigen wijk. Stellen ook voor om speeltuigen plaatsen die niet afbreekbaar zijn.
- Aansluiten bij een traditionele vereniging is misschien interessant. Ook volgen volwassenen cursussen om mensen te leren kennen. Er is interesse voor het opstarten van gespreksgroep met jongeren (jongens en meisjes) van ≠ nationaliteiten.
- Samen zal er gezocht moeten worden naar initiatieven om de allochtone en de autochtone gemeenschap elkaars organisatie te leren kennen en de mogelijkheid te bieden niet enkel te proeven van elkaars cultuur maar te integreren en participeren in alle organisaties.

B E D R E I G I N G E N

- De Islam cultuur is een belangrijk element binnen de Marokkaanse organisaties. Dit komt tot uiting in de activiteiten georganiseerd door de moskeeën die gericht zijn op het levendig houden van Islamcultuur en Arabische taal. De leden willen zich ontplooiën binnen de sociale vereisten van de Islamcultuur. Bvb. samen optrekken met vrienden gebeurt nooit gemengd (geen meisjes en jongens in dezelfde groep) uit respect, jongeren willen zelfde opvoeding voor eigen kinderen als men nu zelf krijgt.
- Er is de wil bij allochtone organisaties om samen te werken met als doel hun eigen werking verder uit te bouwen. Hierbij denken ze in de eerste plaats aan het inrichten van eigen activiteiten en die ook open te stellen voor ‘autochtone’ jongeren. Daarbij staat het hebben van voldoende eigen accommodatie (zaal) en infrastructuur voorop. Hiervoor kijken de organisaties vooral naar stad. Integreren in bestaande sportclubs vinden enkele volwassenen niet zinvol: zoon speelt in een kleine voetbalploeg omdat hij niet mag meedoen bij Waregem-Zulte, voelen dit aan als discriminatie.
- De mogelijkheid om acties te ondernemen om allochtone jongeren te laten integreren in het traditionele vrijetijdsleven wordt eerder sceptisch onthaald bij de diverse verenigingen.
- Anderzijds is er weinig stimulans om zich in de bestaande organisaties te integreren.

Enkele relevante signalen

Onze invulling van het concept ‘vrije tijd’ kan ernstig verschillen van hetgeen leden van allochtone herkomst nodig hebben i.k.v. hun vrije tijdsbesteding. Communicatie hierover is essentieel. Bekendmaking van het aanbod is nodig. Overleg en uitwisseling is nodig, zeker ook met de verenigingen.

Een uitbreiding van wijkwerkingen en buurtwerkers naar alle wijken in Waregem. Buurtwerkers zijn dringend nodig als vertrouwensfiguur en om signalen door te geven aan het beleid.

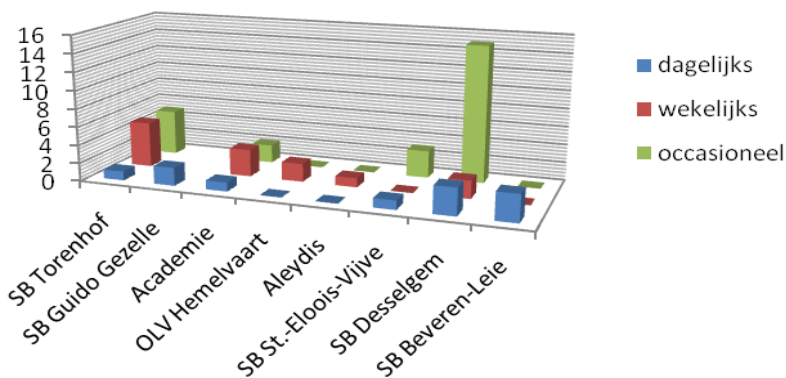
4.6.8. Beschikbare infrastructuur ³¹

De stad Waregem heeft een ruim aanbod aan infrastructuur die gebruikt kan worden. Deze zijn allen terug te vinden op de stedelijke website. Daarnaast zijn nog een aantal cafés en feestzalen die privé gehuurd kunnen worden.

Schoolinfrastructuur

Elke school heeft zalen en andere ruimten ter beschikking die kunnen gebruikt en gehuurd worden door verenigingen of groepen mensen. Niet alle scholen stellen deze (sport-)zalen ter beschikking. Door de school te integreren in het buurtleven breng je een sociaal netwerk op gang die mensen dichterbij elkaar brengt en verenigingen en voorzieningen toegankelijker maakt in de buurt. Hiervoor is niet enkel de infrastructuur nodig maar hieraan moeten ook middelen gekoppeld worden om personeel beschikbaar te stellen.

Figuur 8: aantal keer dat verenigingen of een groep mensen een zaal huren in scholen

De stedelijke basisschool Desselgem wordt voor occasionele activiteiten heel frequent gebruikt, de stedelijke basisschool Torenhof wordt wekelijks het meest gebruikt, stedelijke basisschool Desselgem en stedelijke basisschool Beveren-Leie worden dagelijks vaakst gebruikt.

³¹ Omgevingsanalyse 2009

Hoeveel keer deze accommodatie gebruikt of gehuurd wordt door inwoners van allochtone herkomst werd niet bevroegd.

Sportinfrastructuur

Tabel 19 toont welke sportinfrastructuur er voor handen is in Waregem, de verschillende deelgemeenten en (concentratie-)wijken.

Tabel 19: sportinfrastructuur Waregem

	Waregem		St.-Eloois-Vijve	Nieuwenhove	Desselgem	Beveren-Leie
concentratiewijken	T	M	O	Sw		
Regenboogstadion	x					
Sportcentrum			x	x	x	x
Stedelijke (school-)sportzalen	x	x	x		x	x
Sporthal	x				x	x
Waregem Happy	x					
Gavertennisclub	x					
Boulodroom	x					
Jachthaven			x			
schietstand						x

In Waregem zijn er stedelijke scholen waarvan de sportzaal benut kan worden (zie schoolinfrastructuur). Er is ook ofwel een sporthal, ofwel een sportcentrum. Daarnaast zijn nog een aantal andere mogelijkheden aan meer gespecialiseerde sportaccommodatie. Dit zowel in het centrum als in de deelgemeenten.

Ook vrije sporters kunnen in principe de voorziene infrastructuur gebruiken. We vermelden hier wel bij dat er momenteel een grotere vraag is dan er aanbod is. Zowel sportzalen als sportterreinen zijn overbezet. Hierdoor is er geen ruimte meer voor vrije sporters omdat georganiseerde sportclubs voorrang krijgen.

Andere

Verenigingen en groepen mensen kunnen verschillende ruimtes ter beschikking krijgen of huren. Niet in alle wijken is infrastructuur voorzien om allerhande activiteiten te organiseren. Er is wel in elke deelgemeente een ontmoetingscentrum (OC) en er zijn lokalen van de jeugdverenigingen. Naast de gekende plaatsen in Waregem, en deelgemeenten, zijn nog een aantal (privé-)ruimtes die zouden kunnen gehuurd en gebruikt worden maar nog nergens duidelijk gegroepeerd staan. Denk hierbij aan de vele zaaltjes in cafés en eventueel ruimtes in scholen.

Tabel 20 toont andere accommodatie en repetitieruimtes die momenteel gebruikt worden in Waregem en deelgemeenten.

Tabel 20: accommodatie en repetitieruimtes

	Waregem	St.-Eloois-Vijve	Nieuwenhove	Desselgem	Beveren-Leie
(Concentratie-)wijken	T M	O	Sw		
(P)OC	x x	x	x	x	x
CC	x				
bibliotheek	x				
lokale jeugdverenigingen	x	x	x	x	x
repetitieruimten jeugddienst	x				
Jeugthuizen	x			x	x
kapel/kerk	x	x			
oude jongensschool					x
Coorenhalm				x	
zaaltje naast sportterrein		x			
wijklokaal	x	x			

4.6.9. Voornaamste bevindingen analyse vrije tijd

In de (concentratie-)wijken zelf is er weinig aanbod aan vrijetijdsbesteding. Er is steeds de mogelijkheid om de stedelijke open terreinen en buurtspeelruimten te gebruiken voor sport- en spelinitiatieven, al of niet georganiseerd, die zijn wel in elke wijk aanwezig.

Weinig verenigingen hebben leden van allochtone herkomst, met uitzondering van sportverenigingen. Doenja is een initiatief dat de brug slaat tussen het allochtone en autochtone verenigingsleven.

Via het dienstoverschrijdende 'netwerk participatie voor mensen in armoede' bevordert het OCMW de participatie van mensen van allochtone herkomst via aangepaste activiteiten, gecombineerd met interessante kortingen.

Het is belangrijk op te merken dat de vraag, van allochtone (Marokkaanse) organisaties, naar eigen infrastructuur geen goede weg is naar integratie.

4.7. Samenleven in diversiteit - integrale veiligheid

In het laatste decennium gaat het denken rond diversiteit en integratie in toenemende mate gepaard met scepticisme. Het beleid kan zich niet onttrekken aan de angsten en onzekerheden die binnen de maatschappij leven ten aanzien van mensen van allochtone herkomst. Ook Waregem kent dit fenomeen: scepticisme rond de erkenning van de moskee, drug dealen en kleine diefstallen worden dikwijls geassocieerd met mensen van allochtone herkomst.

Dit kan een spanningsveld creëren tussen de brede publieke opinie en mensen van diverse herkomst. De taak van stad hierbij is om conflicten en frustraties te vermijden en te behandelen.

Verdraagzaamheid vormt een noodzakelijke voorwaarde om samen te leven in diversiteit en op een constructieve manier met culturele verschillen om te gaan. Tegelijkertijd kan een verdraagzame

ingesteldheid voortvloeien uit de kennismaking en vertrouwdheid met andere culturen en minderheden.

Verdraagzaamheid werkt conflictvermijdend en beperkt vaak ook de morele en psychische schade die gepaard gaat met botsingen op etnisch, cultureel en religieus gebied.

4.7.1. Inspraak en participatie

Participatie en inspraak kunnen op de meest diverse manieren een invulling krijgen: van louter deelnemen aan activiteiten tot mee denken op diverse niveaus aan de uitwerking van het beleid.

De participatie van burgers van allochtone herkomst op diverse maatschappelijke domeinen (politieke, cultuur, vrije tijd.....) is gering in Waregem. Vrijtijdsbesteding is één van de toegangspoorten tot participatie. De doelgroep maakt echter weinig gebruik van het reguliere vrijetijdsaanbod. Voornaamste oorzaken zijn o.a. dat ze niet altijd op de hoogte zijn van het aanbod, dat het aanbod hen niet aanspreekt of de participatie te duur is.

Ook beleidsinspraak van mensen van allochtone herkomst is beperkt in Waregem. Vaak leven er bij de autochtone organisaties te hoge verwachtingen ten aanzien van mogelijke inspraak en representativiteit van allochtone organisaties en burgers van allochtone herkomst in diverse beleid, advies- en overlegorganen. Langs de andere kant betwijfelen sommige mensen van allochtone herkomst dan weer het nut van formele adviesorganen en participatieve processen.

Inwoners van allochtone herkomst zijn niet vertegenwoordigd in overlegorganen en adviesraden. Er is ook daar sprake van een taalbarrière. Bovendien voelt niet iedereen zich geroepen om op beleidsniveau mee te denken. In sommige groepen is er geen vergadercultuur.

Ook komen vertegenwoordigers van adviesraden uit het verenigingsleven. Zoals eerder vermeld, zijn weinig inwoners van allochtone herkomst actief in een (erkende) vereniging.

Toch zijn er inspanningen van de stad om de niet georganiseerde bevolking te bereiken. In het kader van het offerfeest is er jaarlijks overleg met verantwoordelijke moskeeën.

Er is weinig participatie van allochtone verenigingen. Ook allochtone sportverenigingen zijn eerder informeel georganiseerd.

Er zijn geen inwoners van allochtone herkomst vertegenwoordigd op inspraakmomenten in de buurt. Als het bijvoorbeeld gaat over de aanleg van een speeltuin,.... Niemand wil/kan als vertegenwoordiger van de allochtone gemeenschap naar buiten komen. Er zijn vaak ook onderlinge spanningen.

Misschien zijn alternatieve inspraakmogelijkheden een oplossing. Ad hoc werkgroepen, vormingen, allochtone buurtwerker,..?

4.7.2. Inclusief beleid

Stad Waregem is in de eerste plaats gebonden aan de wetgeving. Regels zijn er voor alle burgers. Maar er kan wel aandacht zijn voor de manier waarop dingen worden aangebracht.

Bij woonprojecten probeert de stad aandacht te besteden aan een gezonde sociale mix om gettovorming te vermijden. In het cultuurbeleidsplan is zeker aandacht voor etnisch-culturele diversiteit. Projectwerking kan hierbij een eerste aanzet zijn, maar dit leidt doorgaans niet tot langdurig engagement eens het project is afgelopen. Jongeren van allochtone herkomst verenigen zich vooral in het kader van sport. Monitoren van allochtone herkomst zorgen voor een verhoogde

instroom. Maar er is weliswaar weinig interesse in georganiseerd verband. De jongeren van allochtone herkomst spreken ook vaak in hun eigen taal tegen elkaar.

In de bib is het zo dat ouders van allochtone herkomst samen met hun kinderen komen (Maghrebijnse vrouwen komen niet).

Wellicht is samenwerken met andere diensten (bijvoorbeeld kind en gezin) een optie om een ingangspoort te creëren. Ook input van de doelgroep op het beleid zou welkom zijn. De Dienst Internationale Samenwerking kan hier een rol in spelen (oa. via vindplaatsgerichte werking).

4.7.3. SWOT-analyse samenleven in diversiteit bij bevraging doelgroep

Samenleven in diversiteit

STERKTE

- Om te kunnen inburgeren vinden de volwassenen het belangrijk de NL taal te kennen. Daarnaast het kennen van de wet, de cultuur, de gewoontes, en het begrijpen van de mentaliteit. Integreren is nodig maar de eigen cultuur behouden is ook belangrijk (voelen zich Chinese Belg, Syrische Belg, Marokkaanse Belg,...).
- Enkele volwassenen engageren zich tijdens het multicultureel evenement Mabatobato met een eetstand. De meeste volwassenen van allochtone herkomst hebben ook autochtone vrienden.

ZWAKTE

- Vlamingen spreken geen NL, er zijn te veel onbegrijpbare dialecten.
- De lessen Maatschappelijke Oriëntatie zijn niet altijd realistisch (het ideaalbeeld van democratie klopt niet).
- De vrouwen uit de bevroegde vereniging hebben een partner die niet in België opgroeide.

MOGELIJKHEDEN

- Verschillende volwassenen willen onze cultuur beter leren kennen en begrijpen. Vragen hoe deel te nemen aan samenleving? (participatie in raden, aanwezigheid op wijkvergaderingen, op schoolfeesten - participeren in ouderraad betekent medezeggenschap, bvb. halal op schoolfeest - aanvragen speelterreinen bij stad...).
- Marokkaanse Belgen die NL spreken ipv Frans of Arabisch, Belgen die NL spreken ipv dialect. Organiseren van informatieve avonden rond cultuur. Integreren mag ook een stukje van de Belgen komen: open zijn, kansen geven, vriendelijk zijn. Andere Belgen kennen vinden volwassenen belangrijk om elkaar te leren begrijpen.
- Een (allochtone) vereniging heeft leden met verschillende achtergrond/opvoeding (Katholieke opvoeding, Islamopvoeding, zonder en met hoofddoek).
- Enkele bevroegde meisjes willen niet trouwen met een Marokkaanse man. Enkele ouders willen hun kinderen stimuleren om een partner te zoeken die reeds in België woont (ervaren zelf een te groot cultuurverschil met eigen echtgenoot die niet opgroeide in België)
- De grote Marokkaanse tent tijdens Mabatobato van enkele jaren geleden was een succes, bezoekers waren nieuwsgierig.
- De lessen MO moeten voor elke nieuwkomer verplicht zijn.

BEDREIGINGEN

- Binnen de eigen gemeenschap zijn er spanningen, is er veel controle en strijd: de vrouwen van de ene (allochtone) vereniging zouden te conservatief zijn, sluiten bepaalde mensen bewust uit, Moskee Waregem wilden liever geen gesprek samen met moskee Desselgem.
- De idee 'integratie = taal kennen en werken, de rest is vrije wil'. Waarom integratie voor mensen die hier geboren zijn? Wat is de definitie van integratie? Is de taal spreken niet voldoende? Waarom moeten Polen of Oost-Europeanen de taal niet spreken? = ongelijkheid. Het is aan de autochtonen om te veranderen, de schuld ligt niet bij de allochtonen. Waarom zoeken naar oplossingen voor Waregem? De wetten moeten worden veranderd voor werkgevers, immokantoren,...
- Volwassenen vinden dat Vlamingen (voor)oordelen op het uiterlijk, Europese migranten hebben hier geen last van. De Vlaming heeft een negatief beeld van de allochtonen.
- Communicatie met de Vlaming is vaak moeilijk door de vele onbegrijpbare dialecten.
- Deelname Mabatobato: dreigen af te haken wegens te duur standgeld.
- De bevroagde jongens willen huwen met een Marokkaans meisje uit Marokko of België, een Belgisch meisje als ze zich bekeert tot Islam.

Enkele relevante signalen

De meeste inwoners van allochtone herkomst zijn bereid om de taallessen te volgen en zien daar het nut van in, zowel naar bevorderen van integratie als in het kader van huisvesting. De kennis van de NL taal blijft echter bij veel mensen een groot probleem. Er is voldoende aanbod in het Centrum voor volwassenenonderwijs, maar te weinig aanbod bij Centrum voor Basiseducatie en dit terwijl daar de nood het hoogst is.

4.7.4. Voornaamste bevindingen analyse samenleven in diversiteit

Inwoners van allochtone herkomst zijn niet vertegenwoordigd in overlegorganen en adviesraden. Er is ook weinig participatie van allochtone verenigingen. Dit gebeurt eerder individueel. Weinig participatie van allochtonen in traditionele verenigingsleven.

4.8. Toegankelijke basisdienstverlening

Toegankelijkheid en bereikbaarheid worden als belangrijke hefboomen beschouwd voor het realiseren van gelijke kansen en brede participatie. Om iedere burger de mogelijkheid te bieden om volwaardig aan het maatschappelijk gebeuren te participeren, moeten fysische, mentale en culturele barrières zoveel mogelijk weggewerkt worden. Een gelijke toegang is een belangrijke voorwaarde maar het is ook de individuele verantwoordelijkheid van iedere burger om de aangeboden kansen actief te gaan benutten.

4.8.1. Dienstverlening stad en stedelijke vzw's

Het idee van een stadswinkel leverde stad Waregem de titel van 'eenvoudigste stad 2007' op. Een titel waar we terecht fier mogen op zijn, maar die ons tegelijk aanzet tot een nieuwe uitdaging: de creatie van een 'eenvoudige' toegang tot de dienstverlening in onze stad.

De stadswinkel werd in september 2010 geopend. De keuze voor een duidelijke scheiding tussen front- en backoffice is een zekerheid. In de frontoffice wordt gezorgd voor een laagdrempelige ingang, flexibele openingsuren, een efficiënte en een klantgerichte aanpak voor een uitgebreidere en snellere dienstverlening, een nog betere rechtstreekse doorverwijzing naar de juiste dienst. Het volledig dienstenaanbod wordt ondergebracht in één lokaal, met een combinatie van informatieverstrekking en dienstverlening. Zo krijgen de stadsdiensten een aanspreekbaar gezicht. In de backoffice wordt tijd en ruimte vrijgemaakt voor specialisatie, meer ruimte om taken kwaliteitsvoller te behandelen, meer ruimte voor bijscholing,... Alle backoffice diensten zijn makkelijk te vinden : ook voor mensen die het NL minder beheersen.

Het stadhuis van Waregem is elke werkdag open en heeft gunstige openingstijden. Gebruikers vinden makkelijk hun weg naar en in het stadhuis. Alle stadsdiensten zijn op één site. Doch is het niet zo eenvoudig om je weg te vinden in het stadhuis als je er de eerste keer komt. De trajectbegeleider voor inburgering zetelt om de 2 weken in het stadhuis. Dit bureau is echter niet altijd makkelijk terug te vinden. Om nog meer in contact treden met de allochtone gemeenschap zou het goed zijn om de nieuwkomers via de eigen gemeenschap te begeleiden.

In het kader van het offerfeest wordt een loket geïnstalleerd op locatie. De slachtvloer werd georganiseerd en gesubsidieerd door de stad.

Sportcentra zijn zeer toegankelijk. Integratie gebeurt soms sneller in een sportomgeving. Door een goed eerste contact. Fysieke aanwezigheid werkt vaak beter dan folders, bvb. infomomenten in wijken. Specifieke groepen integreren moeilijker. Soms is dit onder invloed van godsdienst. Vaak is er een geringe opkomst bij organisatie evenementen.

Monitoren voor Grabbelpas van allochtone herkomst en uitleendienst is een pluspunt.

Ondanks de vele inspanningen loopt het toch soms fout. Boeken komen vaak te laat binnen in de bib of worden helemaal niet teruggebracht. Regels in verband met afval worden vaak niet gerespecteerd.

Oudere inwoners van allochtone herkomst zien het nut van administratie niet in. Vaak hebben zij niet veel kennis over reglementering. Informatie die inwoners van allochtone herkomst belangrijk vinden, bereikt hen zeker. Het is als het ware een tam tam die de ronde doet. Soms is de oudere generatie dominant tegenover de jongere generatie.

Taalprocedures bij dienstverlening

Binnen de diverse stadsdiensten zijn er nog geen duidelijke afspraken rond taalbeleid. Elke ambtenaar probeert AN te spreken. Indien nodig schakelt men over op Frans, Engels, gebarentaal.

De communicatie verloopt normaal makkelijker met jongere inwoners van allochtone herkomst die de taal beter beheersen en zich constructiever opstellen dan sommige oudere mensen van allochtone herkomst. De dienst bevolking kan beroep doen op een tolk.

Los daarvan is stad Waregem ook gebonden aan de taalwetgeving. De meeste diensten doen geen aangepaste externe communicatie, alle formulieren van de stad voldoen wel aan de richtlijnen van de Vlaamse overheid in kader van eenvoud en ook aan eenvoudig taalgebruik geeft de dienst info sterk aandacht voor alle externe informatie. Folders zijn hetzelfde voor iedereen. Indien nodig maakt men een uitzondering. Zo is er een Arabische folder in kader van het offerfeest.

Sommige diensten voeren extra communicatie in functie van duidelijkheid, bvb. werken met verschillende kleuren of pictogrammen.

Communicatiebeleid

De huisstijl van stad Waregem is het vertrekpunt voor elke externe communicatie.

Er wordt in Waregem ook belang gehecht aan een goede communicatie met de pers. Maandelijks wordt een persconferentie georganiseerd waarop activiteiten van stad worden toegelicht aan de pers. Op die persconferentie kan ook elke Waregemse organisatie zijn speciale activiteiten komen voorstellen.

Ook het thema integratie/diversiteit kan daar aan bod komen via stadsdiensten die rond integratie werken of een allochtone organisatie die haar activiteiten komt voorstellen.

4.8.2. OCMW

Taal(barrière)

Het dienstenaanbod van het OCMW is zeer laagdrempelig. Toch blijven een aantal drempels hardnekkig de kop op steken. In eerste instantie gaat het om de taalbarrière tussen cliënt en OCMW-medewerkers. Het contact wordt hierdoor bemoeilijkt. Vooral in het LOI ondervinden de medewerkers dit aan den lijve.

Om communicatie mogelijk te maken moet men vaak een beroep doen op tolken. Bovendien zijn niet alle contacttalen op elk ogenblik beschikbaar. Voor talen zoals Albanees, Singalees en Tamil is het vaak moeilijk om een tolk te vinden. Een enkele keer gebeurt het ook dat de tolk niet 100% correct vertaalt. Voor tolkopdrachten werkt men in de eerste plaats samen met de Sociaal Tolkendienst van deSOM of met de telefonische tolkdienst Babel. Soms is men echter genoodzaakt om tolken in te huren die op zelfstandige basis werken. Deze zijn veel duurder.

Intern personeel wordt niet ingeschakeld om te tolken. Het OCMW probeert zo veel mogelijk andere kanalen aan te spreken.

Wat voorop staat is de mogelijkheid om een gesprek te kunnen voeren. Voor de opvang van asielzoekers in het LOI is dit bijvoorbeeld heel belangrijk. Andere diensten en projecten kunnen hun anderstalig doelpubliek vaak geen dergelijke 'service' aanbieden. Dit is een uitdaging die in de toekomst nog sterker naar voren zal komen. Als men via het buurtwerk Torenhof contacten wil uitbouwen met bewoners van allochtone herkomst zal men vaak op een taalbarrière botsen.

Individueel begeleiden en informeren

De asielzoekers die in het LOI worden opgevangen zitten daar als gevolg van een verplichte toewijzing. De hulpverleners geven hen uitleg over de werking van het LOI, de gang van zaken, de verschillende procedures, etc. Ze krijgen ook uitleg over de werking van de andere diensten van het OCMW, eventueel voor na hun erkenning. Door cliënten persoonlijk te informeren en te begeleiden proberen hulpverleners het aanbod overzichtelijker en toegankelijker te maken.

Brugfiguren

Spontane aanmelding komt ook voor. Vaak gaat het om illegalen die rechtstreeks of via het ziekenhuis terecht komen bij het OCMW voor de terugbetaling van hun medische kosten. Er is ook een brugfiguur in Waregem die de mensen toeleidt naar het OCMW. Die persoon komt vaak ook mee bij het eerste contact.

Goed ingeburgerde inwoners van allochtone herkomst zouden moeten betrokken worden bij initiatieven, projecten en sensibiliseringsacties. Ze vervullen een belangrijke brugfunctie. Er moet

meer ingezet worden op het uitbouwen van een netwerk aan brugfiguren. De valstrik hierbij is dat deze brugfiguren niet altijd hun hele achterban willen of kunnen vertegenwoordigen. Een ander risico is dat deze brugfiguren vaak al overbevraagd zijn.

Buurtwerk Torenhof

Het buurtwerk in Torenhof bereikt moeilijk mensen van allochtone herkomst. Ondanks de bestaande doelen en acties kan het buurtwerk de geslotenheid van de gemeenschap niet doorbreken. Het bereiken en betrekken van deze doelgroep wordt voor het buurtwerk een doelstelling voor 2011. Een middel om dit doel te bereiken is de inrichting van een wijkcafetaria. Ook de specifieke noden en behoeften van inwoners van allochtone herkomst moeten verder in kaart gebracht worden. Er is bijvoorbeeld veel interesse voor koken en kruiden. Het buurtwerk bouwt verder op deze interesses. Ook via de bewonersraden probeert men mensen te bereiken, maar dit verloopt moeilijk.

Externe communicatie

Het OCMW maakt gebruik van verschillende communicatiemethoden om zijn aanbod en werking bekend te maken aan de lokale allochtone bevolking. Ten eerste is er veel rechtstreekse reclame vanuit de medewerkers van het LOI, de maatschappelijk werkers, de buurtwerker, etc. Dit gebeurt veelal via individuele begeleiding, mond aan mond reclame en huisbezoeken.

Daarnaast zijn er nog folders, de nieuwsbrief van het buurtwerk (via mail) en de tweemaandelijks nieuwsbrief met activiteiten. Voor deze communicatiemiddelen is het zo dat de taalbarrière overeind blijft. De mogelijkheden om de taaldrempel verder te verlagen lijken uitgeput. De folders zijn bijvoorbeeld nu al vrij visueel opgemaakt.

Misschien moet de stad meer inzetten op het samenbrengen van mensen om Nederlands te (leren) spreken. Dit kan via praatgroepen waarin mensen worden ondergedompeld in een taalbad. Het is echter belangrijk dat ook de structurele struikelblokken worden weggenomen.

Zo is het aanbod aan lessen Nederlands in Waregem momenteel ontoereikend. Door het beperkte aanbod zijn mensen gedwongen om in Kortrijk les te volgen. Verplaatsingsproblemen zijn het gevolg.

4.8.3. Samenwerking stadsdiensten en OCMW

De continuïteit van de dienstverlening, zowel administratieve verwerking als praktische opvolging, is van groot belang voor de financiële steunverlening en voor de terugvordering van medische kosten.

Naar de inburgeringssector wordt de vraag gesteld wat er met de mensen gebeurt die langdurig in België zijn en niet ingeburgerd zijn. De vaststelling is dat mensen die niet gekend zijn door OCMW en stad niet structureel worden opgevangen. Er is geen vangnet voor deze doelgroep.

Enkele relevante signalen actoren

- Verschillen in cultuur bepalen voor een deel de samenwerking met de dienstverlenende organisaties. Hierbij viel op dat de Marokkaanse gemeenschap makkelijker bereikbaar was omdat ze groter is en meer georganiseerd dan de bevolkingsgroepen die in mindere mate vertegenwoordigd zijn.
- Binnen de Maghrebijns-Berberse gemeenschap is het niet evident om een beroep te doen op diensten/organisaties indien er problemen zijn. Problemen worden vooral intern opgelost. De meeste diensverlenende organisaties geven aan dat de vrouw binnen de Islam nog altijd

ondergeschikt is en weinig beslissingsrecht heeft. Wel merken de organisaties hier een positieve evolutie op binnen de jongere generatie.

- CAW (Centrum Algemeen Welzijnswerk) Stimulans gaf aan dat zij geen mensen van allochtone herkomst bereiken in Waregem. Zij willen via de moskee hun werking breder bekend maken. Een overleg tussen de directeurs van CAW Piramide en Stimulans en de voorzitter van de moskee te Desselgem is gepland.
- Bijna alle geïnterviewden gaven het signaal dat zich ernstige problemen stellen met de sociale huisvestingsmaatschappij en rond huisvesting in het algemeen. Binnen dit werkdomein werden nog geen stappen ondernomen.
- Er zou een betere (integrale) begeleiding moeten komen van inwoners van allochtone herkomst. Inburgeraars bijv. volgen een cursus, maar daarna weet niemand nog hoe het met hen gaat, of ze hun weg vinden, ... Geen enkele dienst heeft er zicht op. Mensen die cliënt zijn bij het OCMW worden wel van nabij opgevolgd, de overige niet.

4.8.4. SWOT-analyse toegankelijke basisdienstverlening bij bevraging doelgroep

Toegankelijke basisdienstverlening

STERKTE

- De stadsdiensten en OCMW zijn toegankelijk. Iedereen weet goed waarvoor hij bij de stadsdiensten en OCMW terecht kan. Iemand van de eigen (allochtone) gemeenschap begeleidt familie/vrienden die het NL niet machtig zijn.

ZWAKTE

- Er is een taalprobleem, de loketbediende spreekt enkel NL. Helpt Elkander wil geen andere taal dan NL praten aan loket.
- Sportclubs worden niet als toegankelijk ervaren. Enkele allochtonen beweren dat ze geweerd worden in sportclubs.
- De Dienst Internationale Samenwerking is onvoldoende gekend.

MOGELIJKHEDEN

- Voldoende en duidelijke informatie geven over Waregem bij de inschrijving. Opvang/extra begeleiding voor minderjarige nieuwkomers.
- Aanpassen/inburgeren vraagt tijd: het eerste jaar de eigen taal mogen spreken, briefwisseling/folders in de eigen taal zou veel helpen. Een begeleider om nieuwe mensen het eerste jaar de weg te helpen vinden in Waregem.

BEDREIGINGEN

- Arbeidsmarkt is niet toegankelijk wegens ongelijke behandeling: taal wordt te vaak als knelpunt benoemd.
- Ook woningmarkt is niet toegankelijk voor iedereen: mensen krijgen geen woning omwille van bv. geur van voedsel.

4.8.5. Voornaamste bevindingen analyse toegankelijkheid basisdienstverlening

Toegankelijkheid en bereikbaarheid worden als belangrijke hefboomen beschouwd voor het realiseren van gelijke kansen en brede participatie.

De stadswinkel, in september 2010 geopend, zorgt voor een duidelijke scheiding tussen front- en backoffice. Inwoners vinden gemakkelijk de weg naar het stadhuis. De wegbewijzing wordt het komende jaar aangepast zodat ook het bureau van de regionaal trajectbegeleider inburgering gemakkelijker terug te vinden is.

Binnen de diverse stadsdiensten zijn er nog geen duidelijke afspraken rond taalbeleid. De communicatie verloopt normaal makkelijker met jongere inwoners van allochtone herkomst die de taal beter beheersen en zich constructiever opstellen dan sommige oudere mensen van allochtone herkomst. De dienst bevolking kan beroep doen op een tolk. Goed ingeburgerde inwoners van allochtone herkomst vervullen een belangrijke brugfunctie.

De continuïteit van de dienstverlening is van groot belang en er zou een betere (integrale) begeleiding moeten komen van inwoners van allochtone herkomst.

Het buurtwerk in Torenhof bereikt moeilijk mensen van allochtone herkomst.

5. Beleidsplanning integratie

5.1. Proces

De Dienst Internationale Samenwerking maakte in 2009 een omgevingsanalyse met betrekking tot integratie en diversiteit. Hiermee werd de nood aangetoond om een integratiebeleid voor stad Waregem uit te tekenen.

Stad Waregem en deSOM vzw ondertekenden een samenwerkingsovereenkomst in het kader van het ontwikkelen van een gedragen kader waarbinnen een diversiteitplan op maat van Waregem uitgetekend kan worden. DeSOM vzw adviseerde rond methodiek en uitwerking van een omgevingsanalyse met betrekking tot diversiteit. Er was een focusgroep met de belangrijke lokale actor, het OCMW in Waregem. Samen met een kerngroep werkte deSOM vzw naar een gedragen kader, waarbinnen een diversiteitsplan op maat kan uitgetekend worden.

Er was een gepaste terugkoppeling van de resultaten van de omgevingsanalyse naar pertinente diversiteitsactoren in Waregem.

5.2. Gesprekken in het kader van het integratiebeleid

Er zijn reeds verschillende pogingen ondernomen en initiatieven op touw gezet om de allochtone gemeenschap te helpen zich te integreren in het Waregemse leven. Dienstoverschrijdende samenwerking rond integratie hebben een meerwaarde om een groter draagvlak rond interculturaliteit, integratie en participatie te creëren binnen de stad. Er werd echter opgemerkt dat de verschillende diensten niet altijd op de hoogte zijn van de diverse initiatieven met betrekking tot diversiteit, participatie en integratie maar dat de interesse daarvoor zeker bestaat.

In het kader van het ontwerpconvenant werd overleg georganiseerd binnen de gemeentelijke administratie. Hiervoor werden ambtenaren van verschillende interne en externe diensten gecontacteerd om deel te nemen aan een visievorming in het kader van het integratiebeleid.

5.2.1. Interne visievorming³²

Een eerste interne visie-oefening werd gehouden op 30 november 2009. De dienst internationale samenwerking, de jeugdconsulent, de schepen van integratie en de dienstverantwoordelijke externe zaken werkten, aan de hand van een visievorming begeleid door enkele procesbegeleiders van deSOM vzw, een werktekst uit.

De afbakening en benoeming van de verschillende dimensies en componenten voor het begrip 'diversiteit' gebeurde aan de hand van de 'metaplan-methode' die toe laat om op een gestructureerde manier te brainstormen rond de centrale vraag: 'Wat betekent diversiteit voor de stad Waregem, volgens jou?'

De verschillende ideeën werden gegroepeerd in een achttal clusters: interne werking, invulling van het begrip diversiteit in functie van een beleidsplan, diversiteit op de werkvloer, culturele diversiteit en cultuurverschillen, taal, politiek en maatschappelijk draagvlak, participatie.

5.2.2. Focusgroep externe zaken

Op 12 april 2010 volgde een tweede overleg met de procesbegeleider van deSOM vzw. Om verder vorm te kunnen geven aan het beleidsplan moest gezocht worden naar wat leeft bij alle diensten binnen stad Waregem. Alle informatie die bij deze stadsdiensten aanwezig is, kan gebruikt worden om het definitieve beleidsplan te schrijven. Hun input is hierbij onontbeerlijk. Om dit te doen, stelden we enkele vragen op die de verantwoordelijken van de diensten externe zaken vooraf kregen en intern konden bekijken. Met de antwoorden werd een SWOT analyse (sterkte, zwakte, kansen, bedreigingen) opgebouwd.

De voorbereiding voor de visieoefening met stadsdiensten werd gehouden op 2 juni 2010 met de procesbegeleider van deSOM vzw. Een tweede visieoefening werd dan gehouden met de dienst externe zaken op 17 juni 2010. De dienst externe zaken bestaat uit de diensten info/toerisme/feestelijkheden, cultuur, bibliotheek, welzijns- en sociale zaken, sport, jeugd en internationale samenwerking/integratie.

Op regelmatige basis is er overleg met externe zaken. Dankzij deze invalshoek is er altijd aandacht voor de mogelijkheden vanuit verschillende diensten. Het kan ook interessant zijn om deelnemers die deelnemen aan één project te laten doorstromen naar een ander. Meer wisselwerking is nodig. Dergelijke acties maken meer verdraagzaamheid en wisselwerking mogelijk.

5.2.3. Focusgroep diensthoofden stadsdiensten

Om tot een gedeeld kader te komen rond integratie/diversiteit is het belangrijk de visie t.a.v. integratie/diversiteit uitvoerig te bespreken met de diensthoofden van de verschillende stadsdiensten. Aan de hand van dezelfde vragen die de dienst externe zaken reeds eerder kregen, werd dan een derde visie-oefening gehouden op 25 juni 2010.

³² De volledige werktekst van deze visievorming in bijlage 6.2.

De stadsdiensten die meewerkten aan deze visie-oefening waren de interne diensten (burgerlijke stand, milieu, financiën, archief en personeel en werking), en technische diensten (cel wegen, waterlopen en verkeer, cel ruimtelijke ordening en stedenbouw, cel gebouwen en huisvesting, cel milieu,).

De verschillende thema's werden in dit plan opgenomen.

Er is een nauwe samenwerking tussen Dienst Internationale Samenwerking en milieu in het kader van de organisatie van het offerfeest. Dienst milieu wil ook nauwer samenwerken met Dienst Internationale Samenwerking in het kader van de afvalproblematiek. Spilfiguren van allochtone herkomst op cruciale plaatsen kan een goeie piste zijn (vb. tewerkstelling containerpark,...).

In verband met divers personeelsbeleid is er ook samenwerking met VDAB en OCMW. Soms verlopen afspraken moeilijker. Dit kan gaan over werktijden, ramadan, vakantie,... Sommigen aanvaarden moeilijk leiding van vrouwen of werken niet graag samen met vrouwen.

De dienst erfgoed is vragende partij voor samenwerking. Misschien kan er een project komen rond migrantenerfgoed?

5.2.4. Overleg met OCMW

De input van het OCMW, als belangrijke actor, was onontbeerlijk om het definitieve beleidsplan te schrijven. Op 29 september 2010 werd een eerste overleg gepland.

Enerzijds wilden we in deze focusgroep zicht krijgen op het beleid van het OCMW met betrekking tot thema's zoals diversiteit, integratie en etnisch-culturele minderheden (ECM).

Anderzijds moest dit gesprek ook licht werpen op het engagement dat het OCMW kan en wil opnemen ten aanzien van de nog op te starten integratiedienst. Welke mogelijkheden tot samenwerking zijn er, ook met andere lokale partners?

Aan de hand van een vragenlijst kon het OCMW vooraf intern een kleine SWOT-analyse doen.

Tijdens het overleg op 29 september werden opmerkingen en suggesties besproken met de voorzitter, de coördinator van vzwTandem/DieNaMo, hoofd maatschappelijk werker sectorwerking, hoofd maatschappelijk werk projectwerking, de verantwoordelijke opleiding en tewerkstelling, een begeleider van LOI/COC en een maatschappelijk werker van de sociale dienst. Ook de buurtwerker van het Torenhof was betrokken.

De procesbegeleider van deSOM vzw begeleidde dit gesprek en bundelde daarna de resultaten.

Daarnaast had de Dienst Internationale Samenwerking nog verschillende individuele gesprekken met medewerkers van het OCMW rond de deelaspecten in het plan.

Afstemmen van visies OCMW en stad Waregem

De visies van OCMW en stad ten aanzien van integratie en minderheden zijn nog niet eenvormig. Dit beleidsplan is een eerste aanzet om deze twee visies op elkaar af te stemmen via onderling overleg.

Een goede open communicatie is belangrijk. In de eerste plaats tussen stad en OCMW. De dialoog tussen de twee openbare besturen stellen we dan ook verder op punt.

5.2.5. Overleg met relevante externe actoren

Ook de dialoog met de welzijnssector willen we verder uitwerken. Een overleg op organisatieniveau en op cliëntniveau moet dit helpen waarmaken. Alle diensten kunnen vanuit hun eigen sectorale bril hun steentje bijdragen aan het beleidsplan integratie in Waregem.

Het leek ons belangrijk om voor dit plan een aantal externe diensten te betrekken in de opmaak van het beleid integratie. Werkwinkel van de VDAB, ACV, Kind & Gezin, het Huis van het Nederlands, de regionale trajectbegeleider inburgering, Centrum voor Basiseducatie, Centrum voor Volwassenenonderwijs, het kindercentrum Waregem, Veloods, en de basisscholen van Waregem werden gecontacteerd om nader kennis te maken met hun dienstverlening en om knelpunten te detecteren die zij ervaren t.a.v. integratie/diversiteit.

Alle dienstverlenende organisaties willen graag structureel overleg over integratie in Waregem. Verder zetten van NT2 is een optie, dit en eventueel uitbreiden met vertegenwoordigers van de allochtone gemeenschap lijkt aangewezen.

5.3. Bevraging van de doelgroep

Beleidsvoorbereiding kan niet zonder overleg met mensen uit de doelgroepen. De basis is inspraak. In Waregem bestaat geen structureel overleg met inwoners van allochtone herkomst. Er is wel een jaarlijks overleg met de moskeeën in functie van het offerfeest. Ook zelforganisaties zijn zo goed als onbestaande. Yasmine vzw en Be-You-Nited, beiden een jonge vereniging van werkende moslimvrouwen en Doenja-KAV, een vereniging (gestuurd vanuit KAV) die Belgische vrouwen en vrouwen van allochtone herkomst poogt samen te brengen zijn de enige gekende organisaties.

Een eerste bevraging gebeurde bij de twee moskeeën, elk afzonderlijk. Ook de (zelf-)organisaties Yasmine vzw, Be-You-Nited en Doenja die voornamelijk bestaan uit inwoners van Marokkaanse herkomst werden elk afzonderlijk bevraged.

Daarnaast werd ook aansluiting gezocht bij bestaande kanalen om input te krijgen zoals de praatgroep NT2 van het CVO St-Paulus. Deze praatgroep bestaat uit mensen van 10 verschillende nationaliteiten, zowel Europese als Aziatische en Afrikaanse landen, waardoor een verscheidenheid aan input het resultaat is.

Aan de hand van enkele stellingen brachten we een discussie op gang rond onderwijs, samenleven in diversiteit, integreren en inburgeren, huisvesting, toegankelijkheid. Door de bevraging hoopten we een antwoord te krijgen op volgende vraag: Waarrond moet Waregem de komende 3 jaar werken?

De resultaten van de bevraging zijn in dit plan terug te vinden onder de specifieke thema's onderwijs, tewerkstelling, vrije tijd, samenleven in diversiteit, toegankelijke basisdienstverlening.

5.4. Input beleid Waregem

Ook de beleidsverantwoordelijken hebben op regelmatige tijdstippen hun input gegeven bij de opmaak van dit beleidsplan. De schepen van integratie speelde hierbij een belangrijke rol. Alle belangrijke conclusies van gesprekken met actoren, focusgroepen ... werden aan het college van burgemeester en schepenen voorgelegd.

Ook de diverse stappen in de visieontwikkeling rond het toekomstig integratiebeleid werden op het schepencollege bediscussieerd.

Het finale voorstel van beleidsplan met strategische en operationele doelstellingen voor de periode 2011-2013 werd definitief goedgekeurd op CBS van 16 december en gemeenteraad van 11 Januari.

- CBS 26/02/2009: aanstellen medewerker integratie in tijdelijk werkverband
- CBS 28/05/2009: samenwerkingsovereenkomst met deSOMvzw voor het ontwikkelen van een kader waarbinnen een diversiteitplan op maat van stad Waregem uitgewerkt worden
- CBS 16/07/2009: kennisname resultaten rapport actorenanalyse
- CBS 22/10/2009: presentatie omgevingsanalyse
- CBS 23/12/2009: visiebepaling praatgroepen in waregem
- CBS 04/02/2010: goedkeuring aanvraag convenant integratiedienst
- CBS 25/03/2010: verlenging contract medewerker integratie
- CBS 22/04/2010: ontwikkelen van een kader waarbinnen een diversiteitplan op maat van stad Waregem uitgewerkt kan worden: visie-oefening interne stadsdiensten
- CBS 15/07/2010: ontwikkelen van een kader waarbinnen een diversiteitplan op maat van stad Waregem uitgewerkt kan worden: overleg met OCMW ikv beleidsplan integratie
- CBS 9/12/2010 : voorstelling strategische en operationele doelstellingen beleidsplan integratie
- Extra CBS : bespreking strategische en operationele doelstellingen beleidsplan integratie op 15/12
- Gemeenteraad 11 Januari 2011: goedkeuring beleidsplan integratie 2011-2013

5.5. Feedback beleidsplan integratie en actieplan

Het beleidsplan werd opgemaakt in overleg met verschillende actoren die actief zijn in het werkveld integratie. Het resultaat van dit overleg met verschillende organisaties mocht geen eenzijdige interpretatie zijn van stad Waregem, maar een document waar alle actoren kunnen achter staan.

- Een eerste versie van het beleidsplan integratie werd in oktober besproken met het diensthoofd Externe Zaken.
- Om de laatste versie te evalueren waren er in november 2010 verschillende feedbackmomenten met de actoren Sociale Zaken, Jeugd-, Cultuur-, en Sportdienst, de verschillende diensten van het OCMW die betrokken werden tijdens het proces, deSOM vzw, de regionaal trajectbegeleider Inburgering, het Huis van het Nederlands, het Centrum voor Basiseducatie en het Centrum voor Volwassenenonderwijs. Deze actoren bekeken het plan op correctheid van informatie en eventuele onvolledigheid. Er was ruimte om opmerkingen en suggesties te geven zodat we konden rekening houden met de input van de verschillende actoren om het beleidsplan alsnog aan te passen.

6. Bijlagen

6.1. Lijst van tabellen en figuren

Schema 1: organigram stad Waregem.....	14	
Schema 2: verschillende tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen in Waregem.	48	
Tabel 1: overzicht van stand van zaken van minimale kwaliteitseisen en bestaande procedures	19	
Tabel 2: bevolkingssamenstelling 2008	29	
Tabel 3: bevolkingssamenstelling september 2010	29	
Tabel 4: inwoners van allochtone herkomst volgens werelddeel	30	
Tabel 5: vreemdelingen volgens land van herkomst.....	30	
Tabel 6: aantal inwoners vergeleken met de oppervlakte per deelgemeente.....	32	
Tabel 7: procentuele verhouding aantal inwoners van allochtone herkomst met aantal Belgen.....	32	
Tabel 8: instroom nieuwkomers in Waregem	36	
Tabel 9: evolutie nieuwkomers.....	37	
Tabel 10: overzicht cursussen NT2 in Waregem	39	
Tabel 11: NWWZ volgens opleidingsniveau en herkomst.....	45	
Tabel 12: NWWZ eind mei 2010.....	46	
Tabel 13: Helpt Elkander	56	
Tabel 14: Mijn Huis	56	
Tabel 15: aantal Belgen (inclusief nieuwe Belgen) en aantal vreemdelingen (exclusief wachtregister) in de verschillende kieswijken.	57	
Tabel 16: aantal verenigingen in de deelgemeenten.....	61	
Tabel 17: jeugdwerkinitiatieven.....	62	
Tabel 18: sportverenigingen.....	63	
Tabel 19: sportinfrastructuur Waregem.....	68	
Tabel 20: accommodatie en repetitieruimtes.....	69	
Figuur 1: aantal vreemdelingen tussen 2000 en 2010.....	31	
Figuur 2: aantal kinderen van nieuwe Belgen in het basisonderwijs	33	
Figuur 3: kinderen van nieuwe Belgen in het secundair onderwijs.....	34	
Figuur 4: NWWZ Belgen 2007-mei 2010	Figuur 5: NWWZ van allochtone herkomst 2007-mei 2010.....	44
Figuur 6: NWWZ volgens leeftijd en herkomst.....	45	
Figuur 7: NWWZ volgens geslacht en herkomst	45	
Figuur 8: aantal keer dat verenigingen of een groep mensen een zaal huren in scholen.....	67	

6.2. Werktekst interne visievorming

Dit document is het product van een interne visieoefening rond diversiteit die door deSOM vzw werd georganiseerd voor de stadsdiensten Internationale Samenwerking & Jeugd. Deze oefening vond plaats op maandag 30 november.

De visieoefening kadert in de samenwerkingsovereenkomst tussen de stad Waregem en deSOM vzw. In deze overeenkomst verbinden beide partijen zich ertoe om samen te werken met het oog op de ontwikkeling van een raamwerk waarbinnen een diversiteitsplan op maat van de stad kan uitgetekend worden.

Diversiteit: afbakening prioritaire thema's

De afbakening en benoeming van de verschillende dimensies en componenten van het begrip 'diversiteit' gebeurde aan de hand van de 'metaplan'-methode. Deze methode laat toe om op een gestructureerde manier te brainstormen rond een centrale vraag. In deze oefening luidde de centrale vraag: "WAT BETEKENT DIVERSITEIT VOOR DE STAD WAREGEM VOLGENS JOU?".

Er dient opgemerkt te worden dat de procesbegeleiders van deSOM in deze context louter optreden als facilitators van de groepsdynamieken. De inhoud komt van de deelnemers zelf.

De verschillende ideeën werden gegroepeerd in een achttal clusters. De clusters werden als volgt benoemd:

- **Interne werking**
- **Invulling van het begrip diversiteit in functie van een beleidsplan**
- **Diversiteit op de werkvloer**
- **Culturele diversiteit en cultuurverschillen**
- **Taal**
- **Politiek en maatschappelijk draagvlak**
- **Participatie**

Diversiteit: Invulling prioritaire thema's

1) Interne werking

a. Fragmentair karakter van het beleid

Het lokale diversiteits- en integratiebeleid is verdeeld over een aantal verschillende stadsdiensten (Sport, Jeugd, Cultuur, Internationale samenwerking). Als gevolg van het feit dat diversiteit beschouwd wordt als een 'modeverschijnsel' vult elke dienst naar eigen goeddunken het begrip in. Er is met andere woorden geen overkoepelend beleidskader of -plan.

b. Nood aan coördinatie en intern overleg

Een logisch gevolg van de vaststelling die in punt a naar voor kwam, is de aangevoelde nood tot de oprichting van overlegmomenten binnen de stedelijke administratie, die het thema diversiteit op regelmatige basis zouden aankaarten.

c. Structurele samenwerking tussen de verschillende stadsdiensten

Uiteindelijk zou het overleg moeten evolueren naar een duurzaam verankerde samenwerking in het kader van diversiteit, integratie en minderheden tussen de verschillende diensten van de stad Waregem.

Visie: Stad Waregem streeft naar een structurele samenwerking tussen de verschillende stadsdiensten in het kader van diversiteit. Stad Waregem streeft naar een gecoördineerd diversiteitsbeleid dat het resultaat is van intern overleg.

2) **Invulling van het begrip diversiteit in functie van een beleidsplan**

a. Verscheidenheid aan nationaliteiten, origines en culturen

De bevolking van de stad Waregem bestaat uit mensen met verschillende nationaliteiten en met verschillende etnisch-culturele achtergronden. Hoewel Marokkanen en personen van Marokkaanse origine de grootste allochtone bevolkingsgroep³³ vormen, moet het beleid ook voldoende aandacht blijven besteden aan andere nationaliteiten en andere etnisch-culturele minderheden (ECM).

b. Diversiteit is meer dan integratie en etnisch-culturele diversiteit alleen

Een brede invulling van het begrip 'diversiteit' impliceert dat men ook oog heeft voor andere doelgroepen en andere verschillen. Burgers profileren zich immers ook als unieke individuen, die op kruispunten staan van allerlei kenmerken. De verschillen en gelijkenissen tussen personen hebben te maken met geslacht, leeftijd, gezondheid, etnisch-culturele afkomst, seksuele voorkeur, woonomgeving en religieuze, economische, sociale en culturele achtergrond.

c. Blijvende nood aan categoriale maatregelen ten aanzien van ECM

De bovenvermelde ruime benadering mag specifieke acties die gericht zijn op ECM niet in de weg staan. Deze visie wordt weerspiegeld in de slagzin "Inclusief waar het kan, categoriaal indien nodig".

d. Een wederzijds proces

Integratie is een tweezijdig proces. Van immigranten mag worden verwacht dat zij meedoen, dat zij hun best doen om deelgenoot te worden van de Waregemse samenleving, dat zij de competenties verwerven die in deze samenleving nodig zijn. Van de ontvangende samenleving mag verwacht worden dat zij nieuwkomers kansen geeft om mee te doen en ruimte schept voor hen.

Visie: Stad Waregem gaat op zoek naar een passende invulling van het begrip 'diversiteit'. Waarover en over wie hebben we het?

3) **Diversiteit op de werkvloer**

Binnen het personeelsbestand van de stad Waregem treft men vooral allochtone medewerkers aan in de lagere loonschalen (D- en E-niveau). Op bediendeniveau telt de stad voorlopig slechts één allochtone medewerker.

Verder werd aangestipt dat stereotiepen in sommige diensten worden bevestigd.

Visie: Stad Waregem wil werk maken van een personeels- en aanwervingsbeleid dat aandacht heeft voor diversiteit en gelijke kansen.

4) **Culturele diversiteit en cultuurverschillen**

a. Verdraagzaamheid

Verdraagzaamheid vormt een noodzakelijke voorwaarde om op een constructieve manier met culturele verschillen om te gaan. Tegelijkertijd kan een verdraagzame ingesteldheid voortvloeien uit de kennismaking en vertrouwdheid met andere culturen en minderheden.

³³ Marokkanen en mensen van Marokkaanse origine staan in voor 40% van de totale allochtone populatie (zie *Omgevingsanalyse Stad Waregem*)

Verdraagzaamheid werkt conflictvermijndend en beperkt vaak ook de morele en psychische schade die gepaard gaat met botsingen op etnisch, cultureel en religieus gebied.

b. Differentiatie van de dienstverlening, werken op maat

De verscheidenheid aan actoren brengt een brede waaier aan benaderingen met zich mee. Samen met deze vaststelling weerklinkt de roep om, waar mogelijk, maatgericht te werk te gaan. Daarbij dient niet enkel rekening te worden gehouden met etnische en culturele verschillen. Kenmerken zoals sociale achtergrond, financiële situatie, gezondheidstoestand, leeftijd, gender, etc. moeten mee in rekening worden genomen.

Visie: Stad Waregem wil een verdraagzame organisatie zijn die oog heeft voor de unieke kenmerken van elk individu. Het aanbod en de dienstverlening van de stad worden hierop afgestemd.

5) Taal

a. Taal als communicatiemiddel

De beheersing van het Nederlands vormt een belangrijke voorwaarde om deel te nemen aan het maatschappelijke, culturele, educatieve, professionele en politieke leven. Onvoldoende kennis van de Nederlandse taal belemmert de zelfredzaamheid van etnisch-culturele minderheden en aldus ook hun participatie en integratie.

b. Taal als plicht

Aangezien de kennis van de Nederlandse taal zo'n cruciale rol speelt in het ganse integratieverhaal is het opportuun om het woord 'plicht' in de mond te nemen. Dergelijke plicht kan van juridische, maatschappelijke of morele aard zijn.

c. Taalonderwijs

Er is blijvende nood aan structureel overleg om tegemoet te komen aan de vragen en behoeften rond taal(onderwijs) die leven binnen verschillende diensten, instanties en verenigingen in Waregem. Het overleg NT2 bood hiervoor een geschikt platform.

Visie: Stad Waregem onderstreept het belang van de kennis van het Nederlands. De stad streeft naar een taalvisie waarin zowel kansen als verantwoordelijkheden worden geïntegreerd.

6) Politiek en maatschappelijk draagvlak

a. Publieke opinie

In het laatste decennium gaat het denken rond diversiteit en integratie in toenemende mate gepaard met scepticisme. Het beleid kan zich niet onttrekken aan de angsten en onzekerheden die binnen de maatschappij leven ten aanzien van etnisch-culturele minderheden.

De niet te onderschatten impact van de publieke opinie op de politieke besluitvorming is een gegeven waarmee elke democratische rechtsstaat geconfronteerd wordt. In sommige gevallen kan de 'stem van de burger' leiden tot de invoering van omstreden maatregelen. Het verbod op de bouw van (nieuwe) minaretten in Zwitserland vormt hiervan een recent voorbeeld.

b. Inspraak

De verschillende doelgroepen kunnen elk vanuit hun eigen specifieke positie een bijdrage leveren aan het beleid. Via overleg en samenwerking krijgt men beter zicht op de trends en tendensen die binnen de samenleving worden aangetroffen.

De expertise die aanwezig is binnen de etnisch-culturele minderheidsgroepen betekent een grote meerwaarde. Deze expertise kan ook de nodige input leveren binnen beleidsvoorbereidende en -adviserende processen.

c. Draagvlak

Het spanningsveld tussen de brede publieke opinie en de stem van etnisch-culturele minderheden creëert de noodzaak voor een tweesporenbeleid. Vanuit een proactieve visie zouden bestaande netwerken moeten versterkt worden en nieuwe fora kunnen opgericht worden. Op deze manier kunnen confrontaties en conflicten vermeden worden.

Visie: Stad Waregem levert inspanningen om een breed draagvlak te creëren voor haar besluitvorming. Een doelgericht communicatiebeleid speelt hierin een belangrijke rol. Verder wil de stad in de toekomst intensiever overleggen en samenwerken met de allochtone gemeenschap.

7) Participatie

a. Toegankelijkheid en bereikbaarheid

Toegankelijkheid en bereikbaarheid worden als belangrijke hefboomen beschouwd bij het realiseren van gelijke kansen en brede participatie. Om iedere burger de mogelijkheid aan te bieden om volwaardig aan het maatschappelijk gebeuren te participeren, moeten fysieke, mentale en culturele barrières zo veel mogelijk weggewerkt worden.

b. Meedoen, daar gaat het om!

‘Meedoen’ doe je niet alleen. Er is pas sprake van een echte SAMENleving als burgers met elkaar interageren, los van etnische, culturele en levensbeschouwelijke verschillen. Een gelijke toegang vormt een belangrijke voorwaarde, maar het is de individuele verantwoordelijkheid van iedere burger om de aangeboden kansen actief te gaan benutten.

Visie: Stad Waregem wil een toegankelijke organisatie zijn en beklemtoont hierbij de gedeelde verantwoordelijkheid. Samenleven in diversiteit is een verhaal van rechten & plichten, kansen & verantwoordelijkheden en wederzijdse engagementen.